

DARBININKAS

Vol. LXIII, Nr. 3
Sausis-January 20, 1978

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

JAV vyriausybės studija apie pasaulio karo jėgų balansą priėjo išvada, kad nei JAV, nei Sov. S-ga negali laimėti strateginio atominio karo, bet JAV-bėm ir jos sąjungininkam reikia susitvarkyti gynybą normaliais ginklais V. Europoje ir Tol. Rytuose, nes dabartinėm pajėgom yra labai maža vilties sustabdyti sovietų puolimus ir neprarasti teritorijos.

Izraeliui vis steigiant naujas žydų kolonijas okupuotose arabų žemėse, Egipto prez. Anwar el-Sadat paskubintai sukvietė karinės komisijos posėdį Kaire Izraelio galutiniam nusistatymui šiuo reikalu išaiškinti. Šioj komisijoj dalyvauja abiejų valstybių gynybos ministrai.

Egipto ir Izraelio politinės komisijos posėdžiai prasidėjo Jeruzalėj. Juose dalyvauja abiejų valstybių užs. reik. ministrai ir valst. sekr. Cyrus R. Vance. JT gen. sekr. Kurt Waldheim, spaudžiamas Sov. S-gos ir kai kurių arabų valstybių, savo atstovo į šią komisiją nutarė nesiųsti.

Sov. S-gos strateginio karo žinovai yra įsitikinę, kad Sov. S-ga gali laimėti atominį karą su JAV. Dėl to ji stengiasi pasigaminti pakankamai strateginių atominų ginklų, o nuostoliam sumažinti — išsklaidyti pramonės įrengimus ir aprūpinti gyventojus slėptuvėm.

JAV karo strategai mano, kad nei JAV, nei Sov. S-ga negali laimėti atominio karo. Dėl to JAV ir stengiasi turėti tik pakankamą strateginių ginklų skaičių atbaidyti Sov. S-gai nuo atominio karo pradėjimo.

15 valstybių, jų tarpe JAV ir Sov. S-ga, sutarė dėl taisyklių atominų ginklų plitimui apriboti.

JAV ir Nato valstybių vyriausybės pradėjo pasitarimus, kuriuose svarstoma apie pašalinimą ginklų tiekimo draudimo Turkijai, nes paskutiniu metu Turkija pradėjo tartis su Sov. S-ga ir kai kuriom arabų valstybėm dėl ginklų pirkimo.

Indijos teisinė komisija, tirianti buv. min. pirm. Indira Gandhi vyriausybės veiksmus, nutarė patraukti ją į teisimą už tai, kad ji atsisakė komisijai liudyti apie jos išimties būklės metu naudotas priemones.

Italijos krikščionių demokratų partija atmetė komunistų partijos reikalavimus įsileisti juos į vyriausybę, bet paliko atviras duris tolimesniems tuo reikalu pasitarimams.

Italijos vyriausybei nepajėgiant susitvarkyti su nuolat didėjančiais teroristiniais veiksmais ir komunistų partijai spaudžiant įsileisti juos į vyriausybę, valst. d-tas iškviė JAV ambasadorių Italijai Richard N. Gardner pasitarimam.

Sov. S-ga išmetė į erdvę dar du astronautus, kurie prisijungė prie erdvės skriejančios Saliut 6 laboratorijos, prie kurios nuo praeito gruodžio yra prisijungę kiti du astronautai.

Tautinės Kinijos respubliką valdanti Kuomintangio partija savo kandidatą į prezidentus pasiūlė dabartinį min. pirmininką ir vyriausią Chiang Kai-shek sūnų Chiang Ching-kuo.

Čekoslovakijos disidentai, minėdami Chartos 77 paskelbimo metines, pasiuntė vyriausybei ir parlamentui raštą, reikalaujanti pradėti su jais pasitarimus dėl didesnių žmogaus teisių. Naująjį atsišaukimą pasirašė Jiri Hajek, Ladislav Hejdanek ir Marta Kubisova.

VAIKAI GAUDOMI TARDYMU

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 29

Jo Ekscelencijai Kauno Arkivyskupijai ir Vilniaus vyskupijai Apaštališkam Administratoriaus Koadjutoriumi Vyskupui Liudvikui Poviloniui, nuorašai Helsinkio susitarimo vykdymui remti Lietuvos Visuomeninei Grupei, Religinii reikalų tarybos įgaliotiniui prie LTSR K. Tumėnui.

PRANEŠIMAS

Š. m. liepos 26 Viduklės R.K. bažnyčioje egzaminavau, kaip įsakyta bažnytinės teisės ir vyskupo instrukcijų, vaikučius, besiruošiančius pirmajai Komunijai ir Sutvirtinimo Sakramentui.

Tuo metu bažnyčioje buvo apie 25 vaikučiai ir 10 tėvų bei motinų. Kadangi darbymetis, tai vienas tėvas ar motina atsivesdavo visus to namo, gatvės ar kaimo vaikučius. Darbymetyje kolūkiai verčia dirbti 7 dienas į savaitę. Juo labiau niekas neatleidžia tėvų šio kiadieniai.

Apie 17 val. į bažnyčią įsiveržė grupė asmenų: Viduklės apylinkės pirmininkas A. Zigmantas, milicininkas iš Raseinių (pavardės nežinau) ir 4 mokytojos: Menkelionienė, Lukminienė, Plišauskienė (ketvirtoji stovėjo prieangy ir pavardės nežinau). Apibėgė apie vaikučius ir, nesakę nė vieno žodžio nei man (nors egzaminu nenutrukau), nei tėvams, paliko bažnyčią ir, nuėję į gaisrinę, sustatė aktą. Paašikėjo, kad šią operaciją organizavo Raseinių rajono pirmininkas A. Skeiveris (o gal jis tik eilinis vykdytojas). Jis pats savo mašina atvežė milicininką ir surinko baudžiamosios ekspedicijos dalyvius. Bet charakteringa: pats į bažnyčią nėjo, o sėdėjo mašinoje. Vėliau galės sakyti: mes čia nieko dėti, pati "visuomenė" tai padarė.

Sekančią dieną tas pats rajono pirmininkas atsiuntė iš Raseinių milicijos majorą (o gal ir saugumietį) su dviem kvietimais — kultūrmamio direktoriumi Germanavičium ir apylinkės sekretore A. Morkuviene — ir surašė aktą, kad apie 20 dienų viešėjo turistė iš Tbilisi su trimis mažais vaikais (vienas dar vystykluose!).

Noriu priminti kai kurias smulkmenas iš praeities, kurios parodytų, ko siekia Raseinių rajono vadovai ir kaip vyksta ideologinė "kova" Lietuvoje.

Atvažiuavau į Viduklę 1976. VIII.17. Palydėjo grupę parapiečių iš Igliauskos. Visi išklaušė bažnyčioje šv. Mišias, šventoriuje suvalgė sumuštinius ir, padainavę keletą lietuviškų dainelių, išvažiavo namo. Po poros dienų apylinkės pirmininkas A. Zigmantas vaikštinėjo po žmones ir klausinėjo, ar naujas klebonas su žmonėmis negiedodavo bažnyčioje Lietuvos himno. Iš tikrųjų himno niekas negiedodavo, ir liudininkų nesurado.

Turbūt, apylinkės pirmininkas taip ir nežino, kad iki 1948 m. šį himną kasdien giedodavo per Vilniaus radiją, kad knygoje "Lietuvių poezija" (V., 1967, t. I, p. 222) atspausdintas šis himnas ir pavadintas "Tautiška giesmė".

Po liūdnai pagarsėjusios Vėlinių procesijos į Viduklės kapines apylinkės pirmininkas A. Zigmantas parašė skundą, kad "klebonas Alf. Svarinskas religine procesija papiktino miestelio komunistus ir sutrukdė judėjimą". Raseinių valdžia perdavė šį kaltinimą "papistų miestelio gyventojams ir sutrukdė judėjimą". Idomu būtų žinoti, koks procentas Lietuvos komunistų piktinasi religinėmis apeigomis.

Po administracinės komisijos nuobaudos ir vėl A. Zigmantas ieškojo miestelyje liudininkų. Raseinių liaudies teisme A. Zigmantas buvo liudininku. Taigi pagal reikalą: tai skundė, tai liudytojo rolėje. Šiuo atveju jam dar pavyko rasti vieną fiktyvų liudytoją J. Zdanį, dirbantį Miškų ūkyje, o teisme pristatytą kaip visuomeninį autinspektorių.

Dar pernai rudenį Raseinių rajono pirmininkas A. Skeiveris savo kabinete, dalyvaujant pavaduotojui Z. Butkui, man grasino: "Mes neapkęsime savo rajone tokio kunigo. Čia klausos visi kolūkių pirmininkai". Turėjau progos pareikšti, kad nesu kolūkio pirmininkas ir manęs nesaito bedievių 1961 m. instrukcijos, kuriomis abu vadovai tuomet mane švietė, bet bažnytinė teisė ir vyskupo nurodymai.

Tenka prisiminti, kad prieš keletą metų ta pati rajono administracija suorganizavo Girkalnio klebono kun. Prospero Bubnio liūdnai nuskambėjusį Tėvynėje ir visame civilizuotame pasaulyje gėdingą teisimą už vaikučių egzaminavimą.

Rajono vadovai per eilę metų įpratę administruoti Bažnyčią. Ir niekas nedrįsta jiems pasipriešinti, nes visi žino, kad kunigų tarybiniai įstatymai negina, kad teisybės jie niekur neras. Klasiškas pavyzdys — Šiluva. Kasmet (taip pat ir šįmet) pavaduotojas Z. Butkus nurodo, koks kunigas galės žmonėms sakyti pamokslus, laikyti pamaldas. Pernai paskutinį sekmadienį procesijoje galėjo eiti tik keturi rajono patvirtinti kunigai, o kiti privalėjo žiūrėti pro zakristijos langą.

(nukelta į 2 psl.)

Jūrų skautų rikiuotė VI-toj tautinėj stovykloj Australijoj. Nuotr. A. Saulaičio, S.J.

PLB memorandumas Pekingui

Amnesty International Maskvos skyriaus steigėjas ir pirmininkas dr. Valentinas Turčin su žmona ir dviem sūnum buvo priverstas išemigruoti ir apsigyveno N.Y. Jis pirmas stojo ginti puolamą dr. Sacharovą.

Prez. Carter įspėjo Prancūzijos socialistų partijos pirmininką Francois Mitterand nesudaryti politinės unijos su komunistais.

R. Vokietija uždarė V. Vokietijos žurnalą Der Spiegel įstai-gą R. Berlyne už jame spausdintus straipsnius apie komunistų partijos sekretoriaus Erich Honecker šeimos narių vykdomą korupciją. V. Vokietija dėl to protestavo.

Algimantas Gureckas, PLB ir JAV LB atstovas Washingtonė, gruodžio 15 lankėsi Kinijos Liaudies Respublikos ryšio įstai-goj Washingtonė ir įteikė PLB valdybos memorandumą, prašydamas jį perduoti premjerui Hua Kuo-feng. A. Gurecką priėmė ir daugiau kaip pusvalandį su juo kalbėjosi tos įstaigos pareigūnas Su.

Gruodžio 28 Gureckas buvo nuvykęs į New Yorką ir memorandumu nuorašą įteikė KLR nuolatinei misijai prie Jungtinių Tautų. Toj misijoj pokalbis tęsėsi taip pat apie pusvalandį.

Jo metu buvo paliesti memorandumė keliama klausimai. Abiejų šių įstaigų pareigūnai Lietuvos reikalais domėjosi.

PLB memorandume prašoma: 1) remti lietuvių tautos teisę į nepriklausomybę; 2) nepripažinti jėga įvykdyto Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą; 3) Jungtinėse Tautose, tarptautinėse konferencijose ir kituose atitinkamuose forumuose reikalauti Sovietų Sąjungą nutraukti okupaciją ir išvesti iš Lietuvos savo kariuomenę, policiją bei administracinį personalą.

PLB Inf.

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— 1977 gruodžio pabaigoj okupuotoj Lietuvoj mirė rašytojas Aleksandras Bauža. Buvo gimęs 1908 gruodžio 17 Liepojoj. Baigęs Liepojos gimnaziją (1927), Kauno universitetė studijavo teisę, priklausė prie marksistinės studentų organizacijos Aurora. Jis lengvai pritapo prie bolševikinės valdžios irėjo svarbaus valdininko pareigas Ministrų taryboj ir Aukščiausios Tarybos prezidiume. Yra išleistas jo beletristikos 6 knygos, kuriose propagandinė publicistika gana dažnai užgožia beletristinį elementą. Minėtini jo lietuvių rašytojų kūrinių vertimai į rusų kalbą: išvertė P. Cvirkos "Žemę maitintoją", parinktus dalykėlius iš V. Krėvės, Jn. Marcinkevičiaus, J. Baltušio. Tačiau savo originaline kūryba A. Bauža žymesnės vietos lietuvių literatūroj neturi.

— Konkursas Vilniaus universiteto sukaččiai. Vilniaus universitetas kartu su Rašytojų sąjunga paskelbė literatūrinį konkursą universiteto 400 metų sukaččiai paminėti. Konkursui tinka eilėraščiai, apsakymai, apybraižos. Kūrinio dydis neribojamas, tačiau reikalaujama, kad turinys būtų populiarinama universiteto istorija, surišant ją su šiuolaikiniu gyvenimu, kad marksistiniu požiūriu būtų įvertinta universiteto reikšmė respublikos mokslui ir kultūrai. Konkursui kūriniai turi būti parašyti mašinėle trijuose egzemplioriuose ir atsiųsti į Rašytojų sąjungą iki 1979 sausio 1. Pirmoji premija — 500 rb., antroji — 300 rb. (dvi antrosios), trečioji — 200 rb. (trys trečiosios).

— Gruodžio 18 Klaipėdos Filharmonijos salėj paminėta kompozitoriaus Česlovo Sasnausko 110 metų gimimo sukačtis. Apie sukačtuvinininko kūrybą ir veiklą kalbėjo muzikologas V. Landsbergis, Č. Sasnausko kūrinius vargonais grojo A. Kiškelytė, jo sukurtas dainas dainavo kamerinis Mokytojų namų mišrus choras, vadovaujamas F. Sereikos. Dar viešumai nepaskelbtas kompozitoriaus kūrinius dainavo berniukų choras Gintarėlis, vad. A. Rožės.

— Okupacinė valdžia Lietuvoj labai propaguoja vadinamąjį "šefavimą". Teatrai ir įvairūs meno ansambliai pasirašo sutartis su pramonės įmonių darbininkais (su partiniais vadovais), net su atskirais kolchozais; menininkai pasižada per metus įmonei paruošti kelis meninius parengimus, o įmonės atsilgina savo vaišingumu. Štai, spaudoj rašoma, kad Valstybinis Vilniaus jaunimo teatras Dainavos kolchozui Alytaus rajone praėjusiais metais parodė net 10 spektaklių. Būdinga, kad teatras talkino net derlių nuimant. Sutartis atnaujinta 1978 metam: vėl bus nemokamų derliaus nuėmimo talkininkų!

— Poeto Eugenijaus Matuzevičiaus 60 metų amžiaus sukačtis Vilniaus Meno darbotojų rūmuose gruodžio 26 buvę paminėta gana iškilmingai. Jubiliejiniam literatūros vakare kalbėjo literatūros kritikas J. Lankutis, iš Maskvos atvyko maskvinės Rašytojų sąjungos atstovas L. Ozerovas. Literatūros kūrinius skaitė A. Maldonis ir aktorai A. Kybartas, A. Rosenas, G. Urbonaitė, dainavo V. Daunoras. Savitraštis Literatūra ir Menas išspausdino platesnį pasikalbėjimą su sukačtuvinininku. Jame E. Matuzevičius atviriau pasisako apie savo kūrybinį kelią, kuris nebuvo labai lengvas: pokario metais poetui tekę atsisakyti kai kurių estetinių principų, kad, taikantis atsiliepti į aktualiuosius klausimus, neišvengta deklaracijos, šaltokos publicistikos.

— Gruodžio 24 Vilniuje mirė buvęs amerikietis dr. Algirdas Margeris (Konstantinas Šeštakas). Buvo gimęs 1889 Paežeriu vls., Vilkiškio aps. Nuo 1907 iki 1967 gyveno Amerikoje.

Čia buvo baigęs filosofijos ir medicinos mokslus. Daug rašė išėjusios lietuvių spaudoj, kurė apysakų ir romanų: "Šliuptyniai" (1949), "Širdies rūmai" (1951), apysaka "Saulės rūstybė" (1955), apsakymų rinkinys "Čikagos šešėliai". Beletristikoj daugiausia vaizdavo sunkų darbininkų gyvenimą Amerikoje. Į propagandinį Maskvos vežimą A. Margeris įsikinkė nuo 1959, po kelionės į okupuotą Lietuvą. Į Lietuvą gyventi išvyko 1967. Palaidotas Antakalnio kapinėse. Pr. N.

Poetas Bernardas Brazdžionis Darbininko redakcijoj

POEZIJOS PREMIJA PASKIRTA BERN. BRAZDŽIONIUI

Lietuvių Rašytojų Draugijos Lietuvos nepriklausomybės 60-čiui paminėti 1,000 dol. premija už poeziją visais vertinimo komisijos balsais paskirta Bernardui Brazdžioniui. Vertinimo komisiją sudarė: Leonardas Andriekus, pirm., Leonardas Žitkevičius, sekr., ir nariai — Henrikas Kačinskas, Nelė Mazalaitė-Gabienė ir Stepas Zobarskas. Komisijos posėdis įvyko 1978 sausio 14 Kultūros Židinys, Brooklyne.

Komisija vadovavosi konkurso sąlygomis, kurių pirmasis punktas yra toks: Premiją gali gauti tik gyvas ir laisvajame pasaulyje gyvenęs poetas, kuris savo iškilia poetine kūryba labiausiai gaivino, įkvėpė ir stiprino lietuvių tautą vienu ar kitu metu nuo 1918 iki 1978 metų.

Premijos mecenatas — Kle-mensas Galiūnas.

Anatolijus Kairys, laimėjęs šių metų Draugo dienraščio romano premiją

PASKIRTA DRAUGO ROMANO PREMIJA

Sausio 7 posėdžiavo Draugo romano vertinimo komisija, kurią sudarė pirm. Povilas Gaucys, sekretorė Dalia Kučėnienė, nariai Pranas Razminas, Juozas Toliusis ir Česlovas Grincevičius. Konkursui buvo atsiųsta 12 romanų. Balsų dauguma premijavo Pelėdos slapyvardžiu pasirašytą romaną "Po Damoklo kardą". Atidarius voką, paašikėjo, kad autorius yra Anatolijus Kairys, žinomas rašytojas ir dramaturgas. Premijos įteikimas bus paskelbtas vėliau. Premijos mecenatai yra Ada ir Andrius Skučai iš Lake Worth, Fla.

Savaitės įvykiai

Sov. S-ga, vykdydama Etiopijos, Pietinio Jemeno ir Mozambiko aprūpinimą ginklais, išbandė savo transporto lėktuvą ir prekybinių laivų pajėgumą aprūpinti, reikalui ištikus, toli esančius savo sąjungininkus. Tam reikalui ji panaudojo 225 transporto lėktuvus ir daug prekybinių laivų.

JT aukštuoju komisaru pabėgėlių reikalams buvo paskirtas buv. Danijos min. pirm. ir diplomatas Paul Hartling.

Lenkijos komunistų partijos vadas Edward Gierk pasiūlė komunistų partijos konferencijai ūkinį planą, pagal kurį maisto produktų kainos bus palaipsniui priderintos prie jų gamybos išlaidų. Iki šiol Lenkija turėjo skirti apie 1/3 savo biudžeto maisto produktų ir transporto žemom kainom palaikyti. Jis taip pat pasiūlė tuoj pat pakelti žemiausių atlyginimą iki maždaug 100 dol. per mėn. ir nusiskundė dėl blogos prekių kokybės, blogos prekių ir darbo jėgos paskirstymo sistemų ir dėl ūkininkų nepajėgumo pagaminti pakankamai maisto.

Brazilijos prezidentas gen. Ernesto Geisel pranešė, kad 1979 prezidento pareigas jis perduos Brazilijos žvalgybos viršininkui gen. Joao Baptista Figueiredo. Šis perdavimas dar turės būti formaliai patvirtintas valdančios tautinio atsinaujinimo partijos ir elektorių kolegijos.

Buv. Lenkijos prezidentas Edward Ochab ir 14 vadovaujančių komunistų partijos narių pasiuntė partijos sekretoriui Edward Gierk laišką, reikalaujantį politinių ir ūkinį reformų.

Maskvos disidentai paskelbė, kad kalėjime laikomo Anatolijaus Ščaranskio brolis buvo saugumo organų įspėtas per savaitę surasti savo broliui advokatą.

JAV 72 universitetų teisių fakultetų dekanai pasiuntė prez. Brežneviui laišką, kaltinantį sovietų saugumo organus Ščaranskio persekiojimu ir reikalaujantį jį paleisti iš kalėjimo.

Nikaragvos dienraščio La Prensa redaktorius Pedro Joaquín Chamorro Cardenal, dažnai kritikavęs valstybės diktatoriaus Anastasio Somoza politiką, buvo nužudytas Managua mieste.

Nepatenkintų Sov. S-gos darbininkų antra grupė surengė spaudos konferenciją su Vakarų žurnalistais Maskvoj. Aktyviausia šios grupės veikėja buvo Krymo kurortų buhalterė Tamara M. Manakova. Ji kaltino, kad kurorto direktoriaus žmona imanti kyšius iš būsimų vasarotojų ir pasisavinanti kurortui užsakytus reikmenis. Panašius skundus kėlė tuberkuliozinio dispanserio vairuotoja Četverikova, metalo fabriko darbininkas Barnhugov ir slaugė Kašapova.

New Jersey valstijos atstovų rūmai ir senatas priėmė įstatymą, leidžiantį viešosioms mokykloms skirti prieš pamokas laiko tyliam susikaupimui. Gubernatoriaus nusistatymas tuo klausimu dar neaiškus.

JIE ATSTOVAUS JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENEI PASAULIO LB SEIME

PLB V seimo, įvykstančio liepos 1-4 Toronte, paruošiamieji darbai nuosekliai eina į priekį. Savo atstovus jau išsirinko ir JAV Lietuvių Bendruomenė. Čia duodami neoficialūs rinkimų duomenys, gauti laikraščio smalsumo būdu.

Kandidatavo JAV LB tarybos 31 narys, yra išrinkti 29 (skaičiai rado balsus): J. Ardy 62, J. Borevičius 58, K. Bučmys 73, R. Bublys 79, A. Butkus 46, H. Čepas 47, V. Dabušis 66, Alf. Dzikas 51, Alg. Gečys 77, M. Jakaitis 61, Br. Juodelis 57, V. Kamantas 76, G. Kijauskas 72, P. Kisieliū 71, D. Kojelytė 63, R. Kudukis 74, V. Kutkus 58, Edm. Lenkauskas 72, A. Masio-

nis 61, K. Miklas 61, A. Razma 77, A. Rugienius 64, E. Sakadolskienė 66, R. Šoliūnaitė 57, V. Šoliūnas 58, R. Šomkaitė 62, V. Vaitkus 61, P. Vileišis 70, V. Volertas 74.

Kandidatavo JAV LB krašto valdybos 4 nariai, išrinkti visi: F. Andriūnas 59, J. Činga 55, A. Gailiūšis 62, B. Raugas 67.

Kandidatavo JAV LB apygardų valdybų 6 pirmininkai, išrinkti 4: J. Genys 51, K. Jankūnas 61, K. Laukaitis 67, V. Vidugiris 52.

Kandidatavo JAV LB apylinkių valdybų 11 pirmininkų, išrinkti 8: K. Gimžauskas 52, Z. Grybinas 46, J. Lukas 44, J. Malskis 49, A. Matjoška 48, R.

Tervydis 48, J. Urbonas 60, Vl. Židžiūnas 55.

Kandidatai: S. Šakalienė 43, J. Virbalis 42, V. Ruseckas 42, K. Juknelis 40, J. Mikaila 40, J. Gilvydis 37, Z. Strazdas 37.

Balsuoti teisę turėjo: LB tarybos 60 rinktųjų narių, krašto valdybos 11 narių, apygardų valdybų 10 pirmininkų, apylinkių valdybų 80 pirmininkų, iš viso 161. Balsavo 97, taigi 60,2 proc. Negaliojančių balsų rasti 4.

O išvados? Reikia džiaugtis, kad Bendruomenės demokratinė santvarka funkcijuoja ir kad yra žmonių, kurie tuo pajėgia rūpintis. Bet kartu taip pat liūdina, kad Bendruomenės elitas rinkimų reikalui terodo tiek mažą dėmesio: balsuotojų 60 procentų sunku pateisinti. Gera, kad atstovų sudėtis įvairi, tad galės būti išgirstas visų balsas. Dabar svarbu, kad atstovai kompetentingai seimo darbui iš anksto pasiruoštų. (SB)

KETVIRTAS JAUNIMO KONGRESAS

„Į visuomeninį gyvenimą žengia po antrojo pasaulinio karo subrendę lietuviai. Jų tautinę sąmonę ir vertybių sistemą sąlygoja socialinė, politinė ir kultūrinė patirtis, sukurta jau išei-
vijos. Ši patirtis iš esmės skiriasi nuo tos, kuri formavo kartas, augusias Lietuvoje.“

Jaunimui yra sunku organizuotai įsijungti į jam svetima patirtį pagrįstą veiklą; pilnas išsivystymo išsivystymas reikalauja aktyvaus dalyvavimo dviejose visuomenėse — lietuviškoji ir gyvenamo krašto.

IV-tojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso tikslas: naujai pagrįsti ir įprasminti jaunimo dalyvavimą išsivystymo veikloje!”

Šį tikslą patvirtino IV-tojo PLJK ruošos komiteto nariai Huetttenfelde, Vakarų Vokietijoje, 1977 lapkričio 5.

Ketvirtasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas įvyks 1979 liepos 11-29 Europoje. Ruošos komitetas posėdžiavo lapkričio 5 Huetttenfelde, Lietuvių Vasaros 16 gimnazijoje, ir pramatė tokią kongreso eigą:

Liepos 11-18: kongresinė stovykla. Čia galės dalyvauti visos lietuvių jaunimas. Tikimasi apie 500 dalyvių. Stovykla įvyks prie Londono, tikriausia “Royal Holloway College”.

Liepos 14 oficialus kongreso

Prez. Carter pažadėjo tartis su Nato sąjungininkais dėl vykstančių su Sov. S-ga derybų strateginiam ginklam apriboti.

Popiežius Paulius VI paskyrė Čekoslovakijos kardinolą Frantisek Tomasek Prahos arkivyskupu ir Čekoslovakijos primu. Šis postas, 1969 mirus arkivysk. Josef Beran, buvo laisvas.

Izraelio teismas slapta posėdy nuteisė amerikietį, Kuwait oro linijos lėktuvų palydovę Terry Fleener kalėti 5 m. už tariamą slaptų įrengimų fotografavimą ir žinių perdavimą arabų teroristams.

Sovietų spauda vėl puolė Ispanijos komunistų partiją už komunistinio sąjūdžio skaldymą ir prisidėjimą prie imperialistų vedamos žalingos propagandos.

atidarymas Londone “Queen Elizabeth Hall”. Kviečiama visa lietuviška visuomenė.

Liepos 19-27 studijų dienos Altenberge prie Koelno, V. Vokietijoje. Čia galės dalyvauti tik jaunimo rinkti atstovai.

Liepos 27-29 kongreso iškilmingoji dalis ir uždarymas Koenigsteine prie Frankfurto ir Frankfurte, V. Vokietijoje. Kviečiami visi lietuviai. Pramatyta programa: talentų vakaras, parodos, uždarymo aktas ir susipažinimas su studijų dienų rezultatais, koncertas, banketas ir iškilmingos pamaldos.

Kongreso ruošos komiteto adresai: Prezidiumas: pirm. Andrius Šmitas, vicepirm. Alfredas Lucas, reikalų vedėjas Kęstutis Ivinskis, išd. Romas Šileris, sek. Raimonda Šreifelaitė. Būstinės adresas: 4. Weltkongress der

Litauischen Jugend, c/o Kęstutis Ivinskis, Oppelner Str. 61, 5300 Bonn 1. West Germany.

Studijinės ir akademinės programos komisija: Vincas Bartusevičius, Danziger Str. 73, 5560 Wittlich.

Kultūrinės programos komisija: Kristina Pauliukevičiūtė, Rubinstr. R, 8000 Muenchen 50.

Techninė komisija (patalpų ir pan. reikalai): Vingaudas Damijonaitis, Sudetenstr. 30, 6301 Webertal/Rotheim.

Lėšų telkimo rūpinasi Vokietijos Lietuvių Bendruomenės valdyba (Romuva, 6840 Lamp-ertheim-Huettenfeld).

Kongresui aukos siunčiamos į šią banko sąskaitą: 4. Weltkongress der Litauische Jugend, Konto Nr. 8, 9257.04. Volksbank Kreis Bergstrasse, Bankleitzahl 553 915 00, 6840 Lampertheim. — Kongr. Naujienos

Iš Lietuvos K.B. Kronikos Nr. 29

(atkelta iš 1 psl.)

Šiandien, baigiant rašyti šį pareiškimą, naujas įvykis nustebino vidukliškius. Viduklės milicijos įgaliotinis ir dvi mokytojos (viena iš jų mokyt. Petraitytė) gatvėje ir butuose gaudė vaikučius ir vedė tardymui į vidurinę mokyklą. Dalis spėjo namie užsiraikinti. Todėl pagavo tik penkis. Tėvai buvo darbe. Todėl vaikučiai buvo palikti baudėjų valiai. Žmonės pasipiktino tokiu milicijos ir mokytojų elgesiu. Įdomu, kaip pažinrės prokuratūra į tokias nepilnametėjų gaudynes, tardymus be tėvų žinios ir vertimus rašyti diktuojamus pareiškimus. Viena aišku: tai aiškus fizinis ir moralinis vaikų žalojimas.

Koks baisus paradoksas! Kuomet paaugliai šeštadieniais ir sekmadieniais kultūrmamyje keikiasi, mušasi, į klebono šulinį primeto nuorūky, akmenų ir rąstgalių, kuomet žmonės naktimis bijo praeiti Viduklės gatvėmis, tai nėra nei milicijos, nei mokytojų. Greitu laiku jie patys ir kentės nuo šio jaunimo. Apie tai esu kalbėjęs ir pavaduotojui Z. Butkui, ir saugumiečiams.

Chuliganams laisvė, o geriems vaikams gaudynės ir tardymai...

Bet šie liūdni faktai (ne vienteliai Lietuvoje) yra geriausias įrodymas apie “pilną sąžinės laisvę” Lietuvoje ir bedievių vartojamas priemones kovojant su religija — ne moksliniais argumentais, bet prievarta ir diskriminacija. Bet šios priemonės iššaukia priešingą efektą. Žmonės, sužinoję apie baudžiamąją ekspediciją, telefonu ir gyvu žodžiu reikė užuojautą, vaikai meldžiasi už savo kleboną. Sustiprėjo parapijiečių religinis aktyvumas ir religinė praktika. Šiomet jau konsekrovau virš 26,000 komunikantų.

Anksčiau paminėti įvykiai yra grubiausias tarybinės Konstitucijos, Visuotinės Šmogaus Teisių Deklaracijos ir Helsinkio susitarimų pažeidimas. Todėl prašau Jūsų Ekscelenciją pareikšti atitinkamoms įstaigoms griežčiausią protestą dėl kunigo ir tikinčiųjų diskriminavimo.

Viduklės klebonas kun. A. Svarinskas
Viduklė, 1977.VIII.9

SIJOJA KLIERIKUS

Kaunas

1977 rugpjūčio mėn. viduryje Religijų reikalų taryba pranešė Seminarijos vadovybei, kuriems kandidatams valdžia leido mokytis Kunigų seminarijoje. Į I-įj filosofijos kursą leista 20 kandidatų. Pareiškimų mokytis Seminarijoje buvo virš 40-ties. Šitaip “demokratiškiausia” pasaulyje valdžia “nesikiša” į Bažnyčios vidaus reikalus.

Stojantieji į Seminariją buvo daug kartų uoliai verbuojami dirbti KGB agentais. Saugumiečiai uoliausiai verbuoja savo agentais bailius, neprincipingus ir savyje užsidariusius klierikus. Jie vengia verbuoti drąsius ir atvirus jaunuolius, kad šie neatskleistų KGB nusikalstamos veiklos.

Labai gaila, bet ir šiais metais į Seminariją įstojo keletas netinkamų kandidatų, o nemažas būrelis gerų kandidatų buvo atmestas.

DOVANA — IRENOS VELONSKIENĖS SIUNTINIŲ ĮSTAIGA. Greitas išsiuntimas, prekių pasirinkimas žemomis kainomis. Negalint atvykti, sudaromi pageidaujamų daiktų siuntiniai pagal užsakymus. SUDAROMI GIMINIŲ IŠKVIETIMO IŠ LIETUVOS DOKUMENTAI. Persiunčiamas iš Lietuvos atvykusių svečių asmeninis bagažas. Darbo valandos: trečiad. ir penktad. nuo 12 iki 6 val. Šeštad. nuo 10 val. iki 4 val. Kitomis dienomis — susitarus. Tel. 296-5250. Namų tel. 268-1594. 80-14 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 368-3733, namų vakarais (516) 757-4296. Antrad. 2-8 val. vak., šeštad. 9:30-12:30 val. Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 441-2811.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidojimo. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidojimų direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidojimo. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos kopyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidojimų direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermininės bet kurio miesto daly.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investicijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

TAISOM RADIOJO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Pilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuvių. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N.Y. 11227 (2 blocai nuo Woodhaven Blvd.).

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, įv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radijo aparatų taisymo krautuvė, rasite visada gerą patarnavimą. Vincentas Kurinskas, išdirbęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvių jų patarnavimais pasinaudoti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y. 11208 (tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

DALĖ POVILAUŠKAITĖ-SELLEI, sav., “Friendly Spirits Wines & Liquors”, 146 E. Main St., New Britain, Conn. 06051. Tel. 224-4808. Didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų, mažais ir dideliais kiekiais įvairiom progom. Nuolaidos daromos pagal imamą kiekį. Užsakymai priimami ir telefonu, reikalui esant pristatoma į namus be atsiporto atlyginimo. Patarnavimas malonus ir sąžiningas.

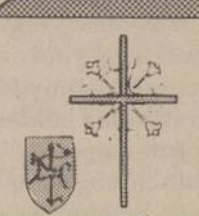
NEW YORK — Lietuvos atsiminimai, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 7 v.v. 97.9 FM bangomis. Music of Lithuania, pirmad. 7:30-8:30 v.v. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. dr. J.J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountaintside, N.J. 07092. Tel. 201 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

1978 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

1 naktis Maskvoj, 1 naktis Leningrade, 5 naktys Vilniuj

Vasario 5, 12, 19, 26	\$659
Kovo 5	\$681
Kovo 12, 19	\$716
Kovo 26, bal. 2, 9, 16	\$746

Dėl smulkesnių informacijų teirautis agentūroj

VYTIS
2129 KNAPP ST.
BROOKLYN, N.Y. 11229
(212) 769-3300

New Yorko jaunimo ansamblis Sutartinė dainuoja Tėv. Pauliaus Baltakio, OFM, kunigystės 25 metų sukakties minėjime. Priešais ansamblio dirigentė Jūratė Veblaitytė-Litchfield. Nuotr. Charles Binkins

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207Redakcija (212) 827-1352
Adminstr. (212) 827-1351

Publication No. 148360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$13.00. Single Copy 25 centsEina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organa DARBININKA ir LIET. ŽINIAS • Pre-
numerata metams \$13.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuostata •
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Simas televizijos filme

200 CBS televizijos stočių sausio 23, pirmadienį, perduos savo žiūrovams filmą apie lietuvių Simą Kudirką. Specialus filmas "The Defection of Simas Kudirka" bus rodomas nuo 9 iki 11 val. vak. New Yorko laiku, nuo 8 iki 10 val. vak. Chicagos laiku ir t.t.

Lietuviai žiūrovai prisimins, kaip 1970 lapkričio 23 Simas Kudirka šoko nuo sovietinio "Sovietskaja Litva" laivo į JAV pakrančių sargybos laivą "Vigilant". Tą dieną vyko derybos tarp JAV ir Sovietų Sąjungos delegacijų dėl žvejybos teisų užlaikymo.

Simas amerikiečių laive jau-tėsi laimingas, bet ta jo laimė buvo trumpa. Amerika Simą grąžino Sovietams. Žinia greit pasiekė lietuvių ir lapkričio 27-28 buvo vykdomos stambios demonstracijos Clevelande, Philadelphijoje, Chicagoje, Bostone, New Yorke... Pagaliau lapkričio 29 prabilo ir New York Times, tą žinią įsidėdamas sekmadienio laidos pirmame puslapyje. O kaip kiti laikraščiai vėliau skelbė, tai ir prezidentas Nixonas tik iš spaudos sužinojęs apie Amerikos išdavikišką darbą.

Tos pačios dienos laikraštys buvo paskelbtos dvi žinios. Viena — kaip Turkijos teismas pripažino lietuvių Brazinskus, nukreipusius Sovietų lėktuvą į Turkiją, neišduotinus Sovietams. Antra — kaip Amerikos laivas, valstybės departamento pritarimu, be jokio teismo lietuvių Simą Kudirką išdavė.

Mažoji Turkija laikėsi principo — tarptautinės teisės ir savo valstybinės teisės, atsispir-dama grasinimui. Didžioji Amerika pasuko į žmoniškumo tradicijos ir Ženevos konferen-cijos laužymo kelią, neatsispir-da ma biznio pagundai.

New Yorko demonstracijose nešamas karstas turėjo įrašą: "Žmogaus teisės mirė ir palaido-tos"... Tai reiškė, kad Amerikos

vyriausybė ėmė laidoti pasauliui žinomą ir praktikuojamą Amerikos tradiciją — teikti glo-bą visiems laisvės siekiantiems. Ir tai įvyko prezidentui Rich-ardui Nixonui valdant Ame-riką...

Valstybės departamento, pa-krančių apsaugos bei laivo pa-reigūnai žinojo, kad daro nusi-kalstamą darbą, nes stengėsi jį nuslėpti. Kai betgi jis iškilo aišk-tėn, jie mėgino rankas nusiplau-ti: departamento melu dangstė-si, kad jis patyręs per vėlai; laivo vadovybė teisinosi tevyk-džiusi įsakymą.

Simo Kudirkos išdavimą pa-smerkė amerikiečių spauda ma-siškai. Kritikavo ar pajaukė iš-davimo pasiteisinimus.

Kongreso komisija pradėjo in-vestigacijas. Prezidentas susi-rūstinęs įsakė ištirti, suspenda-vo iš pareigų adm. Ellis, jo sta-bo kapitoną Brown ir laivo kapi-toną Eustis. Paskelbta per Ame-rikos Balsą, kad Amerikos poli-tika azylio reikalu nėra pasikei-tusi.

Valstybės departamento atsa-komybė buvo slepiama. Tik 1974 gruodžio 6 National Re-view žurnalas 1412 puslapy aiš-kiai nusakė, kad lemiama spren-dimą Kudirkos išdavime padarė John Dean, prezidento Nixono patarėjas. Jis vėliau sėdėjo ka-lėjime. Tik ne už Simo išdavi-mą, bet už įsivėlimą į Water-gate dumblą.

Kai Amerikoje lietuviai ir kitų pavergtų tautų atstovai demon-stravo, rašė memorandumus JAV vyriausybei Simo Ku-dirkos reikalu, jis viso to neži-nojo ir buvo kalinamas. Jo teis-mas Vilniuje įvyko tik 1971 ge-gužės 17-20. Apie tą teismą in-formacijos vakarus pasiekė daug vėliau dviem keliais. Vienas — per Paryžių — Paryžiaus kores-pondentas Anatole Shub iš jį pasiekusio dokumento padarė santrauką, ir ji buvo paskelbta

(nukelta į 9 psl.)

Prel. Liudvikas Mendelis sau-sio 15 atšventė didžią sukaktį, kokia nedaug kam Dievo yra su-teikiama, būtent 50 metų kuni-gystės.

Sukaktuvininkas gimė Lietu-voj, Šiauliuose, 1898 balandžio 18. Taigi šiais metais švęs ir savo amžiaus 80 metų sukaktį. Išaugo ir subrendo Amerikoje. Būdamas pirmasis gausios šei-mos vaikas, turėjo padėti tėvam jų nelengvame gyvenime, ku-riantis Amerikoje. Būdamas ga-bus, nuo darbo laisvom valan-dom pajėgė mokyti. Baigęs vi-durinę mokyklą, gavo darbą draudimo įstaigoje. Čia tarnauda-mas, Liudvikas toliau tęsė studi-jas.

Iš vaikystės buvo pamaldus berniukas, nes šeimoje klestėjo gili religinė dvasia bei praktika. Berniuko amžių tarnaudavo mi-šiom ir galvojo apie kunigys-tės luomą. Reikalas padėti tė-vam neleido tuoj pat siekti ku-nigystės. Kai 1920 Mendelių šei-ma iš ūkio persikėlė į Wilkes-Barre, Pa., Liudvikas dar stip-riau pradėjo galvoti apie pa-šaukimą kunigystėn. Baigęs pro-fesinę ekonomijos mokyklą — Wharton School of Finance, su tėvų pritarimu išvyko į Mount St. Mary's kolegiją — semina-riją, Emmitsburge, Md.

Seminarijos tvarka Liudvikui buvo prie širdies, o drausmė jo negąsdino. Jis buvo prątes savęs atsižadėti, paklusti, gerbti kitus. Greit pilnai įsitraukė į seminarijos gyvenimą, jį pami-lo, juo naudojosi, kad bręstų dva-sia ir stiprėtų mokslinių Dievo tiesų pažinimu. St. Mary's semi-narijoje Liudvikas praleido ket-verius metus. Juos jis laiko pa-tiesiausiu gyvenimu.

Prel. L. Mendelis ir arkivysk. Fulton J. Sheen, anksčiau bu-vęs katalikų misijų ir labdaros JAV šefas, sakęs pamoks-lą prelado iškilmėse.

PREL. LIUDVIKAS MENDELIS
50 METŲ ALTORIAUS TARNYBOJ

PREL. L. TULABA

čiais laimingiausiais savo jau-nystės metais.

Savo gabumais, darbštumu ir subrendimu atkreipė seminari-jos vyresniųjų dėmesį. Tad Bal-timorės arkivyskupas Curley jam pasiūlė vykti teologijos stu-dijom į Romą. Gavęs iš Scranto tono vyskupo sutikimą, buvo priimtas į Baltimorės vyskupiją ir 1924 rugsėjo 18 laivu iš New Yorko su keletu draugų išplaukė į Italiją. Rugsėjo pabaigoje išli-po Neapolio uoste. Atvykęs į Ro-mą, su kitais naujai atvykusiais klierikais apsigyveno Šiaurės Amerikos kolegijos vasarvietėje — Villa S. Caterina, Castelgandol-fe, prie Albano kalnų, apie 20 km nuo Romos. Kadangi Romos popiežiškuose universitetuo-se mokslo metai tada prasidė-davo lapkričio 4, tai Liudvikas turėjo laiko susipažinti su aplin-ka ir mokytis italų kalbos.

Teologijos studijų metu gyve-no North American kolegijoje, o mokėsi Propaganda Fidei uni-versitete ant Vatikano kalvos — Gianicolo. Profesorių tarpe turė-jo žymių mokslo vyrų, vėliau garsių bažnyčios vadų, kaip kard. Tardini, kard. Ruffini, kard. Agagianian ir kt. Dėstomoji kal-ba buvo lotynų. Mokytiis reikėjo daug. Šalia studijų Liudvikas rasdavo laiko susipažinti su Roma ir jos šventovėmis bei jose vykstančiomis iškilmėmis. Ypač

didelį įspūdį jam paliko šv. Kū-dikėlio Jėzaus Teresės kanoni-zacija 1925 gegužės 16.

Vasaros atostogų metu Liudvi-kas keliaudavo po Europos kraš-tus, kad pažintų senojo pasaulio kultūrą ir išmokyti daugiau kal-bų.

Baigdamas trečius teologijos metus, Liudvikas išlaikė egzami-nus ir gavo teologijos licen-ciato laipsnį aukščiausiais pažy-miais. Po to jo laukė lemiamas žingsnis — subdiakonato šventi-mai. Juos priėmė 1927 liepos 31.

Ketvirtų teologijos metų eigoj, išlaikius reikiamus egzaminus, sulaukta ir kunigystės šventimų. Šventimus suteikė arkivysk. Pa-lica, popiežiaus vikaras Romos diecezijai, 1928 sausio 15 Ro-mos seminarijos koplyčioje, Late-rane. Pirmąsias mišias naujas kunigas Liudvikas aukėjo šv. Petro bazilikoje, kriptoj prie šv. Petro altoriaus; o antrąsias — šv. Alfonso bažnyčioje prie ste-buklingo Nepaliaujamos Pagal-bos Dievo Motinos paveikslu.

Baigdamas ketvirtus teologijos metus, įteikė raštu savo diserta-ciją ir išlaikė paskutinius egzami-nus prie penkių profesorių. Taip 1928 birželio 19 gavo teo-logijos daktaro laipsnį su aukš-čiausiu pagyrimu.

Prieš grįždamas į Ameriką, kun. Liudvikas panoro aplanky-ti Lietuvą ir ten atlaikyti primi-cijas. Išvykęs 1928 birželio 24, lankė šventoves Lenkijoje. Ka-dangi tarp Lenkijos ir Lietuvos nebuvo susisiekimo, per Latviją pasiekė Viekšnius, kur gyveno dėdė Pocius. Primicijas laikė Viešnių parapijos bažnyčioje. Kiek pasisvečiavęs pas gimines, pro Angliją grįžo į Ameriką. Tėvai tuo metu gyveno Plains, Pa. Jaunas kunigas primicijas laikė Wilkes-Barre lietuvių pa-rapijos bažnyčioje. Pamokslą ta-čia proga pasakė kun. B. Paukštis.

Pasibaigus atostogom, Bal-timorės arkivyskupas 1928 rugsė-jo 1 kun. Liudviką paskyrė vika-ru į lietuvių šv. Alfonso para-piją Baltimorėje. Klebonas kun. J. Lietuvninkas buvo silpnos sveikatos, ir jam reikėjo pagal-bos. Jis ir parapija kun. Liudvi-ką priėmė su džiaugsmu.

Pirmieji žingsniai parapijos darbe nebuvo lengvi. Ir lietuvių kalba nebuvo tobula, nes buvo prątes galvoti angliškai. Tačiau gabumai ir pasiryžimas padėjo jam greit nugalėti sutinkamas kliūtis ir pilnai įsijungti į pa-

rapijos tvarkymą. Nuo pat pra-dzios praktiškai jis ėjo ir klebo-no pareigas.

Pirmiausia pasirūpino para-piečių surašymu. Surašė apie 1,500 lietuvių šeimų, gyvenusių Baltimorėje ir apylinkėse. Paskui ėmė tvarkyti parapijos finansus ir rūpintis bažnyčios papuošimu.

Stengdamasis pažinti lietuviš-ką sielovadą Amerikoje, kun. Liudvikas noriai lankė lietuviš-kas parapijas, sakė pamokslus, vadovavo rekolekcijom ir misi-jom. Patirtis, uolumas, gabumai, išsimokslinimas, tikėjimas ir pa-maldumas įgalino kun. Liudviką greit ne tik atnaujinti šv. Alfon-so bažnyčią iš lauko ir iš vi-daus, bet parapiją tiek išugdyti, kad po penkerių metų čia dirbo jau keturi kunigai.

1935 kun. Liudvikas ryžosi šv. Alfonso bažnyčią padaryti Dievo Motinos šventove ir įve-dė novenų pamaldas. Šiom pa-maldom jis pats ir vadovavo. Tai pareikalavo labai didelių pastangų. Suplaukdavo minios žmonių, meldėsi, ėjo prie sakra-mentų. šv. Alfonso bažnyčia pasidarė Dievo malonių versmė, o drauge ir milžiniškų pajamų šaltinis remti misijom ir labdary-bės darbams Amerikoje ir pasauly. Per kun. Liudviką rankas buvo išsiųsta milijonai dolerių misi-jom, raupsuotiem, ligoninėm, prieglaudom. Ir šv. Kazimiero lietuvių kolegija Romoje per 30 metų patyrė kun. Liudviko dos-numą. Pagrįstai jis laikomas ko-legijos tėvu.

Kun. Liudvikas, sukoncentra-vęs visą dėmesį į sielovadą, nesireiškė kaip visuomeni-ninkas. Lietuviški laikraščiai mažai apie jį rašė. Tačiau jis buvo didis lietuvių tautos si-lpnus, jo parapija buvo ir liko lie-tuviška. Jo mokykloje ir negriu-kai, patarnavę mišiom, padėko-davo kunigui lietuviškai: "Ačiū, tėveli!"

Kun. Liudvikas dosniai rėmė ir lietuvišką šalpos veiklą. Jis buvo vienas iš pirmųjų rėmėjų, įrengiant lietuvių koplyčias Washingtone ir šv. Petro bazili-koje Romoje. Sielojosi parūpinti pilną lietuvišką šv. Rašto laidą viename tome, finansuodamas išleidimą. Jis yra didysis šv. Ka-zimiero lietuvių kolegijos Ro-moj geradarys.

(nukelta į 4 psl.)

KARČIAMA PRIE KRYŽKELĖS

Pranas Mundeikis

3

— Tai kad aš... — suglumo Kastuko tėvas. — Rodos, pabarų, ir ką... Net nebežinau, į ką nu-sidavė! Man pačiam nebepatin-ka tie visokie jo prasimanymai. Gal, sakau, dar jaunas, dar iš-
augs...

— Aš galėčiau jį "paauginti"! — primerkęs akį, žandaras pa-žiūrėjo į Kastuko tėvą. — Kiek jam metų?

— Tai... Gal dar aš... — vis labiau glumo Kastuko tėvas. — Kad dar jaunas!...

— Abramke! — vėl neva juo-kais žandaras galva mostelėjo į rinką. — Tai gal tu prižiūrėk juos! — tystelėjo ranką į suri-kiuotą raitariją. Tada dar kartą nusizvengė ir vėl su visa kėde atsisitūmė atgal prie stalo. Čia pasiemė gabaliuką silkės, pasi-
stūdė ją druska ir, beveik ne-kramtydamas, prarijo. Tada pa-lengviukai sriubčiojo stumbrinę, užsikąsdamas duona su svo-gūnu.

— Tai kaip tu manai, Abram-ke? — net paraitydamas kairį ūsą, iš naujo nusizvengė. — Dar

ilgai čia stovės ta tavo karčia-ma?

Abramkė nuščiuvo ir nebe-sakė nieko, tik prišokęs pripylė naują stiklėlį ir, labai žemai nu-silenkdamas, prašinėjo poną vir-šininką išgerti.

— Vyskupas atvažiuoja penk-tadienį po pietų, — pakišo savo stikliuką Laurenčikas, kad ir jam įpiltų. — Pirmiausia tai, sako, jis pašventins tą "žmogų su kry-žium"...

— O lia lia! — net sugiedo-jo Briadinas. — Kaip gerai, kaip gražu! Laurenčikai! Patink man! Gera tavo galva! Bet aš pats dar daugiau girdėjau. Sako, Abram-kės karčiamą irgi peršventins...

Net kojomis sutrepeno abu iš karto, o Laurenčikas vos nenu-griuvo nuo kėdės iš juoko.

— Tai už tą naują perkrikštą! — pakankamai prisijuokęs, pa-kėlė stiklėlį Laurenčikas.

Pakėlė ir Briadinas. Atrėdė, Briadinui tikrai patiko Laurenčiko juokas: jis net atsi-versdamas išgėrė visą iki dugno, o storiuoju stiklelio galu dar į stalą pokštelėjo, jį pastatydamas.

— Nemaniau, Laurenčikai, kad-tu toks geras žmogus! — atsi-suko Briadinas į Laurenčiką ir pasislinko arčiau su visa kėde. — Gal judu?... parodė galvos mostelėjimu į Kastuko tėvą. — Iš tikrųjų tam Valančiui, ar kaip jūs ten jį vadinate, padarytu-mėte?... Prisiekiu! Pasiliks tarp mūsų!

— Nu, taip... — ėmė niurz-gėti Laurenčikas. — Su ta savo blaiivybe gal ir per daug jis čia mus terlioja... Baisus čia daik-tas, kad stikliukėlį paimam?...

— Žinoma! — net delnu per Laurenčiko kėlį sudrožė Briadi-nas. — Aiškiai matau, kad tu išmintingas vyras!

— Taigi už savo geriam, ne už jo. Tai koks čia jo reikalas!...

— Aiškiausia! — net rankomis skėstelėjo Briadinas.

— Bet ką tu čia ant greityjų padarysi, kai viskas šitaip grei-tai?... — pakabino nosis abu: ir Laurenčikas, ir Kastuko tėvas.

— Ką padarysi, ką padarysi! — išsikėlė Abramkė. — Kam tada Abramkės stumbrinę ge-riate?!

— Tik jau neapsipurkšk! — Laurenčikas pasižiūrėjo į Ab-ramkė. — O mum pagalvoti tai nereikia! Nugi pasakyk, kaip padaryti, jei toks gudurus, — ir padarysim!

— Bravo Laurenčikas! — tren-kė Briadinas Laurenčikui plaš-taka tiesiai per petį ir dar pa-tapšnojo.

— Aš jau žinau! — kilstelė-

jo pirštą Kastuko tėvas, kad pir-mas pasigerintų Briadinui. — Galima būtų tą Timinskio "žmo-gų su kryžium" taip apsukti, kad jis į kleboniją rodytų, o ne į karčiamą...

— Juokai tik! Taigi jis su ce-mentu pritvirtintas. Kaip tu jį apsuksi?

— Nušnekėjai, kaimyne! — pamojo į Laurenčikas. — Aš manyčiau, jei ponas viršininkas "vagių" nesurastų...

Briadinas linktelėjo galvą pri-tardamas.

— Vyskupo arklius su visa ka-rieta pavogus... jau būtų juo-kas.

— Tai kad ir tu niekus nu-kalbėjai! — net atsistojo Kas-tuko tėvas. — Gerai! Sakykim, mes tuos arklius pavagiam, ir vagys nesurandami... Betgi klebonas gali pavežti vyskupą kitur savais arkliais... Arba... Kas jam! Jis gali vyskupui ir savo arklius, ir savo karietą atiduoti... Jo parapija didelė.

— Manau, teisingai pakalbėta! — linkčiojo Briadinas galvą, pri-tardamas Kastuko tėvui, ir iš naujo suterskėjo visais ginklais.

Kastuko tėvą iš to džiaugsmo net prakaitas išpylė: jis vėl ge-ruoju su žandaru viršininku...

— O tu, Abramke?! — dūrė tiesiai pirštu į Abramkė Briadi-nas. — Ar taip jau nieko ir ne-besugalvosi? Bet ir galva jau tavo! — net abiem delnais ap-gniaužė pastatyto kardo rankeną ir nusistebėjo pro dešinį ūsą.

O, ne! Abramkės galva gera, bet jis dar turįs apie daug ką pagalvoti. Jis dar tebemaņas, kad tą Wolonczewskį sunaikinti būtų pats geriausias dalykas.

— Nu, tai pirmyn! Ar kas ne-leidžia? — žandarui net abi akys išsprogo iš kaktos. — Pir-myn! Tai man patinka! Toliau?

— Toliau? Toliau turėtų būti, kad ponas viršininkas to nežino-tų...

-o-

— Sto rublej! — ramių ramiau-siai net abu ūsus paraitė žan-darų viršininkas. — O kaip tu tai padarysi? — vėl atsilosė į kėdės atlošą.

— Kam Abramkei daryti? Yra Laurenčikas; yra jo draugas... Tai du geriausi žmonės visoje Baisogaloje! Bet šimtas rublių tai baisiai daug! Abramkė tiek pinigų nė neturi! Taip pat jis nežino, už ką turėtų mokėti tą šimtą rublių. Tas Valančius yra visų reikalas, ne vieno Abram-kės...

— Sakiau tau, šimtas rublių! — jau pyko Briadinas. — Kitaip, aš tau atsiųsiu šimtinę kazokų! — pagrasino. — Turbūt žinai, ką reiškia užmušti žmogų? Aš gi tave suareštuoti galiu už šito-kia piktybę!

Kad dar baisiau atrodytų, net sugniaužto kumščio krumpliais pabarbeno į Abramkės stalą.

— Abramke! net sunku su-prasti, kaip Baisogalos žandarų viršininkas jį galėtų areštuoti: Abramkė gi galėtų ir pačiam ca-

rui pasakyti, kad žandarų virši-ninkas nemoka, o gal nenori caro apginti...

— Abramke! — suriko Briadinas, net abiem batais su-trepsėdamas, ir, trenkęs kumščiu į stalą, pašoko iš kėdės. — Go-vory! — sugriežė dantimis, visas pamėlynavęs. — Kaip tu tą Wo-lonczewskį užmuši?!

— Nu... Kam Abramkei muš-ti, jei pats ponas viršininkas to nenori?...

O Briadinas, dar ir tai girdė-damas, visai pasiuto. Jis pagrie-bė nuo stalo ten stovėjusią stiklinę, pilną vandens, ir taip tėske į Abramkės pečių, kad liko tik šukės ir vanduo pasipylė ant grindų.

— Sakysi, tu barzdota bež-džione, ar ne?! — iš visos ger-k-lės sužviogė, net griebdamasis už kardo.

Net pasigužino Abramkė, gal labiau stiklinės šukių ir pasilie-jusio vandens išsigandęs, negu žandaro, dar labiau paplonino savo balsą ir prakalbėjo:

— Bet kam taip baisiai? Argi negalima gražiuoju?...

— Tai ir kalbėk gražiuoju, jei su tavim kas kalba!.. O tai va, smirdžiau, aš tau tuojau pat tą carą įdėsiu! — dar vis tebedako Briadinas, neatitraukdamas ran-kos nuo kardo rankenos. — Jis, mat, man pasakys, kaip aš turė-čiau carą sugauti!

(Bus daugiau)

RAŠYTOJĄ ANTANĄ GIEDRIŲ PRISIMENANT

Darbininko bendradarbiu buvo rašytojas ir pedagogas Antanas Giedrius-Giedraitis. Jis mirė 1977 rugpjūčio 29, eidamas 86-tuosius metus. Mirė Worcester, Mass., kur paskutiniu laiku ir gyveno.

Prieš savo ligą Darbininkui buvo atsiuntęs porą dalykėlių.

Vienas beletristinis — Alkis, kitas kalbinis — Mūsų kalbos pabarėliuose. Mėgo rašyti kalbos klausimais, mėgo prisiminimus, apybraižas. Kartas nuo karto atsiųsdavo Darbininkui savo raštų.

Šie du dalykėliai užsiliko Darbininko redakcijoj. Dabar abu spausdiname. Tuo pagerbiame ir prisimename mirusį autorių.

Šis pedagogas bei rašytojas daug nuveikė lietuvių tautai, bet jis nebuvo tinkamai įvertintas. Jo įvertinimą gal parašys, kas jį geriau pažino, iš arčiau sekė jo darbus.

Čia pridėdam truputį biografinių žinių.

-o-

Antanas Giedraitis gimė 1892 balandžio 4 Lukšių kaime, Jur-

barko valsčiuje, Raseinių apskrityje. Baigęs pradžios mokyklą, iki 1909 mokėsi privačiai, 1909-11 tarnavo Maskvos meteorologijos observatorijoj, 1911-12 Kursko savivaldybėj. 1916 įgijo vyresniojo pradžios mokyklos mokytojo cenzą ir pradėjo dirbti lietuviškose mokyklose, pradžioje Maskvoj, paskui Voroneže. 1918 grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Jurbarko. Čia buvo pradžios mokyklos mokytoju, inspektorium, gimnazijos mokytoju, 1941-44 Kauno pradžios mokyklų inspektorium. Būdamas tremty, irgi mokytojavo įvairiose mokyklose.

Savo raštam pasirinko Giedriaus slapyvardį. Išspausdino šias knygas: Eglaitė, Bauba 1917, Trys pasakos 1921, Devynios pasakos 1920, Gailutė 1921, Keturios pasakos 1920, Iš mokslo dienų 1921, Mūsų liaudies pasakos vaikams, I ir II dalys, Dainų dainelės, Apsakymėliai, Miškinis 1925, Suteimų šnekos, Išvadavo, Šis tas vaikų teatrui 1922, Krisleliai 1929, Mažiesiems pasižiūrėti 1930, Šviesos

Rašytojas Antanas Giedrius-Giedraitis

rate 1930, Nušviesti takai 1930, Rausvas lapas 1930, Doriukas 1930, Pašnekos 1930, Pasakos I 1930, Šlubys 1934, Gamtoje pasidairius, Vyturėlis (elementorius ir skaitymai) 1936, Pasakėčios 1959, Lukšiujai 1959, Užburti keliai 1961, Murklis 1962.

Taip pat redagavo ir leido vaikų laikraštėlį Saulutę.

nas šiaip aptariamas: Plačiausia prasme menas yra geras prietaikymas priemonių siekiamam tikslui. Tai visokio veiksmo (virmo, plaukiojimo, politikos) menas. Smauresne prasme menas reiškia daiktus, kuriais žmonės siekia daugiau ar mažiau grožio. Tai apima dailių ir taikomųjų meną.

Tai gi ir Liet. Eja kalba tik apie meną, ne menus. Primena dailių ir taikomųjų meną. O mūsų menininkai kažin kodėl savo klubą pasivadino dailių menų klubu. Kodėl negalėjo būti: Dailiojo meno klubas? Gražiau ir skamba.

Ir kodėl sakome ir rašome klubas? Klubas tai yra vieta, kur kulšies kaulas susineria su kryžium. (Dabart. liet. kalb. žodynas.) O anglų kalba tas žodis (club) turi ir tokią dar prasmę, kuri visai, rodos, netinka menininkams.

Turime gi ir savo žodžių, kaip štai: draugija, draugovė, ratelis, kuopa, būrys, sambūris... Ogi meno žmonės galėtų ir daugiau sau tinkamų žodžių prasimanyti. Svetimybų ir tarptautinių žodžių gana mokslo ir technikos reikalamas.

Mūsų jurbariškiai tą angliškąjį "club" klūbu vadindavo. O klūbas tai tokia vytelė, karklas, kuriuo suriša du tvoros kuolus, kad nesiskleistų. Tai vis tiek geriau kaip koks pagaikštis ar vėzas.

A. G. Gs.

— Rašytojos Alės Rūtos, gyv. Santa Monica, Calif., novelę "Po angelo sparnu" latvių kalba gruodžio mėnesio numerį išspausdino kultūros žurnalas "Treji Varti". Į latvių kalbą novelę išvertė Janis Zarins.

— Lietuvių opera Chicagoj G. Verdi operą Nabucco statys balandžio 1, 2 ir 8. Anksčiau skelbtų datų teko atsisakyti, nes toms dienoms orkestras yra įsipareigotas kitur.

Clevelande Euclid Square Mall naujausiam apsipirkimo centre yra apie 10 įvairių tautų tradiciniai kalėdiniai papuošalai. Lietuviams skirta svarbiausia vieta. Clevelando Žalgirio šaulės pagamino šiaudinukus kuriais buvo papuošta eglutė. Nuotr. V. V. Bacevičius

ALKIS Taryčia

Grazi vasaros popietė. Eisiu pasivaikščioti. Turiu ir kelis laiškus parašęs, nunešiu į paštą: iš ten greičiau išeis.

Pakeliui pamatysiu žvirblių ir karvelių. Pasiimsiu jiems kviečių. Norėjau kada susidaiginti ir pats valgyti, bet painus darbas. Kam tos gaišaties, jei gali nusipirkti jau paruoštų daigų, kad ir mažiau naudingų! Taip kartais besiteisindamas žmogus pats save skriaudi. Beje, ne save, bet savo asilėlį, kaip sakydavo Vydūnas apie liesą savo kūną...

Įsipilu į kišenę saują kviečių ir einu. Gydytojai sako, kad vaikščiodamas turi gyvai žengti ir švytuoti rankom: taip esąs išjudinamas visas kūnas, o to išjudinimo, sako, reikia, jei nori būti sveikas. Bet man vanga taip spėria eiti: peršilta. Einu pamaži, vos bešvytuodamas rankom. O kiti rankas susikišę į kišenes. Jie, sako, kitaip nemoka paeiti ir pastovėti, ypač su kuo kalbėdami...

Antai gatvės pakraštyje keli karveliai ieško ko nors palesti. Išimu žiupsnį kviečių ir pažėriu. O jie pakyla ir nulekia. Nesuprato mano mosto. Beje, juos kartais vaikai baido, pagaliais ir akmenimis mėto. Kodėl?..

Toliau girdžiu žvirblių balselius. O jie man taip patinka! Ir tėviškę primena. Jie čirškauja prie namo krūme. Porą žingsnių įžengiu į gatvę, kad jų neišgąsdinčiau, paimu žiupsnį kviečių ir šūstelėju ties jais į šaligatvį. Jie nutyla, spurstelėja iš to krūmo ir nulekia. O aš taip norėjau, kad jie čia pat palestų mano kvieteliui!..

Artinuos į vidurį miesto. Didelė gatvė. Daug mašinų užia ir birbia. Čia jau nematyti žvirblių. Tik karvelių dar pasitaiko. Bet kaip jiems paberti, kad neišsigastų?..

Štai jau pašto rūmai. Įmetu laiškus į dėžę. Keliaukite!

Nuo čia netoli miesto rotušė, o prie jos — aikštė. Aikštėje — vandens baseinas, daug medžių, žydinčių krūmų, gėlių ir suolų. Miestas pasirūpino, kad žmonėms būtų kur pasėdėti. Džiaugiasi čia atėję seni žmonės ir kiti praeiviai. Ir aš pasirenku atkampią vietą ir prilenkiu kojas. O ir čia kas nors praeina pro šalį. Ir tokioje vietoje niekas negali būti vienas.

Žiūriu į būrį jaunų pušelių. Vienoje linksmai kalbasi žvirbliai. Ir šiems paberiu grūdų ant plataus tako ko toliu nuo savęs.

Šitie neišsigando mano mosto: jie pertoli medyje. Tik valandėlę nutilo, pažiūrėjo į mano pusę, spurstelėjo ir nulėkė. Ir šitie nesuprato... Jie ras kitą kartą, tik aš nematysiu...

Ateina jaunas vaikinys. Lėtas, išblyškęs, malonaus veido. — Ar Jūs negalėtumėte man 10 centų?.. — nedrąsiai paprašo.

Pasižiūriu į jį. Tikriausiai — vargdienis moksleivis. Gal ir kasdienės duonos nepritenka?.. Išimu 25 centus ir paduoju. Jis pasižiūri į mane lyg klausdamas, ar neapsirinku. Nežymiu rankos mostu parodau, kad visus atiduodu. Patylom padėkoja ir nueina.

Toliau baseine klykauja vaikai. Jų dienos, jų vie aiteitis. Tik jie negalvoja apie ateitį...

Ateina maža mergaitė su puokštele gėlių. Pasisveikina ir prašo nupirkti iš jos tas gėles.

— O kodėl tu kitiem nepar-davei?

— Nepirko, — sako ji. — Aš buvau gatvėje. Nepirko. Žmonės dabar nesupranta grožio. Vis eina tokie pasipūtę... Dabar atėjau čia.

— O kiek tu nori už tas gėles?

— Aš norėčiau 10 centų.

— O ką tu veiksi su 10 centų?

Mergaitė nežymiai atsidūsta ir pasisako:

— Šiandien labai šilta. Man patinka šaltiniais...

— O iš kurtu gavai tas gėles?

— Mano mamytė augina. Ji turi mažą darželį.

Jaunimo kūrybos konkurso premijų įteikime Chicagoj Ateities vyr. red. kun. K. Trimakas, adm. J. Polikaitis, red. Alg. Norvilas ir mecenatai B. Lieponytė, D. Kojelytė ir dr. J. Gliadelis. Nuotr. J. Kuprio

— Ar mamytė leidžia tau skinti?

— Leidžia. Tik pinigų neduoda šaltinui nusipirkti.

— Ar tu pasakai mamytei, kur tas gėles dedi?

— Pasakau. Taip mamytė nedraudžia, kai pati užsidirbu...

— Ar tu padedi mamytei prižiūrėti gėles?

— Padedu.

— Aš manau, kad tavo mamytė labai gera.

— Labai gera mano mamytė. Žiūrėk, kokią gražią suknelę man įtaisė. Aš visada dėviu gražias sukneles.

— Taip ir man patinka, — pasakiau.

Ji atsisėdo šalia manęs ir sako:

— O dabar daug tokių, kad nežiūri gražumo. Mano mamytė man taip neleistų...

— Ar iš toli atėjai? — paklausiau.

— Ne. Ve, matai tą aukštą namą. Už to namo prasideda didelė gatvė, o toje gatvėje mano mamos namai.

Išimu jai 25 centus.

— Štai, mergaitė: už 10 centų nusipirk šaltainio, o už kitus pinigų — obuolių arba apelsinų. Gerai?

— Gerai.

Ji atiduoda man gėles ir paima pinigą.

— Labai dėkoju, — pasako man ir pasišokinėdama nubėga.

Aš vėl žiūriu į tas pušes. Jų tik mažas būrelis, retai susodintas. Vešlios, žalios, viršūnelės iškelusios į žydrią padangę. Kitur tokios jau būtų apskabytos ir aplaužytos, o čia... Gal ši vieta pergraži piktai rankai. Štai gi du jaunuoliai, berniukas ir mergaitė, pasuka iš tako ir žengia į pievą. Praeina pro pušes. Mergaitė stabtelėja, paklosto vienos pušės šakelės ir nueina toliau. Kodėl juodu pasuko per pievą pro pušes?..

Artinasi senas vyriškis. Jau buvo bepraeinas pro šalį, bet pasisveikina ir atsisėda šalia manęs.

— Aš pirmą kartą Jus čia matau, — sako jis.

— Retai kada ir ateinu, — pasisakiau.

— O gera čia vieta, — sako jis. — Mūsų miesto ponai jau bent kiek pradėjo rūpintis pakeleiviais ir tais, kas namie vietos neranda. O čia ateini ir pabūvi. Ir su žmogum susitinki.

— Kodėl sakote — kas namie vietos neranda?

— Kartais nuobodu. O kitam ir nemiečia namie, — priduria jis.

— Kodėl namie galėtų būti nemiečia?

— Lyg Jūs nežinote! — sako vyriškis. — Vienus vargas spaudžia, kitus pati ir vaikai graužia.

Ateina apysenė moteris.

— Sveika, Veronika! — sako jai vyriškis. — Nepraieik pro šalį. Prisėsk. Pasišnekėsim.

— Kokia čia gali būti šneka su vyrais! — sako ji, bet atsisėda prie to vyriškio. — Tai apie ką jūs čia dabar šnekate? — paklausia ji.

— Ogi štai — kad geri miestai: patogų suolų pritaaisė, yra kur pasėdėti ir širdį atgaivinti.

— Geri ponai... — pašiepė ji. — O už kieno pinigų tu čia gaivini savo širdį? Už tavo, mano, už šito štai nepažįstamojo ir kitų tokių.

— Bet įtaisė. O pirmiau tik aplaužyti kėpėjo ir tų pačių ne visiems.

— O aš tau, Morkau, pasaky-

siau: jeigu didieji ponai nebūtų godūs didelių algų ir visokių patogumų, tai ant dar geresnio suolo galėtum atsisėsti ir ne tik čia, bet ir namie. Ar tu nežinai, kiek dar vargančių šioje šalyje?

— Bet bado nė vienas dar nekenčia, Veronika.

— Tai maža paguoda. Ar be duonos jau nieko daugiau žmogui nereikia? Ar neužpuola ligos ir nelaimės? Ar visi pajėgūs jas įveikti? Permažai tepažįsti, Morkau... O kai bus rinkimai, rink išmingingus ir turtingus, kad nesigodėtų didelių algų ir svetimo turto.

— Ar tokių bus?

— Kai visi norėsime, tai ir bus.

— Tu kietai kalbi, Veronika.

— Ar tu norėtum, kad aš tau lopšinę liūliuočiau? Gerai, Morkau, džiaukis šitais suolais, kad gali pasėdėti, o kurią saldziją valandėlę ir pasnūduoti...

Sudiev, vyrai! Man reikia eiti. Gal kada vėl susitiksime.

Ji nusisukubino.

— Šauni moteris, — pasakė vyriškis. — Su ja nenuobodu pasnėkėti.

— O ką Jūs manote apie tuos išmintingus ir turtingus asmenis valdžioje?..

— Veronika gerai sako. Tik ar tokie panorės eiti į valdžią? O jeigu eis, tai ar nugalės tuos, kurie trūkštė trūkštė valdžios? O kas nors ir nepageidauja, kad išmintingieji būtų valdžioje. Ir patys žmonės turėtų pasikeisti. Bet kas nors ir to nenori... į gerą pusę...

Vyriškis numojo ranka ir atsisėdė nuo suolo.

— Sudiev, — tarė jis. — Gal kada vėl pasimatysim.

— Tai lig pasimatymo.

-o-

Saulė jau toli buvo nusiritusi ir vakarus. Aukštų namų šešėliai siekė į pusę aikštės. Kelios ir aš.

Praeinu pagal tvenkinį. Vaikai dar braiduoja klykauja. Pačių mažųjų motinos sėdi ant suolų. Jos kalbasi, žvilgčiodamos į tvenkinį...

Pasuku į skersinį taką. Ateina mano pažįstamoji mergaitė. Ji laišo iš ragučio šaltainį ir šypso. Nusisypsau ir aš. O ji kita ranka kilstelėja popierinį maišelį: suprask — čia vaisiai. Be žodžių aišku.

Einu į pakraštį. Gėriuos gėlėmis, medžiais ir žalia žalutėle pieva. Maloni ši vieta, šis mažytis sodas. Štai ir tokiame plote lyje kiek gali sukaupti grožio ir patogumų!..

Už kelių žingsnių — jaunas vaikinys, apsikabinęs žiburio stulpą. Jo galva svyra, kojos linkčioja. Veidas išbalęs, akys apsi-blauseusios. Net stabtelėjau: juk tai mano nuguostasis...

Ar jis jau pasotinęs savo alkį?..

A. Giedrius

P.S. Autorius "taryčia" vadina trumpą, nesudėtingą turinio apsakymą.

— A. a. kompozitoriaus Vlado Jakubėno pirmųjų mirties metinių proga Chicagoj, Jaunimo Centre, gruodžio 13 buvo surengta akademija. Paskaitą skaitė muz. A. Kučionas, savo teigimus iliustravęs fortepijonu bei garsiniais įrašais. Keletą V. Jakubėno dainų padainavo sol. D. Stankaitytė, o jo kūrinį "Baltųjų laumių šokis" atliko pianistas A. Kučionas.

MŪSŲ KALBOS PABARĖLIUOSE

Kur žodžiui daugiskaita netinka

Daugelis iš tų, kurie rašome laikraščiuose ir knygoje, dar gerai atsimename savo motinas, seseris, tetas ir dėdienes namie prie ratelio, staklės ir kituose ūkio darbuose, atsimename jų kalbą, ir patys kalbėjome tokiais žodžiais, kuriais kasdien kalbėjo žmonės mūsų kaimuose. O štai dabar jau imame klaidžioti ir klupti savo kalboje, negerai kurį žodį ar sakinį ištardami.

Kad ir ta mėsa... Lietuvos kaime, — visas mūsų kalbos pagrindas ir yra mūsų senasis kaimas, — taigi Lietuvos kaime mėsa, valgomoji ar ėdamoji mėsa, tebuvo tik viena mėsa, ne kelios mėsos: šviežia mėsa, rūkyta mėsa, kiauliena, avienu, versiena, paukštiena — vis tiktai mėsa. Per šventes ir kokias iškilmes visokios mėsos pritaisydavo šeiminkės: ir virtos, ir keptos, ir dar kitokios, o vis tiktai mėsos.

Dabar jau pranešimuose pasiskaitome, kad mūsų šeiminkės išveivijoje visokių mėsų pritaisto: keptų, virtų, šutintų ir dar kitokių, jau mėsų, ne mėsos.

O mėsos (daugiskaitos vardininkas) iš tikro yra nesveikos, sugedusios, ligotos kūno dalys. Antai žmogui žaizda negyja, mėsos išvirto: tokias, sako, gydytojai iškarpo, pašalina, paskui žaizdą gydo. Lietuvių kalbos žodynas aiškina: mėsos — po-odiniai gyvo kūno audiniai, rau-

menys. Išplėšė šuva šlaunį net su mėsom. Taip susibraizė, kad net mėsos išvirto. Jam mėsų prikaugo po pažaiškšči.

Atsiprašau, jei kam nemalonu toks priminimas. Ogi mūsų seselės gailastingosios ligoninėse kasdien tokius ir panašius skaudulius mato ir gydo, mes turime nors žinoti.

Valgomoji ir ėdamoji mėsa — tik mėsa, gramatiškai — vienaskaitos vardininkas. Taip pat ir pienas: sūdas, raugintas, šaltas, šiltas — vis pienas, ne pienai.

Bet yra ir pienai: žuvies pienai. Štai pavyzdžiai iš Liet. kalbos žodyno: Žuvis su ikrais, o žuvinas su pienais. Duok man silkę, tik žiūrėk su pienais. Ir neprinokusiam grūde esantis baltas skystis vadinasi pienai. Miežiai dar neprinokę: kai paspaudi grūdą, pienai sunkiasi. Su kiaulpienių pienais kiti gydosi karpas.

Dar galėtume pasvarstyti ir gražesnių dalykų. Prsiminkime žemę ir žemes, vandenį ir vandenį. Tik ar gali būti menas ir menai, kūryba ir kūrybos?

Dabartinės lietuvių kalbos žodynas sako: menas — kūrybinės tikrovės perteikimas vaizdais. Antikinis, klasikinis, modernusis menas. Realistinis, abstraktusis menas. Muzika yra garsų menas. Kalbėjimo menas. Meno mokykla.

Liet. kalb. žodyne yra ir toks kalbininko J. Balčikonio sakiny: Savo paties vaikus ir dukterėčių sultonas lygiai gražiai auklėjo, jis juos mokė visokių mokslų ir menų. Sakiny iš pasakos, ir tas daugiskaitos menų čia tikriausiai bus priderintas prie mokslų.

Lietuvių Enciklopedijoje me-

PREL. MENDELIS

(atkelta iš 4 psl.)

Už nuopelnus 1952 buvo pakeltas į prelatus. Garbės jis nesiekė iš žmonių, nes giliai tikėjo ir tiki į Dievo teisingumą ir kartoja su šv. Paulium: "Gerą kovą kovojau, bėgimą baigiau, gale man atidėtas garbės vainikas, kurį man duos aną dieną teisusis Teisėjas" (2 Tim 4,7). Jis nesilankstė niekam ir niekada. Vyresniuosis gerbė, bet jiem nepataikavo.

Kas užtikrino prel. Liudvikui tokį didelį pasisekimą sielovadoj? Jo gabumai, darbštumas, mokslinis ir praktinis pasirėngimas, bet daugiausia jo pamaldumas ir juo laimėtos Dievo malonės. Jis buvo ir yra visų pirma ir virš visko maldos kunigas.

Dėl ligos prieš porą metų turėjo atsisakyti nuo klebono pareigų šv. Alfonso parapijoj. Pasiliko gyventi netoli šv. Alfonso bažnyčios, kuri yra jo gyvenimas ir liks jam paminklas. Jis vis sielojasi, kad ši parapija liktų tokia pat, kokią jis išugdė.

IR DAR KARTĄ AABS

Latvių buvo daug, o akustika armėnų salėj gera. Tai, kai jie, giliai atsikvėpę, užtraukė "Pūt, vėjini", buvo aišku, kad jiems atsverti reikėtų nemažai balsingų lietuvių.

"Ar mūsų tik tiek?!" stebėjosi viena jauna moteris, permetus akim lietuvių, kaip žvirblius čirskiančius, mėginančius ant greityjų išsirinkti skambia lietuvišką dainą. Bet neužtraukė. "Suk, suk ratelį" būtų latviams ir estams tik parodė, kiek mūsų nedaug.

Pabaltiečių akademiniams balių (AABS paremti) spalio 15 svečių turėjo būti du šimtai su viršum, nes šimtas raudonų rožių, skirtų rožių tangui, buvo bematant išpirktos. Lietuvių buvome kokie dvidešimt.

Latviai ir estai taip ir nesužinojo, kiek lietuvių buvo anam balių, bet šiaip tai jie, be abejo, žino, kad lietuviai negausiai dalyvauja AABS palaikyme. AABS valdybos posėdžiuose niekas lietuvių negausiaus dalyvavimo neprikiša. Greičiau pasidžiaugia — kad va, matyti daugiau lietuviškų pavardžių narių sąrašuose.

Teisybė, po truputį lietuviai jungiasi. Man atrodo, kad mūsų keliai jungtųsi didesniais skaičiais jei būtų daug daugiau informacijos spaudoje.

Nes AABS, Association for the Advancement of Baltic Studies, tikslas yra skatinti visų tautybių profesionalus (įskaitant, žinoma, mūsų pačių kilmės jaunus žmones!) domėtis Lietuva, Latvija ir Estija, sudaryti susidomėjusiems sąlygas savo studijas Pabaltijį liečiančiom temom spausdinti — tam tikslui AABS leidžia *Journal of Baltic Studies*, rūpintis, kad tas žurnalas patektų į mokslo institucijų bibliotekas visam pasauliui, rengti didelio masto konferencijas, kvieisti į jas akademikus iš viso pasaulio.

Iki šiol — laikydamasi griežtų mokslinių kriterijų — AABS pajėgė išsidirbti rimtos mokslinės draugijos vardą. Per devynerius savo gyvavimo metus moksliniam pasauliui praskynė kelią pabaltietiškom temom.

Kokia mum nauda iš to, kad kitataučiai profesionalai gilinsis į Lietuvą liečiančias temas? Didelė. Viena, Pabaltijį liečiančiom temom parašyta daug, tačiau tai brošiūrėlės, propagandiniai, to momento rašiniai. Informacijos apie Lietuvą nei iš laisvų redaktorių, nei iš proginių leidinių rimtesniam reikalui niekas nesisėms. Yra tiesa, knygu. Tačiau jų nedaug, daugelis jau seniau parašytos. Be to, moksliniam pasauliui labai vertinama, kai sritis gvildinama periodinėje spaudoje. Mum yra didelis plusas turėti akademiskai stiprų *Journal of Baltic Studies*. Mum taip pat svarbu informuoti profesorius — jiems priimtina forma — apie mum svarbią pasaulio dalį. O profesoriai informuoja ir formuoja ateities Rytų Europos žinovus.

Be *Journal of Baltic Studies*, šiemet AABS pradėjo spausdinti AABS Newsletter savo nariams. AABS taip pat spausdina knygas pabaltietiškom temom ir,

tarp kitko, visada dairoisi gerų rankraščių.

Šiuo metu AABS turi 749 narius. Kiek lietuvių? Kažin ar yra šimtinė. Šią draugiją gal karščiausiai turėtų palaikyti šiam krašte mokslus baigę žmonės, nes AABS yra tikras šio krašto augalas, suorganizuotas kaip kitos panašios amerikietiškos organizacijos, ir nario mokestis panašus.

O gal tame nario mokesty ir slypi lietuvių narių mažas skaičius? Gal, galvodami, kad čia lietuviška organizacija, žmonės mano, kad per brangu?

Nario mokestis 20 dol.; 10 dol. išėjusiem į pensiją; 7,50 dol. studentam. Puiku būtų, jei nariais įstotų studentai patys, tačiau gal tėvai, turį savo šeimos studentų, galėtų pirmą narystę "užfundinti"? Ypač toli nuo namų studijuojantiems. Studentu būnant, malonu gauti savo vardo prenumeratą, o žurnalai, kurie mėtosi pas studentą ant stalo, dažnai pavartomi ir draugų. Tai gi tėvai, užfundindami "narystę" savo vaikam studentam, ir juos pratintų *Journal of Baltic Studies* pas save matyti, ir kitataučiam duotų progos su žurnalu ir su pabaltietiškomis temomis susipažinti.

Journal of Baltic Studies prenumerata būtų labai gera dovana bet kokiems profesionalams (pvz. Kalėdų proga), kurie turi laukiamuosius. Sėdėdami laukiamuosiuose, žmonės labai daug perskaito. O pas dantistus, gydytojus, biznierių laukiamuosiuose gauna progos pasidėti tikras skerspūvis žmonijos.

Bet grįžkim prie baltiaus AABS veiklai paremti.

Vakaras prasidėjo visai netikėtai; į vidurį salės ėmė eiti pora po poros jaunuimas — merginos balinėm suknelėm, jaunuoliai su frakais ir baltom piršinėm. Iš karto buvo aišku, kad ne lietuviai — lietuviukų, tur būt, su kuolu frakuotų ir piršiniųuotų neišvartum. (Vrai, tegu jiems būna visos nuodėmės atleistos, sakė, kad iš karto žinojo, jog ne lietuvaitės — lietuvaitės gražesnės!)

Pašokę tris šokių, estukai staiga pasipylė į visas šalis ir pakvietė arčiausiai sėdinčius šokti su jais. Baltius buvo prasidėjęs.

Jis tęsėsi su šampanu ir lašinėčiais (pasirodė, daug labiau vykus kombinacija negu anksčiau mėginti precelii ar riebūs tortas), su ispaniškos kilmės dainininku, kuris visus įtraukė dainuoti "Cielito lindo" ir dainavo užsakymus iš salės, su kava, "gaudeamus igitur", su latviu ceremonmeisteriu, rožių tango, daug draugiškesniu bendravimu tarp trijų tautybių (daugiausia matėsi "integruoti" šokti iškviatimų) ir bendrai su puikia nuotaika.

Tie, kurie nenori įstoti į AABS nariais, bet mielai AABS veiklą paremtų kartą per metus sau maloniu būdu, tegu atsimeina, kad kitais metais spalio mėnesį vėl vyks Pabaltiečių akademiniams balius AABS veiklai paremti. Jei gyvenat dviejų valandų spindu-

Detroite lapkričio 27 paminėta Lietuvos kariuomenės šventė. Dalį minėjimo programos atliko Clevelando ramovėnų choras. Nuotr. Jono Urbono

VOKIEČIŲ ENCIKLOPEDIJOS KLAIDA

Tur būt, viena iš tiksliausių ir patikimiausių enciklopedijų prieš antrąjį pasaulinį karą buvo vokiečių Brockhauso bendrovės leidžiama *Die Grosse Brockhaus Enzyklopaedie*. Net ir nacių laikais pasirodžiusioj laidoj, nors įvykių bei reiškinių interpretacija buvo pritaikyta oficialiai ideologijai, faktai ir toliau išliko teisingi ir tikslūs. Enciklopedijos bendradarbių ir redaktorių vokiškas kruopštumas išlaikė jos išskirtinai aukštą lygį.

Po karo Vakarų Vokietijoj pasirodė nauja jos laida, dabar vadinama tiesiai Brockhaus Enzyklopaedie. Gaila, senojo savo lygio ji jau toli gražu nebepasiekia. Čia vienu, čia kitu vis pasitaiko didesnių ar mažesnių faktinių klaidų. Jų, tiesa, dar negalima nė palyginti su amerikiečių enciklopedijose užtinkamomis, ypač savo grubiomis klaidomis ir arogantišku tendencingumu pasižymėjusioj *Encyclopaedia Britannica*. Tačiau jaučiasi, kad ir negirdėtai praturtėjusioj Vakarų Vokietijoj vokišką kruopštumą pradeda išstumti skubėjimas ir nerūpestingumas.

Mum, žinoma, visada įdomi ir svarbi informacija apie Lietuvą. Deja, naujoj Brockhauso Enciklopedijoj pasitaiko ir Lietuvą liečiančių klaidų ir netikslumų. Štai straipsniuose apie Vilnių ir Vilniaus kraštą tvirtinama, kad 1938, lenkam ultimatumu pareikalavus, Lietuva atsisakė Vilniaus. Tai, aišku, netiesa. Klaida gana svarbi, nes ji sumenkina Lietuvos teises į Vilnių ir sudaro įspūdį, kad Lietuva, 1939 atgaudama Vilnių, prisidėjo prie Lenkijos išdraskymo. Iš tikro Lietuva atsiėmė tik tai, kas jai priklausė.

Todėl JAV LB-nės visuomeninių reikalų tarybos atstovas Alg. Gureckas kreipėsi į Brockhauso Enciklopedijos redakciją, nurodymas, kad Lietuva savo teisių į Vilnių niekada neatsisakė. Lenkija savo 1938 ultimatumu privertė Lietuvą užmegzti su ja normalius diplomatinius ir susisiekimo santykius, bet Vilniaus

atsisakyti nereikalavo.

Brockhauso redakcija tuoj pranešė, kad šį klausimą ištirs. Po ilgesnio laiko atsuntė išsamų, bet gana supintą atsakymą. Ji pripažino, kad Bendruomenės teigimai yra teisingi, bet kartu bandė pateisinti savo straipsnį, išvesdama analogiją tarp Vilniaus klausimo ir Besarabijos teisinės padėties 1934 arba Šiaurinių Rytprūsių statuso po Vakarų Vokietijos 1970 sutarties su Sovietų Sąjunga. Šalia to dar teisinio ir vietos stoka išsamesniam klausimo nušvietimui. Be-

je, analogija su Šiauriniais Rytprūsių Vilniaus bylai netinka, o su Besarabija tikrai yra bent dalinio panašumo, kuris kaip tik palaiko Lietuvos poziciją. Matyti, enciklopedijos specialistai vis dėlto gana silpnai pažįsta Rytų Europos klausimus.

Nors Brockhauso redakcija Bendruomenės pasisakymą pripažino teisingu, bet, ar klaida apie Vilnių bus ištaisyta, aiškiai nepasakė. Tai pamatysim tik pasirodžius naujai enciklopedijos laidai.

LB Inf.

CHICAGO, ILL.

Zanavykų monografija

Lietuvių istorijos draugija leidžia zanavykų monografiją "Zanavykija". Jai leisti sudaryta komisija: pirm. istorikė Alicija Rūgytė, nariai kun. Jonas Duoba, MIC, mokytojai Juozas Tamulis ir Jonas Kaunas. Komisijos paruošta monografija jau atiduota spausduvei, kuri netrukus pradės darbą. Pakankamai lėšų sutelkė Lietuvių istorijos dr-jos reikalų vedėja A. Rūgytė. Manoma, kad šį rudinį monografiją pasieks lietuvių visuomenę.

Knygos kaina bus 15 dol. Monografiją užsisakę iš anksto ir įmoką 10 dol. bus laikomi prenumeratoriais ir bus atitinkamai atžymėti pačioj monografijoj. Užsakymus su čekiais siųsti adresu: A. Rūgytė, 6547 So. Washenaw Ave., Chicago, Ill. 60629.

Monografijos bendradarbiai yra įvairių sričių žinovai bei mokslininkai. Straipsnius parašė prof. dr. J. Eretas (jo žmona buvo zanavykė), prof. dr. J. Puzinas, prof. dr. P. Jonikas, prof. dr. Pr. Jucaitis, miškininkas V. Žemaitis, dr. J. Zubrickas, rašytoja P. Orintaitė-Janutienė, kun. J. Duoba, istorikė A. Rūgytė, J. Janušaitis, mok. J. Tamulis, mok. J. Kaunas ir kiti.

Monografijoj taip pat bus išspausdintos vysk. J. Staigaičio ir prof. kun. J. Totoraičio studijos apie zanavykų kraštą.

Knygoj bus rašoma apie Zanavykijos geografinius bei istorinius bruožus. Bus aptariami iškilių zanavykų — diplomatai, atkuriamos nepriklausomybės paskelbimo akto signatarai, gydytojai, kunigai, kultūrininkai, visuomenininkai ir pavyzdiniai ūkininkai. Taip pat atspindės švietimas, ūkininkų ir visuomeninių organizacijų veikla.

Monografija bus gausiai iliustruota anų laikų fotografijomis, ryškinančiomis įvykius ir žmones.

Mokytojų popietė

Jaunimo Centro kavinėj sausio 8 Lietuvių mokytojų sąjunga suruošė Šatrijos Raganos — Marijos Pečkauskaitės 100 metų gimtadienio minėjimą. Atsilankė apie 150 Chicago mokytojų bei kultūrininkų. Svečiai sėdo prie žvakėmis ir žalumynais papuoštų stalų.

Mokytojų sąjungos pirmininkė Vilija Kerelytė pradėjo minėjimą. Mokytoja Stasė Petersonienė skaitė paskaitą. Ji vaizdžiai apibūdino Marijos Pečkauskaitės gyvenimo ir kūrybos bruožus. Daugumas jos veikalo yra pamokančio, pedagoginio

turinio. Kituose jos veikaluose dvelkia romantiškieji lietuviški dvasia. Lietuvoj jos raštai jaunimo buvo mėgiami ir mielai skaitomi. Marija laikoma lietuvių tautos auklėtoja ir mokytoja.

Antrojo daly mokytojai V. Kerelytė ir Dovas Šaulys paskaitė pluoštą ištraukų iš Šatrijos Raganos raštų. Mokytojas Apolinaras Bagdonas paskaitė apie Šatrijos Raganą savo kūrybos.

Džiugu pastebėti, kad mokytojų sąjungai vadovauja jau Amerikoje gimę ir čia mokslus baigę jauniausios kartos mokytojai Vilija Kerelytė ir Dovas Šaulys.

Minėjimas neilgai užsitęsė, buvo sklandžiai prarastas. Po minėjimo vyko vaišės.

J. Kaunas

POETO JONO AISČIO RAŠTAI

Poeto Jono Aisčio raštų suredagavimo ir išleidimo reikalams aptarti sausio 8 Washingtono įvyko posėdis, kuriame dalyvavo Alfonsas Nyka-Niliūnas, dr. Vincas Maciūnas, Antanas Vaičiulaitis, Tėv. Leonardas Andrieus (Liet. Rašytojų Draugijos atstovas) ir Aldona Aistienė.

Visi Jono Aisčio raštai, spausdinti ir nespausdinti, bus sutelkti į tris tomus. Poezijos tomą redaguoja Alfonsas Nyka-Niliūnas, beletristikos, literatūrinių straipsnių ir publicistikos to tomus — dr. Vincas Maciūnas. Talkina Antanas Vaičiulaitis. Raštai bus išleisti iš dr. Konstancijos Rudaitytės palikimo, kurį globoja Lietuvių Fondas.

— JAV Bažnyčių Tarybos (National Council of Churches) vadovybės posėdy New Yorke lapkričio 9-11 vieningai priimta Žmogaus teisių ir religinės bei politinės priespaudos rezoliucija, kuri apeliuoja į Sovietų Sąjungos prezidentą Brežnevą: "Helsinkio dviosio paleisti visus kalinamus baptistus, žydus, musulmonus bei kitus tikinčiuosius, o taip pat ir politinius disidentus kalinus". Rezoliucija ragina visus tikinčiuosius Amerikoje melstis ir darbuotis už "sąžinės kalinius Sovietų Sąjungoj ir kituose sovietų valdomuose kraštuose".

— VI-sis Baltiškųjų studijų suvažiavimas įvyks 1978 gegužės 11-14 Kanadoj, Toronto universitete. Rengia AABS.

Atsiųsta paminėti

Jonas Balys (surinko ir suredagavo) — LIETUVIŲ DAINOS AMERIKOJE. Antrasis rinkinys. Lyrinės meilės, papročių, darbo, švenčių ir pramogų dainos. Išleido Lietuvių Tautosakos Leidykla, Silver Spring, Md. 1977. Atspaudė ofsetu Pranciškonų spaustuvė, Brooklyn, N.Y. Iliustruota nuotraukomis. XXXIX, 342, XII psl. Kaina 8 dol.

Šių dainų surinkėjas ir redaktorius, žinomas etnologas ir folkloristas, turi didelių nuopelnų lietuvių tautosakos tyrinėjimo srityje. Šis naujai paskelbtas jo darbas yra šeštasis iš Lietuvių Tautosakos Lobyno serijos. Pirmasis jo redaguotas "Lietuvių dainų Amerikoje" rinkinys, apimęs pasakojamąsias dainas ir balades, buvo išleistas Bostone 1958.

Apie naująją knygą jos įvade rašoma: "Šiame rinkinyje yra mūsų senų arba tradicinių liaudies dainų, — tokių daugiausia duota, — yra ir naujoviškų, jų mažesnis skaičius. Atstovaujamos beveik visos dainų rūšys ir visos etnografinės sritys, nors ir nevienodai: vyrauja džiukų ir suvalkiečių dainos."

Dainos sunumeruotos. Į visą rinkinį jų sudėta 702. Pagal savo tematiką jos suskirstytos į dešimt skyrių: 1) svajonių ir meilės dainos, 2) vestuvių, 3) apie šeimos gyvenimą, 4) našlačių, 5) apie kareiviavimą, 6) darbo, 7) metinių švenčių, 8) apie gamtą, 9) vaišių, 10) humoristinės.

Savo pirmuosius žingsnius, renkant lietuvių tautosaką Amerikoje, šio rinkinio sudarytojas prisimena šiaip: "Pasikolinęs iš Indianos universiteto kaspininį rekorderį (vieną iš pirmųjų, Brush Developing Co. gamybos ir gana sunkų), gavęs šokią tokią pašalpą, apsirūpinęs kaspiniais, patraukiau į keliones 1949 ir 1950 vasaros mėnesiais. Keliauju traukiniu ar autobusu... (...) Pasiekimas buvo didesnis, negu tikėjau. Surinkau per 1000 dainų, keliasdešimt pasakų ir sakmių, nemaža kitokios tautosakos."

Kaip savo didžiausius pagalbininkus, entuziastingus tautosakos rinkėjus, Jonas Balys mini Uršulę Žemaitienę ir Juozą Būgą (abu jau mirę). Į knygą įdėtos ir jų nuotraukos.

Knygos gale yra keliasdešimt dainininkų (daugiausia moterų) nuotraukų. Yra pavaizduotas ir dainų rekordavimas.

Algirdas Gustaitis — 200,000, 000 AND LITHUANIA. Išleido Lietuvių Dienos, Los Angeles, Calif. 1977. Antroji laida (pirmoji išleista 1971). 16 psl.

Brošiūra skaitytojus anglų kalba informuoja apie Lietuvą. Jos antraštė nusako apytikrą skaičių europiečių, po Potsdamo konferencijos paliktų Rusijos kontrolei.

CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA. No. 26. Vertimas iš lietuviško originalo — Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika, Nr. 26. Vertimo redaktorius — kun. Kazimieras Pugevičius. 1977. Išleido Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Kunigų Vienybė, 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Spausdinti Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserys, Putnam, Conn. 48 psl.

Tai vėl viena knygutė, kurioj laisvajam pasauliui pateikiama okupuotoj Lietuvoj leidžiamos LKB Kronikos 26 numeris, datuotas 1977 kovo 17, penkeriem metams suėjus nuo pirmojo numerio išleidimo. Kiekviena tokia knygutė (jų bus ir daugiau) yra ginklas Lietuvos laisvės kovai ir vis nauja rakštis okupantui.

Lietuviškos knygos ir plokštelės gaunamos Darbininko administracijoje.

Dainuoja Gintaro oktetas. Nuotr. L. Tamošaitis

HARTFORD, CONN.

ŽIŪRIM FILMĄ APIE SIMĄ KUDIRKĄ

Sonesta viešbuty sausio 9 įvyko Simo Kudirkos priėmimas ir pristatymas spaudos ir visuomenės atstovams. Sausio 23 ir Hartforde, kaip ir kituose JAV miestuose, bus rodomas per televiziją filmas "The Defection of Simas Kudirka". Šio filmo sponsorius Hartforde yra United Technologies Corporation.

Priėmimą atidarė Hartfordo CBS televizijos stoties (WFSB-Channel 3) generalinis tvarkytojas Dan Gold. Gražioj įžangoj D. Gold apibūdino Simo Kudirkos gyvenimą ir pristatė United Technologies direktorių tarybos pirmininką Harry Gray, o jis publikai pristatė United Technologies aukštą pareigūną lietuvių Jurgį Bobelį. Šis sveikinimo žodį tarė lietuviškai. Toliau kalbėjo Hartfordo LB pirmininkas Steponas Zabulis ir Hartfordo

All American Council lietuvių atstovas Alfonsas Dzikas. Hartfordo burmistras George Athanson sveikino Simą ir jam įteikė šiai progai pritaikytą proklamaciją. Oficialią priėmimo programą užbaigė Simas Kudirka, išreišdamas savo mintis angliškai.

Meninę programą atliko Hartfordo moterų trio su solistu Izidorium Aliu ir Hartfordo tautinių šokių grupė Berželis, vadovaujamas Dalios Dzikičienės. Moterų trio sudaro Irena Petkaitienė, Gražina Aleksandravičienė, ir Sofija Alienė. Trijulei vadovauja muz. Jurgis Petkaitis.

Nors visą popietę gan smarkiai snigo, vistiek į priėmimą atsilankė didelis būrys Connecticuto lietuvių organizacijų atstovų, CBS pareigūnų, radijo ir laikraščių atstovų, specialiai kviestų svečių. Simą Kudirką lydėjo Daiva Kezienė ir keli CBS televizijos pareigūnai.

Filmo pilnas tekstas bus nagrinėjamas filmo pasirodymo progą įvairiose Hartfordo ir apylinkių mokyklose.

Alfonsas Dzikas

Hartforde sausio 9 priėmimo svečiai klausosi programos. Iš k.: Jurgis Bobelis, United Technologies Otis Elevators viceprezidentas, Harry Gray, United Technologies direktorių pirmininkas, Simas Kudirka ir kiti. Priėmimas buvo prieš filmo apie Simą Kudirką demonstravimą. Filmas per televiziją rodomas sausio 23. Nuotr. A. Dzikas

GYVŲJŲ KOVA UŽ PAGARBĄ MIRUSIEM

JURGIS JANUŠAITIS

Chicago lietuviai gali su pagrindu džiaugtis turį ypatingai gražų amžinybės išėjusių miestą — Lietuvį Šv. Kazimiero kapines. Jos įsteigtos prieš daugelį metų tam, kad lietuviai, išėję amžinybės, liktų savo bendruomenėje, kad gražūs, meniški paminklai ateinančiom kartom liudytų išėjusių lietuvių pagarbą savo tėvynainiam.

Lietuvių Šv. Kazimiero kapinės tapo lietuvių šventove, kur gyvieji įvairiausiomis progomis renkasi dvasiniam susikaupimui, artimųjų prisiminimui, gyvųjų su mirusiais bendravimo palaikymui. Šiame amžinosios ramybės mieste amžinam poilsiui atgulė keliasdešimt tūkstančių tėvynainių. Ir dabar ten supilami vis nauji ir nauji kapai.

Deja, po daugelio metų, prieš dešimtmetį, Chicago arkidiecezijos patvarkymais, neatsiklaus lietuvių ir šių kapinių sklypų savininkų, buvo bandoma į kapines įvesti daug naujovių, kurios nesiderino su žmogaus pagarbui laidojimu. Buvo pažeistos visos gražios lietuvių tikinčiųjų laidojimo tradicijos. Pastatydinta koplyčia, kurioj mirusieji būna paliekami, iš ten karstai tempiami į garažą, sukraunami, vėliau be dvasiško ir artimųjų prie duobės darbininkų nuvežami, kabliu nuleidžiami į duobę ir užkasami. Buvo panaikinti visi lietuviški užrašai. Užsimota šias lietuvių kapines padaryti bendras ir kitom tautybėm. Nebebuvo leidžiama ant paminklų pasirinkti šeimai norimo įrašo. Suvaržytas kapų puošimas. Įvesta ir eilė kitų suvaržymų.

Žinoma, tai iššaukė didelį lietuvių pasipiktinimą. Ir čia prasidėjo didžioji lietuvių kova už pagarbą mirusiųjų laidojimą, už tradicijų išlaikymą, už šventas savas teises. Tuojau buvo įsteigtas Lietuvos Bendruomenės Chicago apygardos Komitetas Lietuvos Šv. Kazimiero Kapinėse. Jam vadovauti pakviestas didelio takto, kietų principų ir neišsenkamos energijos vyras Algis Regis.

Komitetas tuojau pradėjo konkretų darbą. Tikslas — atkovoti prideramas teises Lietuvos Šv. Kazimiero kapinėse.

1967 spalio 22 šis komitetas Chicagoj, Cage Parko Fieldhouse salėj, sušaukė pirmą masinį lietuvių pasauliečių ir Lietuvos Šv. Kazimiero kapinėse turinčių sklypus bendrą susirinkimą. Čia komiteto pirmininkas plačiai nušvietė kapinių problemas. Susirinkimas griežtai pasisakė prieš arkidiecezijos potvarkius ir įgaliojo komitetą ir sklypų savininkų draugiją pradėti planą akciją už išsaugojimą šventųjų laidojimo tradicijų bei savų kapinių.

Priėmė ir 10 punktų reikalavimus. Buvo reikalaujama, kad Lietuvos Šv. Kazimiero kapinių lietuviškas charakteris nebūtų pažeistas. Kad šiose kapinėse būtų laidojami tik lietuviai ir lietuviškų parapijų nariai. Laidojimo apeigos ir tradicijos turi būti išlaikomos ir toliau. Į amžinojo poilsio vietą mirusieji turi būti palydimi dvasiško, artimųjų ir žmonių. Laidojamieji turi būti artimųjų ir palydėjusiųjų akivaizdų pagarbai įleidžiami į duobę. Koplyčios naudojimas neturi būti privalomas. Kapų puošimu rūpinasi šeimos nariai. Visa informacija ir įvairūs kapinių užrašai turi būti ir lietuvių kalba. Paminkluose įrašus ir jų tekstus pasirenka paminklus statantieji artimieji. Kapinių administravime turi aktyviai dalyvauti ir pasauliečiai.

Šie reikalavimai buvo pateikti arkidiecezijai. Tačiau administracija su jais nenorėjo sutikti. Tada LB Komitetas Pasauliečių Teisėm Apsaugoti Lietuvį Šv. Kazimiero Kapinėse ėmėsi konkrečių žygių. Vedė su arkidiecezijos atstovais nesėkmingus pasitarimus, prašė priimti pasauliečių reikalavimus, vis be teigiamų rezultatų. Šaukė masinius mitingus. Viename jų, Ford City, dalyvavo net 2000 su viršum lietuvių. Visi reikalavo griežtos akcijos. Tada komitetas su sklypų savininkų draugija suruošė prie arkidiecezijos demonstracijas su plakatais ir šūkiais. Didžiosios radijo ir televizijos stotys atsiuntė savo reporterius, su jais kalbėjosi komiteto pirmininkas Algis Regis, nušviesdamas mūsų problemas. Šv. Kazimiero lietuvių kapinių byla iškilo visu aštrumu.

Lietuvių pasauliečių kova tęsėsi. Pagaliau po sunkių derybų, po piketų, kalbų per radiją ir televiziją kova iš dalies buvo laimėta.

Šiandien tenka padėkoti kovą vedusiam komitetui ir sklypų savininkų draugijai su pirmininke L. Giedraitiene už

NAUJAUSIOS KNYGOS

Stasys Santvaras — Dainos ir sapnai, šeštoji lyrikos knyga, Lietuvos Enciklopedijos leidykla, 127 psl. Kaina 5 dol.

Grigas Valančius — Žemaičių Didysis. Istorio-biografiniai pasakojimai apie vysk. Motiejų Valančių. I dalis. Išleido autorius ir LŠST J. Daumanto kuopa, Los Angeles, Calif., 662 psl. Gausiai iliustruota. Kaina 12 dol.

Persiuntimui pridėdama 50 centų.

Šios bei kitos naujos ir anksčiau išleistos lietuviškos knygos ir lietuviškos muzikos plokštelės bei įvairūs suvenyrai gaunami Darbininko administracijoj, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

LOS ANGELES, CALIF.

Šauliai turėjo tradicinį rudens balių

Daumantiečių šaulių kuopa auga narių skaičium. Į šaulių gretas jungiasi ne tik senimas, bet ir jaunimas, ypač skautai akademikai.

Labai domisi jaunieji šauliai sportu ir šaudymo pratybomis, kuriems vadovauja skautas akademikas šaulys Saulius Stančikas. Prie kuopos priklauso trys broliai Stančikai ir jų tėvas. Šalia jų yra ir daugiau pavyzdinių šeimų: du broliai studentai ir abu tėvai Paškauskai ir kt. Didelė padėka tėvam, kurie visomis įėjomis remia šaulių organizaciją.

Spalio 1 Šv. Kazimiero parapijos salėj kuopa suruošė metinį tradicinį rudens koncertą-balių.

Susirinkusius svečius pasveikino kuopos pirmininkas K. Karuža. Jis vedė ir baliaus programą.

Meninę dalį atliko mūsų kolonijos žymieji menininkai: sol. Janina Čekanauskienė, sol. Antanas Pavasaris ir pianistė Raimonda Apeikytė. Solistai padainavo kartu keturias liaudies dainas; publika jas palydėjo plonijimu.

Po to vyko vaisės. Moterų vadovė V. Paplauskienė ir kitos sesės parodė savo sumanumą ir patrauklį paruošė skaniais valgiais ir pyragais apdėtus stalus. Šokiui grojo visiem žinomas Continental orkestras.

Buvo pasveikinti ir pristatyti iš toli atvykę svečiai. Iš Londono buvo atvykę Bernadeta ir Justinas Snabaičiai, Lietuvos Sodybos vedėjai; jie praleido savo atostogas pas pažįstamus losangeliečius šaulius A. ir M. Sturonus. Antri svečiai buvo iš New Yorko — dr. Leonilda ir Juozas Giedraičiai; jie buvo atvykę aplankyti savo sunkiai sergančio brolio Antano Giedraičio ir jo šeimos; buvo apsisostę pas dr. Rolandą ir dr. Danutę Giedraičius.

Ta proga buvo apdovanoti šaudymo varžybose pasižymėję jaunieji šauliai. I-oji premija (statula) buvo įteikta Julijui Žukui, II-oji (rankinis laikrodėlis) — Vyteniiui Vilkui, III-oji (Day of Shame knyga) — Sauliui Stančikui. Vyresnieji šauliai baliaus metu buvo pagirti už dalyvavimą šaudymo varžybose su jauniais.

Gimtadienio proga buvo pasveikinta pianistė Raimonda Apeikytė; jai svečiai sugiedojo Laimingų metų.

Dail. plk. Jonas Andrašūnas padovanojo loterijai aliejinį paveikslą, kurį laimėjo visuomenininkas Vladas Gilys; kiti fantai atiteko kitiem svečiam.

Šaulių kuopos valdyba reiškia didelę padėką solistam Janinai Čekanauskienei, Antanui Pavasariui ir pianistei Raimondai Apeikytei; už paveikslą dail. J. Andrašūnui ir kitiem už paaukotas fantus loterijai. Už paaukotą maistą ir pyragus bei vaišių ruošą padėka moterų vadovei V. Paplauskienei, J. Paškauskienei, sesėm šaulėm, šauliam; padėka ir kitiem prisidėjusiem prie baliaus, ypač už žagarėlius Sof. Puikūnienei, M. Banionienei ir Br. Venckienei.

Balių dalyvavo gražus skaičius svečių, kurie tuo parėmė šaulių organizaciją. Taip su gera nuotaika namo skirstėsi visi apie pirmą valandą nakties.

Kazys Šešupė

Los Angeles šauliai žygiuoja į bažnyčią. Prieky eina kuopos pirmininkas K. Karuža. Nuotr. L. Kanto

PADĖKOS DIENOS SAVAITGALIS DAINAVOJ

Moksleivių ateitininkų Padėkos dienos kursai Dainavoj vyko lapkričio 23—26. Kursantai susirinko trečiadienio vakarą. Kun. Stasys Yla kursus atidarė ketvirtadienio rytą.

Tuo pat vyko paskaitos. Petras Tutinas iš New Yorko kalbėjo apie aplinkos reikšmę, o Petras Kisieliūs — apie vadovus. Tarp paskaitų pavalgėm pietus ir turėjom laisvalaikį. Po paskaitų visi pasiruošė mišiom, kurias aukėjo kun. S. Yla.

Per iškilmingą Padėkos dienos vakarienę visi sočiai prisivaišinom tuo, ką p. Kiaulėnienė mum iškepė. Pavalgę pasiskirstėm į diskusinius būrelius, kuriuose diskutavom duotus klausimus pagal tai, ką išmokom paskaitų metu. Tada prasidėjo vakarinė programa, kuri susidėjo iš susipažinimo žaidimų. Prisi-linksminę ir susidraugavę, visi nuėjom miegoti į šiltas lovas, kurios jau mūsų laukė.

Penktadienio rytą atsikėlę radom truputį sniego. Po pusryčių Rimas Juzaitis skaitė paskaitą apie ideologiją, o A. Kižienė — apie bendruomenę. Tarp paskaitų pavalgėm ir, šiltai apsirengę, išėjom pasimėtyti sniegu. Nors susirinko tik penki berniukai ir dvidešimt viena mergaitė, berniukam vis tiek pasisekė apmėtyti mergaites.

Po paskaitų vėl išklausėm mišias ir nuėjom vakarieniauti. Vėliau susiskirstėm į diskusinius būrelius, kuriuose vėl diskutavom paskaitų iškeltus klausimus. Išsiskirstę šiltai persirengėm vakarinei programai — susikaupimui. Tyliai nuėjom prie Ateitininkų kryžiaus. Sugiedojom "O Kristau, pasaulio valdove". Grįžę į salę, susėdom prie židinio, klausėmės įvairių skaitymų ir giedojom giesmes.

Tada visi atlikom išpažintį ir tyliai nukeliavom į sapnų šalį.

Šeštadienį, atsikėlę ir papusryčiavę, nuėjom pasiklausti paskutinių dviejų paskaitų. Almis Kuolas kalbėjo apie ateitininkijos vadus, o kun. St. Yla — apie šventuosius globežus. Papietavę išskubėjom laukan pasidaužyti likusiu sniegu. Po mišių buvo iškilmingi pietūs.

Paspūpūšę vakarinei programai, susirinkom kursų uždaryti. Uždarymo metu komendantas Petras Tutinas, berniukų vadovai Romas Kazlauskas ir Vidas Neverauskas bei mergaičių vadovės Loreta Radvilaitė, Rita Neverauskaitė ir Kristina Veselkaitė geriausius kursantus apdovanojo. Kvietė visus sugrįžti į būsimus Padėkos dienos kursus, o kelis specialiai pakvietė į žiemus kursus. Visi kursantai padėkojo kun. S. Ylai už įdėtą trisų kursų rengiant.

Skirstėmės į diskusinius būrelius, kuriuose paruošėm trumpus vaidinimėlius. Juose išvadinom įvairius klausimus apie moksleivių ateitininkų susirinkimus; pavyzdžiui, ką prof. Pr. Dovydaitis sakytų, atsilankęs į šių dienų susirinkimą, kokie susirinkimai bus po 20 metų ir t.t. Nors proporcija tarp berniukų ir mergaičių buvo bloga, šokiai buvo gana sėkmingi. Visi sustojom ratu, sujungėm rankas ir dainavom įvairias lietuviškas dainas. Pagaliau nenoromis nuėjom miegoti.

Sekmadienį greit pasiruošėm mišiom. Papusryčiavę sėdėjom ir, prieš išsiskirstydami, dar kartą dėkojom vadovams, ypač kun. S. Ylai, už gerus kursus ir malonų savaitgalį. Susipakavę atsiveikėm ir palikom Dainavą iki ateinančio karto.

Aušra Gečytė

KALĖDŲ EGLUTĖ VASARIO 16 GIMNAZIJOJ

Vasario 16 gimnazijos Vokietijoje Kalėdų eglutė buvo gruodžio 16 vakarą gimnazijos valgykloj. Dalyvavo tik mokiniai ir gimnazijos mokytojai su savo šeimomis, iš viso apie 110 asmenų. Programoj buvo keturios dalys: atidarymas, kūčios, meninė dalis ir dovanų išdalinimas.

Kalėdų eglutei lėšas sudėjo mokinių tėvai, įvairūs kiti aukotojai ir Lietuvių LS kuopos Schwetzingene, Kaiserslauterne ir Darmstadte. Šia proga didelis lietuviškas aciu visiem aukotojam, kurių dėka buvo įmanoma surengti gražų metų užbaigimą. Organizatorius buvo kun. Fr. Skėrys, jau 23 metus iš eilės organizuojąs Kalėdų eglutes.

Iškilmės atidarytos giesmėmis „O džiaugsminga, išganinga“, sugiedota visų kartu. VIII kl. mokinė Rima Šilėnaitė perskaitė Kalėdų evangeliją. Po to kun. Fr. Skėrys sukalbėjo stalo maldą. Eglutės žvakutės uždegti buvo pakviesti Vasario 16 gimnazijos direktorius Vincas Natkevičius, kuratorijos pirmininkas tėvas Alfonsas Bernatoniš, kun. Fr. Skėrys ir Joseph Sabas.

Gimnazijos direktorius V. Natkevičius savo kalboj paaikšino kalėdinių tradicijų, eglutės ir kūčių prasmę. Kūčių papročiai mūsų tautos yra gausūs ir įdomūs. Anksčiau jie kelis kartus buvo praktikuojami ir Vasario 16 gimnazijoje. Paplotėlių laužymas yra viena iš svarbiausių kūčių dalių. Jis yra senųjų krikščionių agapė, meilės puota, susitikimo simbolis.

Po direktoriaus kalbėjo kuratorijos pirmininkas tėvas A. Bernatoniš. Jis taip pat pasakė, kad svarbiausia kūčių dalis yra paplotėlių laužymas. Kas sėdėjo kalėjime, labai gerai žino, ką reikią dalintis duonos kąsniu.

Pasibaigus kalbom, prasidėjo paplotėlių laužymas. Pirmiausia ėjo pas gimnazijos direktorių klasių seniūnai su savo klasių auklėtojais ir laužė. Po to visi salę susimaišė; kiekvienas stengėsi kiekvieną pasveikinti su Kalėdom.

Baigus laužyti paplotėlius ir

sveikintis Kristaus gimimo švente, susėsta vėl prie stalų. Pradėtos kūčios. Ir šiais metais virėjos buvo paruošusios pagal seną lietuvišką tradiciją daugiau kaip dvylika patiekalų: įvairiausių rūšių žuvies, kaldūnų su grybais, kisielių ir t.t.

Po trumpos pertraukos prasidėjo kultūrinė-meninė programos dalis. Montažą „Šventos Kalėdos“ paruošė Vida Sidrytė ir Vincenta Pancerienė, Vasario 16 gimnazijos mokytojos. Eilėraščių „Rarotų giesmė“ padėklamavo IV kl. mokinė Lydija Kairytė, o Kristina Veršelytė ir I kl. mokinys Tomas Veršelis suvaidino pasikalbėjimą, einant į mokyklą. Jaunesniųjų mergaičių chorelis sugiedojo „Veni, veni“, „Sveikas, Jėzau“, „Šviečia žvaigždėlė“, „Tyliają naktį“ ir „Gul šiandieną“, o vyresnės mergaitės giedojo angliškas giesmes — „Hark the Herald Angels“, „The First Noel“, „Silent Night“ ir „We Three Kings“. Abu chorelius paruošė mokytoja Vida Sidrytė.

Pasibaigus meninei programai, Vida Sidrytė paprašė visus kartu sugiedoti keletą giesmių. Giedota „Ateikite, tikintys“, „Joy to the World“, „O naktie, o šventa“, „Sveikas, Jėzau gimusis“ ir „Jingle Bells“. Programos vedėjas kun. F. Skėrys visiem padėjo už prisidėjimą prie šventės pasisekimo.

Po antros pertraukos buvo sulektas Kalėdų senis. Kadangi nuolatinis Vasario 16 gimnazijos Kalėdų senis prieš pat šventę, žaisdamas futbolą, buvo susilaužęs koją, šį kartą atsilankė kitas Kalėdų senis. Bet ir jis savo darbą neblogai atliko, perskaitydams ilgą eiliuotą humoreską, apibūdinančią gimnazijos vadybę, mokytojus ir atskiras klases. Po to buvo išdalintos Kalėdų dovanos.

Kitą rytą prasidėjo atostogos, ir gimnazijos mokiniai išvažinėjo į namus, į ekskursijas po Europą, į Didžiąją Britaniją ir į Ameriką bei Kanadą.

Petras Veršelis

ST. CLAIR, PA.

BENDROS KŪČIOS

Lietuvos vyčių 144-oji kuopa Šv. Kazimiero bažnytinėje salėje gruodžio 11 suruošė savo nariam bendras Kūčias. Buvo pakviesti dalyvauti ir vyčių junjorai ir jų vadovė Rita Shevokis. Iš viso susirinko šimtas žmonių su viršum. Kadangi vietinei kuopai itin rūpi lietuviški tautos papročiai, jų palaikymas ir perdavimas jaunesniajai kartai, buvo pasistengta kiek galima tiksliau ir pavyzdinčiai atšvęsti Kūčias. Shenandoah Kūčių vakaro komitetetas, Onai Cicioni vadovaujant, tai įvykdė gražiai ir sėkmingai.

Pirmai žvaigždei pasirodžius, O. Cicioni pasveikino susirinkusius dalyvius, džiaugdamasi, kad tiek daug vyčių ir jaunųjų atvyko į Kūčias. Marijona Koons savo kalboj išryškino Kūčių prasmę ir susijimą su pirmųjų amžių krikščionių agapėmis — meilės puotomis.

Shenandoah Šv. Jurgio parapijos klebonas prel. Juozas A. Neverauskas suminėjo įvairius Kūčių plotkelių pavadinimus, jų

reikšmę ir ryšį su mišių ostija. Paaikšino „Bernelių pyrago“ laužymą ir dalinimąsi, sujungtą su prasižengimų ir nesusipratimų atleidimu, tarpusavio meilės išreiškimu, sveikinimais ir linkėjimais.

St. Clair Šv. Kazimiero parapijos klebonas ir vietinės vyčių kuopos dvasinis vadas kun. Algimantas Bartkus perskaitė Kūčių evangeliją, po kurios visi sugiedojo „Sveikas, Jėzau gimusis“.

Maizeville Šiluvos Marijos parapijos klebonas kun. Matas Jarašūnas sukalbėjo Kūčių maldą, prašydamas Dievą palaiminti visus čia susirinkusius ir „ypač tuos, kurie neranda vietos plačiojoje žemėje“. Prideramai buvo pasimelsta ir už mirusius, kuriem ant kiekvieno stalo buvo padengta vieta, atžymėta pušies šakele.

Po „Tyliają naktį“ sugiedojimo visi laužė paplotėlius ir dalinosi linkėjimais.

Vakaro šeiminkė Ona Cicioni pakvietė visus paeiliui eiti prie apščiai padengto Kūčių stalo ir pasirinkti, kas kam patin-

Prie Kalėdų eglutės. Iš k.: Rita Shevokis — jaunųjų vyčių vadovė, Ona Cicioni — Kūčių vakaro komiteto pirmininkė, Annie Morgalis — eglutės puošėja ir šiaudinukų menininkė, Stanley Vaičaitis.

Chicagos Balfo apskritis užbaigia savo vaju, susirinkę į šaulių namus. Prie stalo valdyba ir garbės svečiai. Iš k. G. Giedraitytė, V. Žilinskas, K. Bružas, V. Šimkus, K. Čepaitis, M. Rudienė, Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė, Fr. Žiogas, J. Evans, O. Zailskienė, Alg. Pužauskas ir dr. Balčiūnas. Nuotr. P. Maletos

CHICAGO, ILL.

LB ŠVENTĖ

LB Vidurio vakarų apygarda Chicagoy Jaunimo Centre gruodžio 3 suruošė Lietuvių Bendruomenės 25 metų veiklos suaktuvių šventę. Pirmiausia apygardos pirm. Kazys Laukaitis pasveikino šventės dalyvius, kurių buvo 400 su viršum. Šventės programai vadovauti pakvietė jaunimo atstovą Juozą Ivanauską.

Sveikino Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė, PLB pirm. inž. Br. Nainys, Illinois valstijos senatorius Fr. Savickas, Pavergtų tautų komiteto pirm. Victor Vikšniš ir latvių komiteto atstovė Rūta Eichenelds. Gauta kelios dešimtys sveikinimų raštu ir pristatyti iškilūs svečiai.

JAV LB krašto valdybos pirm. inž. Algimantas Gečys sveikino LB centrinių institucijų vardu, dėkojo Chicagoy lietuviams už didžiulę talką JAV LB institucijom rengiant dainų, šokių ir sporto šventes, teatro festivalius, mokslo bei kūrybos simpoziumus, už lituanistinių mokyklų globą, knygų leidimą, spaudai už malonų garsinimą. Jis dėkojo LB apygardai, apylinkėm, švietimo institucijom, vienuolijom, dvasiškiams ir Lietuvių Fondui, kuris remia švietimą ir visą lietuvišką kultūrinę veiklą.

Buvo pagerbti 3 iškilūs bendruomenininkai, kuriem pirm. A. Gečys įteikė žymenis — plaketes: Lietuvių Fondo pirm. dr. A. Razmai už rėmimą švietimo ir lietuviškos kultūros, prof. dr. Tomui Remeikiui už paruoštus leidinius anglų kalba ir kukliam LB Švietimo tarybos darbuotojui Antanui Kareivai už jo kruopštų darbą tvarkant LB leidinius.

Apygardos pirm. K. Laukaitis

ka iš pagamintų valgių.

Po vakarienės Stasys Vaičaitis aptarė kai kuriuos šio paslaptinio vakaro senųjų laikų burtus ir spėjiojimus apie gyvenimą ir mirtį, apie meilę ir vedybas, apie gyvulių, būsimą derlių ir kitus gyvenimiškus rūpesčius. Dvi panelės panūdė praskleisti meilės paslaptis ir, paėmusios po glėbį šakaliukų, dėstė poromis. Abiem šakaliukų poros lėmė laimingas sutuoktuves ateinančiais metais.

Bernice Mikatavagė, 144-osios kuopos pirmininkė, pasveikino vyčius ir junjorus ir padėjo už gausų atsilankymą. Už kruopščiai ir rūpestingai paruoštą bei pravestą Kūčias B. Mikatavagė visų vardu padėjo Onai Cicioni, jos komitetui ir talkininkams — Onai Dunlap, Nelei Denchy, Mildai Mikatavagė, Pranciškai Brillus, Marijonai Koons, Adelei Rolenaits, Pranciškai Stefanic, Onai Morgalis, Florencijai Kobluskie, Onai Panchari, Eleanorai ir Stasiui Vaičaičiam, Evelinai Prep ir Onai Wargo. Esant progai, pirmininkė taip pat pranešė vyčiam keletą svarbių žinių veiklos klausimais.

Prie eglutės, kurią išpuošė Ona Morgalis savo rankų dirbtais meniškais lietuviškais šiaudinukais, vyčių moterų ansamblis sugiedojo keletą kalėdinių giesmių, kuriom visi darniai pritarė.

Stasys Vaičaitis

Chicagos Balfo apskritis surengė vajuus užbaigimą. V. Šimkus dėkoja atsilankiusiems, šalia stovi V. Žilinskas, prie stalo sėdi G. Giedraitytė. Nuotr. P. Maletos

pateikė LB Vidurio vakarų istorinę apžvalgą ir išvardino buvusius apygardos pirmininkus. Jais buvo M. Stepaitis, a. a. St. Šiaučius, R. Kronas, J. Jasaitis, A. Juškevičius, Br. Nainys, P. Vėbra, dr. J. Bajerčius ir P. Gaucys. Jų vardu padėkos žodį tarė J. Jasaitis ir pasidžiaugė, kad LB išaugo į didžiausią lietuvių organizaciją. LB Vidurio vakarų apygardos ribose veikia 15 apylinkių, 11 lituanistinių mokyklų ir Pedagoginis lituanistikos institutas.

Meninė programoj pasirodė humoristas poetas Antanas Gustaitis iš Bostono. Jo paskaityti humoristiniai eilėraščiai svečius juokino iki ašarų. Visų laukiamas ir mėgiamas Antras kaimas scenoj suvaidino apie dešimtį trumpų humoristinių vaizdelių, kurie kėlė nuotaikas ir juoką.

Po to buvo puiki vakarienė ir šokiai, kuriem nuotaikingai grojo Neo Lituanų orkestras.

Minėjimo programa buvo tęsiama ir rytojais dieną. Sekmadienį 10:30 val. ryto Šv. M. Marijos Gimimo bažnyčioj Marquette Parke klebonas kun. Antanas Zakarauskas, dalyvaujant gausiai visuomenei, jaunimo organizacijom su 5 vėliavom, aukėjo iškilmingas mišias ir pasakė gražų pamokslą. Religinės nuotaikas kėlė gražus parapijos choro giedojimas. Kai ku-

rios giesmės buvo specialiai šventei paruoštos. Jas atliko choras ir solistai.

Balfo vajuus pabaigtuvės

Šaulių Namuose sausio 8 įvyko Chicagos apskrities Balfo vajuus pabaigtuvės, kuriom pirmitarė J. Jasaitis ir pasidžiaugė, kad LB išaugo į didžiausią lietuvių organizaciją. LB Vidurio vakarų apygardos ribose veikia 15 apylinkių, 11 lituanistinių mokyklų ir Pedagoginis lituanistikos institutas.

Sveikino Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė ir Balfo centro valdybos pirm. M. Rudienė. Ji pasidžiaugė nuoširdžia talka ir gausia rinkliava. Taip pat priminė, kad kitos organizacijos nemaišytų savo veiklos su Balfo veikla ir nesikištų su netiksliomis žiniomis į Balfo reikalus. Sveikino vajuus globėjas F. Zogas ir J. Evans.

Balfo skyrių vardu pranešė skyrių valdybų pirmininkai ar jų atstovai. Išryškėjo, kad Balfui aukos kasmet gausėja. Balfo apskrities išd. Bronė Matušienė paaikšino, kad 1977 vajuus metu surinkta 34,266 dol.

Pabaigoj V. Šimkus padėjo Balfo darbuotojam, aukų rinkėjam, spaudai, televizijai, radiui, vajuus globėjui F. Zogui ir visiem talkininkam. Balfo vajuus užbaigtuvių popietė buvo baigta pietumis.

J. Kaunas

EUROPOS STUDIJŲ SAVAITĖ

Europos lietuviškųjų studijų jubiliejinė, 25-oji, savaitė vyks 1978 liepos 16-23 Freisinge prie Miuncheno, Bildungszentrum — „Kard. Doepfner-Haus“ patalpose.

Miunchene posėdžiavusi studijų savaitę rengti komisija išrinko paskaitų moderatoriais dr. J. Čeginską, dir. V. Natkevičių ir dr. J. Norkaitį. Organizacinę komisiją sudaro A. Grinienė, inž. R. Hermanas, stud. M. Landas ir Kr. Pauliukevičiūtė. Meniniam renginiam ruošti išrinkta dr. B. Norkaitienė.

Nutarta studijų savaitę atžymėti Lietuvos nepriklausomybės 60 metų ir Europos lietuvių studijų savaitę 25 metų suaktis.

Studijų savaitės dalyvio mokeskis — 250 DM, iš kurių 100 DM įmokama registruojantis.

Jaunimas įmoka 50 DM. Registracijos mokeskis — 30 DM, jaunimui — 20 DM, nedirbančiam jaunimui numatomi palengvinimai.

Iki birželio 1 registruotis adresu: Alina Grinienė, Diamantstr. 7, 8 Muenchen 50, W. Germany. Telef. 089-150 44 71. Registruojantis prisiunčiama registracijos ir dalyvio mokesčio 130 DM arba 70 DM į studijų savaitės konto prie Lietuvių Bendruomenės valdybos Vokietijoje: Litauische Studienwoche Konto Nr. 8.9340.02. Volksbank Kreis Bergstrasse, Bankleitzahl 553 915 00, 6840 Lampertheim.

Organizacinė komisija

Lietuviškos knygos ir plokštelės gaunamos Darbininko administracijoje.

IŠ VISUR

— JAV LB Švietimo tarybon pakviesta eilė naujų pareigūnų: išdininkas Jeronimas Gaizutis, aukštesniųjų mokyklų reikalų vedėja Zina Katiliškienė (poetė Liūnė Sutema), pradžios mokyklų reikalų vedėja Mėrga Valaitienė, tautinių šokių lavinimo vedėja Jadvyga Matulaitienė. Švietimo leidinių komisiją dabar sudaro: Antanas Dundzila, Irena Bukaveckienė, Liuda Germanienė, Nijolė Užubalienė, Rūta Penkiūnienė ir dr. Sigita Ramanauskienė. Visi yra pasiruošę pedagoginiam darbui ir daugumas tiesiogiai dirba lituanistinėse mokyklose. Vietoj skambių „departamento direktorių“ titulų įvesti „reikalų vedėjai“.

— „The Boston Herald American“ sausio 3 išspausdino vedamąjį „Unbowed Lithuanians“. Rašoma apie nepalaužiamą Baltijos kraštų gyventojų kovą su priespauda. Iškeliama spalio 10 d. įvykiai. Straipsnis paimtas iš „Indianapolis News“ laikraščio. Straipsnį perspausdino ir kiti dieji JAV dienraščiai.

— Italų organizacija, Europa Civilta, gruodžio 10, žmogaus teisių dieną, pasiuntė pareiškimą popiežiui ir Žmogaus teisių komisijos pirmininkui prie Jungtinių Tautų. Prie pareiškimo jie surinko 1000 parašų. Pareiškime pasisakoma dėl politinių kalinių sovietų lageriuose. Surašyta 50 politinių kalinių pavardžių, iš jų 20 procentų yra lietuviškos pavardės. Padėkos laiškus šiai organizacijai pasiuntė Liet. Religinė Šalpa, Lietuvos vyčiai ir Kunigų Vienybė.

— Politinių studijų savaitgalis įvyks sausio 28-29 Los Angeles, Calif., Šv. Kazimiero parapijos salėj. Šeštadienį poetas T. Venclova skaito įvadinę paskaitą apie išeivijos misiją žvelgiant iš okupuotos Lietuvos pozicijos. Vėliau svarstoma tema: „Liudykime savo tautą“. Į svarstybas atvyksta dr. K. Ambrozaitis ir kiti visuomenininkai. Sekmadienį suma už mirusius dr. Z. Kungį, J. Ažuolaitį, B. Čiurlionę ir kitus frontininkus. Po pamaldų salėj tęsiama studijų programa ir dr. B. Nemicko, Vliko valdybos vicepirmininko paskaita. Savaitgalį rengia L.F. Bičiuliai.

— Bernardas Brazdžionis, kviečiamas Australijos lietuvių, vasario mėnesio pradžioj išvyksta į Australiją, kur didesnėse lietuvių kolonijose skaitys savo kūrybą.

— Šeštajai tautinei lietuvių skautų stovyklai, vykstančiai Australijoje, Viktorijos vyriausybės paskyrė 5000 dol. Čekų Balui Stankūnevičiui įteikė premjerą J. Halmer, dalyvaujant ministeriui etniniam reikalam V. Jonai.

— Klaipėdos sukilimo minėjimas Clevelando Lietuvių Namuose vyks sausio 22. Rengia Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopa. Jai talkina Žalgirio šaulių kuopa.

— Worcester, Mass., Lietuvių Organizacijų Tarybos lietuvių radijo valanda girdima trečiadieniais nuo 8 iki 9 val. vak., o šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. popiet. WICN stotis, banga 90.5 FM. Programos direktorius — Edvardas V. Meilus, Jr., 23 Shirley Rd., Shrewsbury, Mass. 01545. Tel. 852-3665.

— Nauji Darbininko skaitytojai: P. Narkevičius, Somerville, Mass. Užsakė kitiem: B. Sakalas, Stony Point, N.Y. — A. Minsevich, Richmond Hill, N.Y., K. Barūnas, Manomet, Mass. — A. Barūnai, Cherry Hill, N.J., N.N. — P. Bizinkauskui, Brockton, Mass. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojams Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 10 dol. Atnaujinant — visiem 13 dol. metam.

Prieš Kalėdų šventes Baltimorės lietuvių salėj įvyko lietuviškų kalėdinių žaislų — šiaudinukų gaminimo kursai, kurie tęsėsi penkias savaites. Kursuose dalyvavo apie trisdešimt lietuvių moterų. Čia matyti jų dalis darbo įkaršty. Iš K. Francis Jonaitienė, Vera Paulionienė, Černiauskienė ir Angelė Juškvienė. Nuotr. A. Radžiaus

Baltimorės lietuvių kalėdinių šiaudinukų kursų lektorės ir organizatorės. Iš k. sėdi Genovaitė Radžiuvienė ir Elena Okienė, stovi Marija Noreikienė, Kristina Česonienė ir Stasė Balčiūnienė. Nuotr. A. Radžiaus

BALTIMORĖS ŽINIOS

Lietuvių melodijų radijo valandėlės vakaras sausio 14 lietuvių svetainės didžiojo salėj gerai pavyko. Lietuviai, įvertindami radijo valandėlės vedėjų A. Juškaus ir K. Laskauskos kilnią darbą, gausiai dalyvavo. Publika pasilinksmino ir pasižiūrėjo V. Verikailio dainavimu.

Prel. Liudvikas J. Mendelis sausio 15 atšventė kunigystės 50 metų sukaktį. Gausi minia dalyvavo 11:30 val. mišiose Šv. Alfonso bažnyčioje. Jubilatas mišias koncelebravo su draugais kunigais. Mišiose dalyvavo prelatas brolis, sesės ir giminės bei daug draugų ir pažįstamų iš kitų miestų. Po mišių buvo iškilmingi pietūs Conrad Hilton viešbuty, kur svečiai turėjo progos pasveikinti prelatą.

Lietuvių Svetainės šėrininkų metinis susirinkimas bus sausio 29, sekmadienį, Lietuvių Svetainės kambaryje. Visi nariai kviečiami dalyvauti. Bus padaryti apyskaitiniai pranešimai, renkami direktoriai ir aptariami ateities planai.

Daina, vyrų choras, kuris taip gražiai giedojo Šv. Alfonso bažnyčioje Kūčių vakarą, giedos per 8:30 mišias sekmadienį, sausio 22. Mišios bus aukojamos už a.a. Julijį Šilgalį, kuris per daug metų buvo Baltimorės LB pirminkas ir vyrų choro rėmėjas.

Jautienos kepsnių balių rengia Šv. Vardo draugijos vyrai. Balias bus vasario 5, sekmadienį, U.A.W. salėj Highlandtown. Be jautienos, bus ir kitų valgių. Bus loterija su įvairiau-

siais laimėjimais. Šokiam gros geras orkestras. Bilietus prašom įsigyti iš anksto. Jų galima gauti klebonijoje ir pas draugijos narius. Pelnas skiriamas Šv. Alfonso mokyklos naudai.

Pranas Laščiukas, gimęs ir

Šypsniai iš anapus geležinės uždangos

"Tarybinė" geografija

Telšių mokykloje partinis agentas klausia vieną berniuką:

— Kiek yra pasaulio dalių?
— Trys: Rytai, Vakarai ir Liaudies Kinija.

Komunistinės bausmės

Vienas nuteistųjų, uždarytas politinių kalinių kameroje, buvo kalinių užklaustas, keleriem metam nubaustas.

— Dešimčiai metų.
— Už ką?
— Už nieką.
— Meluoji. Pas mus už nieką teduoda daugiausia tik penkerius metus!

Tikri cigarei

Okupuotos Lietuvos jūrininkas, tarnaujantis sovietų laivynė, grįžta iš kelionės, kurios metu aplankė ir Kubą. Draugai klausia sugrįžęs:

— Sakyk, ar kubiečiai tikrai taip pažengę socializme?
— O, dar labai atsilikę nuo Sovietų Sąjungos.
— Iš ko sprendi?
— Nagi, Havanoje įėjau į rūkalų krautuvę ir paprašiau cigaro...
— Na, ir kas nutiko?
— Gavau cigarą!

BUFFALO, N.Y.

Lietuvių klubas neteko savo steigėjo

Šiemet mažąjį Buffalo lietuvių koloniją vėl aplankė mirtis, paimdama vieną pirmųjų jos organizatorių — lietuvių klubo steigėjų, diplomuotą teisininką Stasį Griškį (Griškevičių). Su jo mirtimi Buffalo lietuviai ir visa lietuviškoji bendruomenė neteko tikrai nuoširdaus lietuvių, dosnaus ir nuolatinio lietuviškų reikalų rėmėjo, stiprios valios ir neišpasakytos kantrybės individo. Tai buvo didelio takto ir principų žmogus, aukštos moralės teisininkas pilna to žodžio prasme.

Jis gimė 1902 Kriaunių kaime, Alytaus apskrityje. Lankė rusišką pradžios mokyklą. 1920 įstojo į Alytaus gimnaziją. Baigęs keturias klases, persikėlė į Marijampolės Marijonų gimnaziją. Ją baigęs, studijavo teologiją ir filosofiją Vytauto Didžiojo universitete. Šį fakultetą baigęs, tame pačiame universitete studijavo teisę ir 1935 gavo diplomuoto teisininko vardą.

Būdamas Marijonų gimnazijoje, buvo vyskupo Karoso asmeninio sekretoriumi. Studijuodamas universitete, buvo aktyvus ateitininkas.

Nuo 1941 liepos mėnesio pabaigos ėjo Alytaus apylinkės teisėjo pareigas. Negalėdamas pakęsti vokiečių okupacinės valdžios potvarkių, pagal kuriuos

augęs Baltimorėje, staiga mirė savo namuose sausio 8. Pranas, kaip susipratęs lietuvis, dirbo ir veikė lietuviškuose parengimuose. Kadaise buvo Lietuvių Svetainės šefas. Mišios už jo sielą aukotos Šv. Alfonso bažnyčioje sausio 12. Palaidotas Meadowbridge Memorial kapinėse. Nuliūdime liko žmona Eleonora ir dukros Linda ir Andrea bei eilė anūkų.

Jonas Obelinis

Geras susisieikimas

— Sovietų Rusijoje tuoj kiekvienas pilietis turės turėti helikopterį.

— Kam?

— Kai išgirs Maskvoj, kad Kurske galima gauti degtukų arba batam raiščių, sės į helikopterį ir spės į eilę.

Pirmieji žmonės

— Kokios tautybės buvo Adomas ir Ieva?

— Rusai.

— Kodėl?

— Juodu vaikštinėjo pliki, visuomet buvo alkani ir neturėjo tinkamo stogo virš savo galvų, bet tvirtino užsispyrę, kad gyvena rojų.

Patarnavimas

Į vieną arbatinę Maskvoj įeina du partijos pareigūnai. Vienas iš jų paprašo stiklo arbatos su pienu arba citrina.

— Nėra nei pieno, nei citrinos — atsako pardavėja.

Tada antrasis prašo tik arbatos, bet švarioj stiklinėje.

Pardavėja, atnešus arbatą, kreipiasi į svečius su klausimu:

— Atsiprašau, draugai, kuriam arbatą švarioj stiklinėje?

teko teisti lietuvių, jis iš teisėjo pareigų pasitraukė ir 1943 buvo paskirtas Alytų advokatu. Į Ameriką atvyko su didžiąja tremtinių banga 1949. Tuoj pat pradėjo dirbti mažam geležies fabrikėly (liejykloj), kur darbas buvo sunkus ir pavojingas.

Kartais tekdavo matyti jo apdegintas rankas ar veidą, bet jis niekada dėl to nedejavo ir nesi-skundė. Visada jam buvo gerai. Tam fabrikėliui užsidarius, susirado laikinį darbą šokolado fabrikėje. Iš jo atleistas, pradėjo dirbti Buffalo universitete kaip patalpų valytojas ir sargas. Čia jis ir išdirbo pastaruosius dešimt metų, iki išėjimo į pensiją, o pensininku teko išbūti tik penketą metų.

Didžiausias jo rūpestis buvo išmokslinti visus savo vaikus. Jis tai pilnai ir pasiekė. Vyriausias sūnus, labai gerai baigęs mechaninę inžineriją, pasirinko aviacijos sritį. Keletą metų prabuvęs kaip pilotas, lakūnų instruktorius ir naujų lėktuvų išbandytojas, išėjo į atsargą majoro laipsniu. Dabar laikinai gyvena Saudi Arabijoje. Jauniausias sūnus, taip pat aviacijos kapitonas, baigęs anglų kalbos ir matematikos studijas, atlikęs karinę prievolę Vietnamo fronte ir išbuvęs keletą metų Europoje, NATO oro pajėgose, apsigyveno Colorado valstijoje. Duktė, įgijusi magistrės laipsnį, dirba kaip mokytoja Buffalo miesto mokykloje.

Kol sveikata leido, ilgus me-

čius jis buvo Buffalo Lietuvių klubo valdyboj. To klubo įstatas (statutą) buvo paruošęs jis pats. Neturėjo jokių abejonių, kad kada nors raudonosios Rusijos imperija sugrius ir kad Lietuva vėl bus laisva.

Jo sveikata sušlubavo tik prieš keletą metų, po nukritimo ir su-laužymo klubo kaulo. Prieš porą metų jį ištiko stiprus širdies priepuolis, po kurio pilnai jau ir neatsigavo, o pastaruosiu laiku atsiradusios įvairios komplikacijos galutinai nutraukė gyvybės siūlą.

Į laidotuves susirinko visi jo vaikai ir vaikaičiai, taip pat atvyko brolis su šeima iš New Britain, Conn., ir artimieji giminės iš Californijos — Danutė Kaškelienė ir Jokūbas Vaitulevičius.

Šeimos pastangomis jam buvo suruoštos lietuviškos gedulingos pamaldos, kurias laikė kun. Vincas Parulis, MIC, iš Niagara Falls, N.Y. Vargonais grojo ir giedoj solistas Aleksas Paulionis iš Kanados. Palaidotas lapkričio 15 Šv. Stanislovo kapinėse.

Šalia gausių gėlių ir mišiom aukų, jį prisimenant, buvo suaukota 100 dol. Lietuvos išlaisvinimo Tautos Fondui.

Buffalo lietuviai prašo Visagali, kad suteiktų jam amžiną ramybę, ir tikisi, kad jo išmokslintas atžalynas taip pat nuoširdžiai rems Lietuvos išlaisvinimo pastangas, kaip kad jis jas rėmė.

R.M.

TRAGIŠKA AUSTRALIJOS LIETUVIO MIRTIS

Paulius Stasys Krutulis, 21 metų amžiaus, š.m. birželio mėn. pradžioje buvo atleistas iš Melbourne tramvajaus konduktoriaus pareigų už tai, kad jis atsisakė priklausyti prie komunistų vadovaujamos unijos. Jo prašymu, pramonės registro įstaiga išdavė jam išimties teisės liudijimą, atseit jam buvo leidžiama nestoti į šią uniją, remiantis sąžinės balsu. Tokią teisę Australijos įstatymai suteikia. Tačiau tas liudijimas negelbėjo. Arbitracijos teismo komisio-nierė Judy Cohen (buvusio Labour Party parlamentaro našlė), unijos taryba ir kreipiantis, leido Krutulį atleisti iš darbo, pabrėždama: "Mano pareiga pagal įstatymą spresti ginčus ir juos šalinti, o ne juos didinti".

Įstojant į tramvajų tarnautojų tarnybą, nereikalaujama įstoti ir į uniją (tai pabrėžiama anketose), bet vėliau, tarnautojui atsisakant į uniją įstoti, jis boikotuojamas, kiti darbininkai atsisako su juo dirbti, jis visai užgauliojamas. Darbo sąlygos padaromos nepakenčiamos. Tada tarnautojų unijos taryba ir kreipiasi į arbitracijos komisiją, nurodydama, kad darbininko neatleidimas gali grėsti visai pramonei, gali darbininkai streikuoti, tarnautojai neis iš depo ir t.t.

Kokia yra tikroji Krutulio iš darbo atleidimo priežastis? Jis nenusikalto jokiai įstatymui, nepažeidė tramvajų tarnybos taisyklių. Buvo antikomunistas, priklausė prie antikomunistinės darbininkų partijos (ne Labour

Party) ir buvo jos vykdomajam komitete. Krutulio senelis ir dėdė rusų buvo išvežti į Sibirą ir tik po 7 metų, paskelbus po Stalino mirties amnestiją, grįžo į Lietuvą. Su darbininkų partijos pagalba (buvo numatytas kandidatu per senato rinkimus į senatą) Krutulis stojo į kovą prieš visagalę uniją. Perėjo kelias teisminių instancijų. Jam sunkiai sekėsi, liko bedarbis, nebuvo sumokėta už atleidimą (rasta, kad atleistas dėl savo paties kaltės). Savo buvusį bendradarbių buvo visur persekiojamas, jo buto langai buvo plytomis ir akmenimis išdauzyti, sienos aprašinėtos "Kill Krutulis!", o jo tėvui per telefoną buvo pasakyta: "Paulius užmokės kraują už tai, ką jis daro unijai". Krutulio butas kurį laiką buvo saugomas policijos.

Rugsėjo mėn. pabaigoje P. Krutulis nuvažiavo į Sydneį, kur gyvena jo tėvai, brolis, sesuo. Tėvas ir brolis (jaunesnis už Paulių) dirba geležinkelio tarnyboje ir priklauso taip pat prie komunistų vadovaujamos unijos. Čia kilo šeimininis ginčas, ir Paulius, keturis kartus peršautas į galvą, vežamas į ligoninę mirė. Jo jaunesnysis brolis pats pasidavė policijai. Smulkesnės aplinkybės tegalės būti išaiškintos teisme.

Nepaprastos energijos ir principų žmogus, P. Krutulis dar tik buvo pradėjęs reikštis kaip kovotojas prieš komunizmą.

J. Slavėnas

ISIGYKITE

Darius ir Girėnas, bronzuotas metalas, 8 1/2"x7". Kaina—34 dol., su persiuntimu — 36 dol.

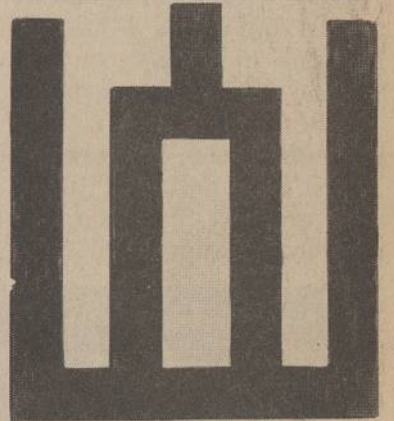
Vaidilutės prie aukuro, bronzuotas metalas, 10"x9 1/2", — 13 dol., su persiuntimu — 15 dol.

Geležinis vilkas, bronzuotas metalas, 11 1/2"x7 1/2", — 13 dol., su persiuntimu — 15 dol.

Žirgelis, išpauktas iš medžio, 25"x9". Galima pritaikyti viduje ir lauke. — 13.50 dol., su persiuntimu — 15 dol.

Gedimino stulpai, išpaukti iš medžio, 16"x18". Galima pritaikyti viduje ir lauke. 13.50 dol., su persiuntimu — 15 dol.

Užsakymus siųsti:

Lith. Legends

P.O. Box 211

Hardwick, Mass. 01037

Taip pat galima gauti ir Darbininko administracijoje.

Lietuviškos knygos ir plokštelės gaunamos Darbininko administracijoje.

BALTIC HOLIDAYS COME TO LITHUANIA IN 1978

JOIN US AND FULFILL A DREAM THAT WILL HAVE ENDLESS MEMORIES!

Departure dates

May 12	May 20	\$849
June 2	June 19	\$1459
July 7	July 21	\$1059
Aug 18	Sept 1	\$1299
Sept 15	Sept 23	\$849
Sept 22	Sept 30	\$849

NIGHTS SPENT IN EACH CITY

Moscow 2, Vilnius 5
Copenhagen 2, Moscow 3, Vilnius 5, Leningrad 2, Oslo 1, 3 Day Fjord Trip, Bergen 1
Moscow 2, Vilnius 5, Druskininkai 2, Leningrad 3, Helsinki 1
Leningrad 2, Vilnius 5, Moscow 2, Munich 3, Innsbruck 1
Moscow 2, Vilnius 5
Moscow 2, Vilnius 5

Tours include full day excursion to Kaunas and half-day trip to Trakai

CONTACT: JONAS ADOMĖNAS,
Tour Manager

TRANS INTERNATIONAL TOURS LTD.
535 Fifth Avenue
New York, N.Y. 10017
212 697-7257

Anglų kalba nauja virimo knyga

LITHUANIAN COOKERY

(In English, 316 pages, price 7 dol.)

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėms amerikietėms. Knyga su plastikiniu aplanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 7 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 7 dol. Persiuntimas-Postage 50 c.

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstija, Zip

Simas televizijos filme

(atkelta iš 3 psl.)

eilę laikraščių. Pirmiausia paskelbė 1971 rugpjūčio 7 Long Island Newsday, The Boston Globe, Chicago Sun-Times, Los Angeles Times ir The Washington Post.

Kitas žinios kelias — per Maskvą; Maskvoj AP agentūros korespondentas Roger Leddington iš to paties dokumento padarė dar trumpesnę santrauką, kurią rugpjūčio 8 paskelbė New York Times, The Hartford Times ir kiti laikraščiai.

Simo Kudirkos kalba teisme buvo vieno asmens kova prieš okupaciją už Lietuvos nepriklausomybę ir demokratiją. Kaip partizanų vadas J. Lukša-Daumantas atstovavo ginkluotai rezistencijai, taip Simas Kudirka buvo moralinės rezistencijos šauklys.

Kudirkos šauksmas demaskuoja tuos Vakarų korespondentus, kurie, pabuvę porą dienų Vilniuj, skelbia, kad nepriklausomybės reikalas Lietuvoj nebeaktualus. Kudirkos šauksmas Vilniaus teisme niekais nuverčia ir tuos lietuvių pasakymus, kad šauksmus už nepriklausomybę reikia pritildyti, nes dabartinę politiką tai nerealų.

-0-

Minėtą Simo Kudirkos bandymą išsiveržti į laisvę, jo išdavimą Sovietam, teismą Vilniuj bei kelias kalėjimo detales bus galima matyti filme "The Defection of Simas Kudirka" pirmadienį, sausio 23.

Filmavimo darbai buvo atlikti Portsmouth, New Hampshire, vietovėse. Pagrindinį Simo vaidmenį atlieka artistas Alan Arkin. Dalyvauja dar Richard Jordan kaip Vigilant kapitonas, Donald Pleasence kaip Sovietų laivo kapitonas, Shirley Knight kaip Kudirkos žmona Genė. Šie ir kiti artistai jau yra pasižymėję ir kituose filmuose ir savo vaidmenis atlieka patenkinamai.

Filmą režisavo David Lowell Rich. Skriptą filmui paruošė Bruce Feldman. Filmą gamino Jozak Company Production, Paramount televizijai.

Ivairiuose didmiesčiuose buvo privatūs filmo pristatymai spaudos ir visuomenės atstovams.

Lietuviui žiūrovui, pergyvenusiam Simo Kudirkos išdavimo dramą asmeniškai, norėtųsi, kad filme kiek daugiau būtų minimas Lietuvos vardas, kad būtų parodytos nors trumpai ir lietuvių demonstracijos, talkiniosios jo išvadavime. Teismo scenoj taip pat būtų buvę malonu išgirsti daugiau citatų iš garsiosios Simo kalbos, kurią pažįstame iš spaudos. Tokie žiūrovų pageidavimai.

Turime tačiau būti filmo gamintojams dėkingi ir už tai, ką matėme ir matysime televizijoje. Lietuvos vardui ir laisvės kovai

Atidaroma dail. Vlodo Žiliaus paroda sausio 7 Kultūros Židiny. Kalba Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis. Nuotr. L. Tamošaičio

DAIL. VLADO ŽILIAUS PARODA KULTŪROS ŽIDINY

Sausio 7-8 Kultūros Židiny įvyko dail. Vlodo Žiliaus tapybos paroda, kuri sutraukė daugiausia lankytojų. Į jos atidarymą atsilankė per 250, o kita dieną — apie 100. Žmonės sutraukė tai, kad dailininkas yra neseniai atvykęs iš Lietuvos, kad ten dėl to savo meno jis nukentėjo. Buvo net persekiojamas, kol jam šiaip taip pasisekė išvykti 1976. Tų metų birželio gale jis jau buvo New Yorke. Čia ir pasiliko, nes čia daugiausia sutelkta Amerikos meno.

Tai visi ir norėjo pamatyti jo kūriny, jo visą kūrybinį pasaulį. Buvo svečių iš Philadelphiajos, iš Washingtono, D.C., ir iš Bostono. Buvo būrys amerikiečių bei naujųjų imigrantų. Susirinko visi apylinkės dailininkai.

Parodą atidarė Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis,

tai suteiks didelę reklamą. Palydėtinai, kad šio filmo skriptas masiškai bus platinamas po visą Ameriką, kaip pagelbinis skaitymas aukštesniosiom mokymosi. 22 JAV didmiesčiai dalyvauja vadinamoj Reading Enrichment programoj. Pilnas filmo skriptas bus įteiktas iš anksto mokiniams, kad jie galėtų prasmingiau sekti filmą televizijoje. Chicagos ir New Yorko (gal ir kitų miestų) kai kurie dienraščiai išspausdins laikraštį pilną filmo tekstą.

Simo Kudirkos kalba Vilniaus teisme nepasibaigė. Simas asmeniškai keliauja per Ameriką šio filmo garsinimo reikalu. Jį girdės tik žurnalistas ir kvieisti atstovai. Tačiau šie Simo mintis sugebės perleisti milijonams skaitytojų. Gi televizijoje su Simo ir pavergtos Lietuvo drama bus supažindinti milijonai žiūrovų.

Sulaukę filmo apie Simą, laukiam ir Simo knygos, kuri netrukus turėtų pasirodyti.

apibūdindamas jo pastangas išsiveržti iš priespaudos į laisvę. Po trumpų atidarymo ceremonijų svečiai buvo gražiai pavaišinti. Vaisėmis rūpinosi ir parodą globojo LB Bushwicko apylinkė.

Parodos proga išleistas įdomus plakatas, kur sumontuota visa eilė dailininko kūrinių. Atspausdintas ir katalogas su jo paveikslais viršely. Buvo siuntinėjami ir pakvietimai. Kaip dail. V. Žilius sako, tiems visiems dalykam Lietuvoj reikia Dailininkų draugijos ar Kultūros ministerijos leidimo. Ten ir pačią parodą peržiūri įgalioti valdžios žmonės. Čia pats dailininkas turi apsispręsti ir pasirinkti visa — sukomplektuoti parodą, susikurti plakatus, pasirūpinti katalogais. Į tuos reikalus niekas čia nesikiša.

Didžiulė salė erdvė buvo sukaldyta plokštėm: Vidury buvo pastatyta dalomoji siena. Sienos buvo ir viename ir kitame salės gale. Ant tų pastatytų plokščių ir ant salės sienų buvo iškabinti aliejiniai jo kūriniai. Viso buvo 57 kataloguoti paveiksai. Daugiausia jų buvo sukurta New Yorke praeitais (1977) metais. Dar šen bei ten buvo išdėstyta 12 piešinių, ant stalo buvo sudėta grafikos darbų, buvo ir prie stendų išstatyta.

Paroda buvo skoningai ir gražiai sutvarkyta.

Kaip atrodo jo menas?

Dailininkas pirmiausia studijavo grafiką ir kaip grafikas ir dabar reiškiasi. Yra sukūręs eilę kūrinių. Turėjo progos lankytis Krokuvoje, Lenkijoje, kur patenka daug vakarietiško meno žurnalų, kur apie modernųjį meną ir rašoma ir filosofuojama. To vakarietiško meno jis ir buvo palietęs, praverstas sava kūrybai. Ir iš karto ėmė dirbti ne taip, kaip reikalavo režimas.

Režimas visokiais būdais perša ir globoja socialistinį rea-

lizmą. Leidžia kartais nukrypti į kokias modernias apraiškas, kurios turi ryšių su liaudies kūryba ir kurias galima išaiškinti kaip liaudies primityvą. V. Žilius pasuko į abstrakcinio meno kelią. Ir tas jo abstraktas yra surrealistinio charakterio. Surrealizme jau nebėra tikrovės, tikrovė sumaišoma su sapnu, su didele fantazija. Čia ir buvo jo pagrindinis konfliktas su valdžia, kuri pripažįsta tik realistinę tikrovę, o V. Žiliaus kūryboj tos tikrovės jau nebėra. Ji sumaišyta su sapnu, kažkokia fantazija. Sovietinis pilietis, tokį meną pripažindamas, jau nusizengia savo tikrovės jausmui.

V. Žiliaus paveikluose dominuoja grafinė linija, grafinių linijų bangavimas, slenkantis tam tikra kryptimi. Linijos banguoja labai lengvai ir švariai. Spalva uždengta lygia, nuo vienos linijos krašto iki kito, taip sudaro lyg kokį vienos linijos takelį. Jis ir eina per visą paveikslą, susitinka su kitais tokiomis ruožais, susitikus pasikeičia jų pustoniai. Spalvos dedamos labai rūpestingai ir lygiai, lyg būtų spausdintų atspausdintos. Spalva su spalva suvedama lygiai ir rūpestingai. Niekur nededama du kartu. Jei yra kur perėjimai, jei kur atrodo, kad spalva su spalva susilieja, ten tik uždėtas atskiras tonas.

Spalvos sodrios, truputį žvilga ir labai švarios, lyg kokie švenčių šilkiniai kaspiniai. Ir jei nori taip švariai uždengti, spalvas su spalva suvesti, reikia labai ir labai daug dirbti. To darbo ir nesigailėjo V. Žilius.

Jo paveikluose dažniausiai apačios yra tamsios, o paskui spalvos tais ruožais eina iš kairės į dešinę ir vis šviesėja pustoniais. Sudaro lyg kokį kalnų reljefo įspūdį. Viršų tiek pašviesėja, kad, atrodo, jog įpultų saulė. Paliekama ir baltos drobės. Atrodo, lyg saulė būtų

palietusi kalnus, lyg iš tekančios saulės kalnuose jis surado šias mintis ir jausmus, bet staigiai įveda ranką. Tas rankos motyvas pasikartoja bent kelis kartus tame pačiame paveiksle. Ranka kartojasi ir kituose paveikluose. Ir tai sudaro V. Žiliui labai būdingą kūrybos bruožą.

Mėgsta jis tapyti savotiškom serijom. Kai nutapo vieną kokią temą, tai paskui ją kartoja kitose spalvose, kituose sprendimuose. Tokie du trys paveiksai, parodoj iš eilės sukabinti, sudaro tikrai gražų įspūdį.

Tokia technika ir toks kruopštus atbaigimas reikalauja daug laiko. Ir jis nesigaili ir daug dirba, kol nutapo vieną savo paveikslą.

Piešiniai pasižymi švaria, grakščia ir elegantiška linija. Ir čia įvedami abstrakčios, surrealistinės nuotaikos elementai.

Grafikoj vyravo ir Vilniaus architektūros motyvų, traktuotų labai susimbolintai. Čia pabrėžiama grakšti ir meistriška linija. Miniatiūriniai medžio raizginiai pasižymėjo tuo puikiu švariu atlikimu ir skambumu.

Pardavė 5 aliejinės tapybos darbus ir 7 grafikas.

Dail. V. Žilius čia atvykęs maždaug per metus turėjo parodas Los Angeles, Chicagoj, Rochestery, dalyvavo dviejose bendrinėse parodose Washingtono. Čia buvo pirmas jo susitikimas su New Yorko lietuviams. Susitikimas įspūdingas!

Linkim šiam jaunam ir kūrybingam dailininkui kuo geriausios sėkmės. Atėjęs tokį ilgą ir sunkų kelią ir tik čia suradęs kūrybinę laisvę, tegu čia ir aukštai iškyla. Tegu būna pasididžiavimas visiem lietuviams! (p.j.)

IŠ VISUR

— Pietų Amerikos lietuvių šeštasis kongresas įvyks 1978 vasario 2-5 Urugvajuj, Montevideo mieste, su prieškongresine jaunimo stovykla. Kongrese negalės dalyvauti Brazilijos lietuvių, neturį jos pilietybės. Tokiems asmenim, vykstantiems Urugvajun, Paragvajun, Argentinon, reikia palikti valstybiniame banke apie 1000 dol. užstatą vieneriems metams be palūkanų.

— Spaudos baliuj, kuris įvyks sausio 21 Martinique restorane Chicagoj, bus atlikta nuotaikinga meninė programa. Jos paruošimu rūpinasi muz. Aloyzas Jurgutis, akt. Živilė Numgaudaitė ir Algis Modestas. Eiliuotą skriptą programai parašė dr. S. Aliūnas, Aldona Anyta ir J. Toliušis.

— Lietuvių Diena, šiemet jau 64-oji, vėl bus švenčiama Lakewood Parke, Barnesville, Pa. Šiemet šventė įvyks rugpjūčio 13, sekmadienį. Rengimo komiteto bendrapirmininkais išrinkti Ona Klizas-Wargo ir Stasys Vaičaitis.

— Dailininkas Adomas Varnas sausio 2 sulaukė 99 metų amžiaus.

— Žurnalistas Juozas Kojelis, "Į Laisvę" žurnalo redaktorius, vasario pradžio išvyksta į Australiją, kur Vasario 16 minėjimuose skaitys paskaitas.

— Marijai Tūbelytei, laimėjusiai Dirvos novelės konkursą, premija bus įteikta sausio 29 Los Angeles, Calif., Tautiniuose namuose. Iš Taiwano atskrisiančią laureatę pristatys rašytojas Jurgis Gliuda. Premiją įteiks Simas Kašielionis, premijos mecenatas.

— Mokytojų studijų savaitė šiais metais įvyks rugpjūčio 20-27. Siūlomos dvi vietos: Dainavos stovyklavietė, kur šios stovyklos vykdavo iki šiol, ir Kennebunkporke, Maine, stovyklavietė, kuriai vadovauja lietuvių pranciškonai, prie Atlanto vandenyno. Už pasirenkamą vietą pasisakys patys mokytojai, kurių nutarta atsiklausti.

— Abiturientų balių Clevelande sausio 21 Lietuvių Namuose rengia Vyr. skautės.

— Į Lietuvių Fondą 1977 metais iki gruodžio 8 įplaukė 196,954 dol., įskaitant ir J. Krunkonio palikimą, siekiantį apie 125,000 dol.

— Šv. Kazimiero lietuvių kolegija Romoj šiuo metu turi 11 klierikų ir 2 studijas gilinančius kunigus. Šiais mokslo metais įstojo keturi nauji studentai. 1978 pradžioj bus įšventinti trys kunigai.

— St. Clair, Pa., Šv. Kazimiero bažnyčios salėj sausio 4 Lietuvos vyčių 144-os kuopos valdyba svarstė Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimą bei ruošimąsi Lietuvos vyčių Atlanto apskrities suvažiuviui.

— Antanas ir Ona Saulaičiai, Oakville, Conn., dėkoja bičiuliui, draugui ir bendradarbiui už sveikinimus bei dovanas švenčių proga ir linki laimingai praleisti 1978 suaktyvinius metus. Vienam šeimos nariui labiau sunegalavus, nebespėta laiku pasveikinti ir padėkoti asmeniškai.

— Nauji Darbininko skaitytojai: A. Budzinauskienė, Waterbury, Conn., P. Žilinskas, Lyndhurst, Ohio, J. Mazalenski, Haverhill, Mass., E. Bubnys, Champain, Ill. Užsakė kitiem: K. Navakasas, Coventry, R.I. — D. Valeškai, George Town, Mass. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojams Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 10 dol. Atnaujinant — Darbininko prenumerata višiem 13 dol. metam.

PASAULIO LIETUVIŲ DIENOS

RENGIAMOS TORONTE, KANADOJ
1978 BIRŽELIO 28 — LIEPOS 3

VYKS ŠIE RENGINIAI:
PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMAS
V-JI KANADOS IR JAV LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖ
PASAULIO LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNĖS

TUO BUS PAMINIMOS LIETUVOS VALSTYBĖS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO 60 METŲ IR TAUTINĖS OLIMPIADOS KAUNE 40 METŲ SUKAKTYS

KVIEČIAME Ruoštis ir dalyvauti!
Jūs esate laukiami!

PLD ORGANIZACINIS KOMITETAS
1011 COLLEGE ST., TORONTO, ONT.
CANADA M6H 1A8

Simas Kudirka, vos atvykęs į JAV, New Yorko miesto gatvėj 1974 lapkričio 7 po spaudos konferencijos, kuri buvo Waldorf Astoria viešbuty. Nuotr. V. Maželis

AČIŲ UŽ TALKĄ ŽYGIUI

Tęsimas sąrašas aukotojų, prisidėjusių savo auka prie Žygio į Washingtoną.

325 dol. — surinkta per Kanados Lietuvių Bendruomenę, 318.19 dol. — Baltimorės Žygio komitetas (Aldona Buda), 300 dol. — Jonas Talandis, Olympia Fields, IL, 290 dol. — LŠST Juozo Daumanto kuopa, Los Angeles, 258 dol. — JAV LB Putnamo apylinkė, 200 dol. — Lietuvos Šaulių Sąjunga Tremtyje, 184 dol. — surinko Los Angeles Lietuvių Jaunimo Sąjunga, 144.50 dol. — surinko JAV LB Woodhaveno apylinkė, po 100 dol. — dr. Aleksandras Zotovas, Bloomfield, MI, Romas ir Birutė Tervydžiai, Chicago, IL, Ateitininkų Federacijos Valdyba, Stasys Žymantas, Tinley Park, IL, surinko Miami Lietuvių Klubas, Illinois Lietuvių Medicinos ir Dantų Gydytojų Sąjunga, Victor J. Baccus, San Gabriel, CA, po 50 dol. — Union Pier Lietuvių Draugija, Juozas Briedis, Detroit, MI, Vita Reinytė, Oaklaw, IL, Daiva Baršketytė, Chicago, IL, Juozas Mikonis, Richmond Heights, OH, Jonas ir Aldona Juozevičiai, Oaklawn, IL, Stasys ir Elena Barai, Chicago, IL, JAV LB VV apygardos Lemonto apylinkė, Ateitininkų Sendraugio centro valdyba, Vytautas ir Aldona Šoliūnai, Lemont, IL, Rockfordo Reorganizuota Lietuvių Bendruomenė, JAV LB Newarko apylinkė, Alina ir V. Domonskiai, Marquette Parko Lietuvių Namų Savininkų Organizacija, Vytautas ir Ina Užgiriš, Worcester, MA, Pranas ir Juzė Rastai, Burtonsville, MD, Bronius ir Apolonija Andrašūnai, Milwaukee, WI, Jonas Bartkevičius, Woodhaven, NY, Albinas ir Dana Kurkuliai, Wheaton, IL, Ona Caplinskienė, Darien, IL, po 40 dol. — Faustas Strolia, Oak Forest, IL, JAV LB Cape Cod, apylinkė, dr. Viktoras Stankus, Cleveland, OH, 35 dol. — Valdemaras Šadauskas, Chicago, IL, po 30 dol. — Juozas Daunoras, Chicago, IL, Tomas Venclova, Berkeley, CA, William A. Jungman, St. Paul Minn., 29 dol. surinko JAV LB Bridgeporto apylinkė, po 25 dol. — JAV LB Bostono apylinkės valdyba, dr. Justina Žirgūlienė, Santa Monica, CA, Monica ir Vitalis Lambertai, Santa Monica, CA, Adolfas ir Jadvyga Damušiai, Southfield, MI, dr. Simonas Virkutis, E. New Market, MD, A. Valavičius, Chicago, IL, Jonas ir Valerija Žadeikiai, Chicago, IL, Juozas Blažys, Chicago, IL, A. Stankus, Chicago, IL, Irena Kaišytė, Chicago, IL, Albertas Kerelis, Palos Park, IL, Amerikos Lietuvių Respublikonų Lyga — Illinois, Leonardas Strikauskas, Phoenix, AR, Stasys ir Leokadija Račkauskai, Union Pier, MI, Leonas ir Elena Kačinskas, St. Petersburg, FL, Cezaris ir Gene Modestai, Oaklawn, IL, Alfonsas Burneika, New Britain, CT, Lietuvos Karių Veteranų S-gos Ramovės Hartfordo skyrius, dr. Aurelija Bartkus, Santa Monica, CA, Algimantas ir Virginija Gureckai, Oxon Hill, MD, Marquette Funeral Homes, Ltd., JAV LB Floridos apygardos Pompano Beach apylinkė, Connecticut Baltic Committee, Vladas Pažiūra, Anaheim, CA, Eugenius ir Irena Vilka, Valencia, CA, JAV LB VV apygardos valdyba, po 20 dol. — Stasė Vasylienė, Chicago, IL, B. B. Gausinis, Los Angeles, CA, Vacius Šerba, Vytautas Slavinskas, Monticello, NY, Kazys Morkūnas, Phoenix, AR, Antanas Rugys, Lake Worth, FL, Jonas Diminskis, Chicago, IL, Maria Zeman, Clifton, NJ, Natalija Navickienė, Gulfport, FL, Jerry ir Rose Naujokai, Petras ir Marija Štakiai, Chicago, IL, Feliksas ir Marytė Lapinskai, So. Windsor, CT, Julija ir B. Matulioniai, Sturgis, MI, Aldona Andriūnienė, Dorchester, MA, Benediktas ir Julija Lungiai, Chicago, IL, Petras Buksnis, Dearborn, MI, L M K F Waterbury Klubas, Mečys Monkus, Chicago, IL, po 15 dol. — Wm. Markalionis

Reynoldsville, PA, Mikalina Kutiainenė, W. Hartford, CT, Pranas ir Salomėja Nedai, Chicago, IL, Ignas Povilavičius, Yonkers, NY, Julija Jackeivičius, Chicago, IL, dr. Alfonsas ir Olga Stankaičiai, Wethersfield, CT, Stanley Grušauskas, New Britain CT, Pulkerija Turulienė, Hollis, NY, po 10 dol. — Magdalena Kudirkiene, Waterbury, CT, Stasė Miltakienė, Detroit, MI, Leonas ir Ona Sabaliūnai, Ann Arbor, MI, Sofija Vebrienė, Chicago, IL, Jonas Šepetys, Detroit, MI, Rima Aukštikalnytė, So. Boston, MA, Lionė Banys, River Grove, IL, Pranas Juodka, Chicago, IL, Vaclovas ir Vanda Mažeikiai, Park Ridge, IL, Paulius ir Ona Skardžiai, Euclid, OH, Margarieta Petrikienė, St. Petersburg, FL, Jonas Sadūnas, Los Alamitos, CA, Ida Šermukšnienė, Baltimore, MD, Antanas Januška, Milton, MA, dr. Ona ir Juozas Vilpišauskai, Brooklyn, NY, Jonas Grigaitis, Chicago, IL, Benediktas Paplauskas, Putnam, CT, Albinas ir Angelė Karniai, St. Petersburg, FL, Antanas ir Vanda Gruzdžiai, Anatolijus Milinai, Downers Grove, IL, J. Grigaliūnas, Cicero, IL, Aleksandras ir Jadvyga Atučiai, Chicago, IL, M. Bucelavičius, Wheaton, IL, Juozas ir Birutė Skorubskai, Cicero, IL, Vytautas ir Ona Martinkai, Stickney, IL, M. Kvedaras, Chicago, IL, Vladas ir Teresė Kybartai, Downers Grove, IL, Rimas Černius, Chicago, IL, Vytautas Česnavičius, Richmond Hill, NY, Vytautas Vintartas, Chicago, IL, Gediminas ir Vladė Lapėnai, Chicago, IL, JAV LB VV apygardos Bridgeporto apylinkė, Louis Senunas, Ann Arbor, MI, Pittsburgho Lietuvos vyčių 19 kuopa, kun. Vaclovas Karaveckas, Pittsburgh, PA, Vytautas Jucius, Kazys Kilikauskas, Los Angeles, CA, Vincentas ir Marija Greblūnai, Colorado Springs, CO, Antanas Balsys, Kensington, MD, Ramūnas ir Irena Kalvaičiai, Walpole, MA, Algimantas Dargūnevičius, Hartford, CT, Marija Petruskienė, Hartford, CT, Algis ir Kleopatra Buinevičiai, Palos Pk, IL, Edvardas ir Elena Skališiai, Waukegan, IL, Kazys ir Janina Karaliai, Cleveland Heights, OH, Eleonora ir Mečys Vahūkėnai, Chicago, IL, Ada ir Petras Bingeliai, E. Chicago, IN, Sofija Jasaitienė, Mt. Vernon, NY, Tadas Aleksonis, Braintree, MA, Antanas Vaičekas, E. St. Louis, IL, Joseph ir Anne Chapulis, Newark, NJ, Gaydra Chapulis, Brick Town, NJ, Pranas ir Marytė Grušai, Agoura, CA, J.P. Baltuonai, La Salle, Quebec, Canada, 6 dol. — Kazys ir Alysė Šimėnai, Dorchester, MA, po 5 dol. — Ema Pušneraitienė, Chicago, IL, A. Kasperavičius, Cleveland, OH, Kostas Januška, Chicago, IL, Juozas Arvydas, Elgin, IL, Antanas Monkevičius, Dorchester, MA, Aleksandras Griaudžė, Avon, MA, Vitalis Umbrasas, Lemont, IL, Jonas ir Marija Tamoliūnai, Hot Springs, Ark., Kostas ir Juzė Norvilai, Brooklyn, NY, Leonas Morkūnas, Union, N.J., Sister M. Bernarda, Holland, PA, Longinas Svelnis, Nedham, MA, Antanas Būga, Chicago, IL, Albinas Onaitis, Laura Senulienė, Albina Ewalt, Vladas Jasiulonis, Maywood, CA, Nina Šalikauskienė, Hollywood, FL, Anilė ir Jurgis Dragūnevičiai, Hartford, CT, Salomėja ir Pranas Špakauskai, E. Hartford, CT, Petras ir Aldona Gubužai, Nanuet, NY, Mečys Sutkevičius, Los Angeles, CA, Petras ir Elena Štrarevičiai, Valencia, CA, 3 dol. — Juozas Rašimas, Chicago, IL, 2 dol. — U. Lipčienė, Chicago, IL.

Šiuo sąrašas baigiamas. Įvykusių klaidas tuoj praneškite židininkui Juozui Ivanauskui, 1617 Fairway Lane, Naperville, Ill. 60540.

Pabaltiečių Žygio už Žmogaus Teises vardu Lietuvių Lėšų Telkimo Komitetas nuoširdžiai dėkoja visom organizacijom ir visiems lietuviams patriotams, aukojusiems šiam žygiui,

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos išleistas 3 spalvų ženklelis Lietuvos okupacijai prisiminti. Ženkleliai lipinami ant vokų. 100 ženklelių už 1 dol. Kreiptis: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

IVAIROS NAUJOS KNYGOS

St. Santvaras — Dainos ir sapnai, lyrika. \$5.00.

Grigas Valančius — Žemaičių Didysis, istoriografiniai pasakojimai apie vysk. M. Valančių, I dalis, \$12.00.

Pr. Naujokaitis — Lietuvių literatūros istorija — I, II, III ir IV tomų po 10 dol.

Pranas Manelis — Kristūs ir Eucharistija \$7.00

Vysk. Vincentas Brizgys — Katalikų Bažnyčia Lietuvoje 1940-1944 metais \$5.00

Pakalniškis — Žemaičiai \$4.00 A. Norimas — Santaka \$6.00 Kazys Bradūnas — Alkana kelionė \$6.00

Alfonsas Nyka-Niliūnas — Vyno stebuklas \$5.00

Paulius Jurkus — Juodvarniai \$5.00

Jonas Balys — Lietuvių dainos Amerikoje \$8.00

Petras Gudelis — Joniškelio apskritys partizanai \$6.00

Arkivyskupas Mečislovas Reinyš \$8.00

Juozas Girmius — Pranas Dovydaitis \$15.00

*Alė Rūta — Laiškas jaunystei \$4.00

Lietuvių tautos ir valstybės istorija, 4 tomų po \$5.00

J. Narūnė — Vaikystė \$5 ir Jaunystė \$5.00

V. Frankienė-Vaitkevičienė — Du draugai \$4.00

Juozas Toliušis — 13-ji laida \$4.00

Petras Montvila — Kai grįžta praėjus \$3.00

Mano Pirmoji Komunija \$5.00

Ona Mikailaitė — Pupučio pasauliukas \$4.50

P. Kalvaitienė — Stovi pasakų piliis \$2.50

Adelė Jonuškaitė-Abromaitienė — Nykštukų mokykla \$3.00

Birutė Pūkelevičiūtė: Kalėdų dovana, Daržovių gegužinė, Peliukai ir plaštakės, Skraidantis paršiukas — visos po \$5.00.

Persiuntimui pridedama 50 c.

Šios bei kitos lietuviškos knygos ir lietuviškos muzikos plokštelės gaunamos Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

NAUJAUSIA PLOKŠTELĖ

LAIMA STEPAITIS, SOP-RANO. Solistė dainuoja G. Gudauskienės, L. Andriulio, K. Kavecko, B. Dvariono, Leoncavallo, Griego, Massenet, Tosti dainas ir Rossini, Donizetti, Puccini, Verdi ir Mozarto arijas. Stereo plokštelė 7 dol.

Persiuntimui pridedama 50 c.

Šios bei kitos lietuviškos plokštelės, knygos ir suvenyrai gaunami Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Persiuntimui pridedama 50 c.

Šios bei kitos lietuviškos plokštelės, knygos ir suvenyrai gaunami Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

savo darbu ir dalyvavimu prisidėjusiems prie Žygio pasisekimo. Vardan tos Lietuvos VIENYBĖ TEŽYDI!

Juozas Ivanauskas, išdininkas

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

Viktoras Korėnojus laimėjo pasaulio pretendentų mačą Belgrade, įveikdamas buv. pasaulio meistrą Borisą Spaskį 10.5-7.5 tš. Didmeisteris V. Korėnojus, 46 m., pasitraukęs iš Sovietų S-gos 1976, įgavo dabar teisę rungtis su pasaulio meistreriu A. Karpovu dėl pasaulio karūnos. Korėnojus šiame mače laimėjo 7 partijas ir 7 baigė lygiomis, o Spaskis laimėjo tik 4. Spaskis prarado pasaulio meistrerio vardą 1972, pralaimėjęs titulą amerikiečiui Bobby Fischeriui.

Po 10 partijų Korėnojus pirmavo 7.5-2.5, bet toliau nelaukta ejo keturi Spaskio laimėjimai, kaip Korėnojus įtarė, dėl panaudotų sovietų agentų kažkokių spindulių ir žiūrovų triukšmo.

"Dabar aš netikiu, kad spinduliai buvo panaudoti, bet moksliskai jie galimi, ir todėl mes turim būti paruošti tokiems galimamam mano mače su Karpovu", spaudai pareiškė V. Korėnojus. Mačas su Karpovu numatomas rugpjūčio ar rugsėjo mėn.; vieta dar neparinkta.

Sovietų moterų pirmenybės Lvoje laimėjo trys gruzinės: 16-metė M. Čiburdanidzė 13 tš., N. Aleksandrija ir 15-metė N. Ioseliani po 12 tš. Jos visos trys iš Tbilisi miesto. Dalyvavo 18 varžovių.

Canadian Chess Chat, November 1977, pateikia HAMILTON OPEN 1977 pirmenybių davinius: 1. Frank Pushkedra (2145) 4.5 tš. iš 5 galimų, J.V. Lausden, D. Penovacz, P. Vandervei po 4, P. Arvaj ir W. I. Finlay po 3.5 tš., P. Vaitonis, B. Costigan ir kiti po 3 tš. 30-tas T. Sarpalius 0 tš.

1978 Chess Yearbook leidiny, kaip mus informuoja Vytautas Širvydas iš Nashua, N.H., jis aptikęs apie 70 lietuviškom pavardėm šachmatininkų. Nuostabu, kad mūsų žymnių Tautavišos, Vatonio, Palčiausko, Zujaus, Žalio ir kitų ten nėra. Tas leidinys pasiekė mus tik šiandieną, todėl pilnus duomenis paskelbsim kitą kartą. Mūsų Bostono vyrai turi tokius įvertinimus: R. Ivaška 1257, T. Girmius 1712, R. Grauslys 1808, K. Merkis 1737, Br. Skrabulis 1377, J. Zozas 1513. 18 N. Yorko — E. Staknys 1755; N. Hampshire — V. Širvydas 1404; Michigan — K. Škėma 2105; Ohio — dr. A. Nasvytis 1794; iš Baltimorės — M. Brazis 1712.

Fischeris nubaustas Pasadenos teisme pinigine bausme už žurnalisto sumušimą. Mat, Fischeris buvo įsiveržęs į žurnalisto Ruis namus ir pareikalavęs, kad jis pasirašytų pareiškimą, jog pastarasis paskelbė pasikalbėjimą be jo žinios. Žurnalistui atsiskius pasirašyti, Fischeris kirto jam į veidą.

Raginam mūsų šachmatininkus ruošti pasaulio lietuvių sporto žaidynėm Toronte VI.29 — VII.1. Dalyvaukim viešose šio krašto šachmatų rungtynėse, kad pakeltume savo lošimo lygį. Iš Australijos atvyks dm Romanas Arlauskas su keiliais savo vyrais. Jis praneša, kad Adelaidės Vytis aštuntą kartą laimėjo tarpklubines rungtynes.

Kadangi PLSŽ žiemos sporto fazė yra sujungta su pabaltiečių pirmenybėmis, tai A. Bielskas, kaip ir visada, sąžiningai malonėjo mus apie tai painformuoti.

PLS Žaidynių ir kartu pabaltiečių slidinėjimo pirmenybės įvyks vasario 25-26, Moonstone Ski Resort, 18 mylių į šiaurę nuo Barrie, Ont., Kanadoj. Programoj bus alpinistinės (slalom) ir lauko (cross country) slidinėjimo varžybos. Šeštadienį, vasario 25, nuo 10 val. ryto vyks vyrų, veteranų, moterų, jaunių, jaunučių ir mergaičių slalom ir didžiojo slalom kompeticija. Lauko slidinėjimo pirmenybės, taip pat visų klasių ir amžių grupėm, įvyks sekmadienį, vasario 26, toj pačioj vietojė.

Lietuviai ir lietuvių kilmės slidinėtojai, kurie nori pirmenybėse dalyvauti, turi iš anksto užsiregistruoti pas SĖLFASS slidinėjimo komiteto pirmininką šiuo adresu: Mečys Empakeris, 6 Robinhood Rd., Ont., M9A 2W7, Canada. Telefonas: 216 231-1487. Lauko slidinėjimo varžybose reikia užsiregistruoti iki vasario 4, o alpinistinėm varžybose — iki vasario 18.

Iki šiol slidinėjimo varžybose pirmaudavo latviai ir estai, bet šiemet, didžiųjų žaidynių ženkle, laukiama gausesnio lietuvių dalyvavimo ir daugiau laimėjimų. Registruotis kviečiami sporto klubų nariai ir pavieniai sportininkai, kurie prie klubų nepriklauso. Dėl bet kokių informacijų kreiptis aukščiau nurodytu adresu, o dėl registracijos formų teirautis pas vietinių klubų sporto vadovus.

Taip su žiemos sportu prasižymėjęs 1978 metų Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės. Jos yra skiriamos 60 metų Lietuvos nepriklausomybės ir 40 metų pirmosios tautinės olimpiados sukačiai paminėti. Gausus klubų ir pavienių sportininkų dalyvavimas būtų tinkamiausias būdas šiom sukačtim pagerbti. Tikiemės, kad artimiausioj ateity galėsime suteikti daugiau žinių ir apie vasaros žaidynių programą.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, prisidėdami prenumeratos mokesčių, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmę:

12 dol. — J. Labenskas, Regina, Sask., Canada.

Po 8 dol. — P. Kuras, Waterbury, Conn., O. Hintendorff, Brockton, Mass., A. Milčienė, Manchester, Conn., V. Kuzmickas, Waterbury, Conn., V. Vozbutas, Dorchester, Mass., L. Leve, Hartford, Conn., J. Kackelis, Northampton, Mass., F. Gabalis, Phoenix, Ariz., E. Leleiva, Richmond Hill, N.Y., P. Skikūnas, Maimi, Fla., K. Bačauskas, Woodhaven, N.Y.

Po 7 dol. — B. Puras, E. Chicago, Ind., Alg. Dragunevičius,

KNYGOS LIETUVIŲ IR ANGLŲ KALBOM IŠMOKTI

Introduction to Modern Lithuanian — 9 dol.

Lietuviškų pokalbių plokštelė su tekstu — 8 dol.

Angliškai lietuviškas žodynas — 8 dol.

Lietuviškai angliškas žodynas — 8 dol.

Lietuvių kalbos žodynas, paveiksluotas — 6 dol.

Persiuntimas 50 c. Graži dovaną jaunimui ir suaugusiems visokiomis progomis. Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207.

LAISVĖS VARPAS, Sekm. 11-12 val. WWEL, 1430 KC. P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402. Telef. 586-7209.

BOSTON, MASS. — WNST, 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

2.50 dol. — G. Tozzi, Jr.

Po 2 dol. — P. Radaitis, Cambridge, Mass., A. Kriščiūnas, Ft. Lauderdale, Fla., V. Tumelis, Linden, N.J., R. Barauskaitė, Los Angeles, Calif., A. Deikis, Stamford, Conn., E. Raudys, Linden, N.J., M. Vaitkevičius, So. Boston, Mass., B. Draugelis, Brooklyn, N.Y., J. Karalius, Chicago, Ill., E. Daidynas, Brooklyn, N.Y., A. Ramanauskas, Manchester, Conn., A. Andriūšis, Easton, Pa., A. Zubritsky, Kenneth Square, Pa., V. Kiaunė, Easton, Pa., K. Žebrauskas, Toronto, Ont., J. Navasaitis, Lantana, Fla., A. Nakutis, St. Petersburg, Fla., J. Liutkonis, So. Boston, Mass., P. Kreivėnienė, Media, Pa., V. Malakas, Wallington, N.J., V. Ardzavich, Wilkes Barre, Pa.

Po 1 dol. — A. Kairys, Rego Park, N.Y., Kuzas, Chicago, Ill., J. Valiūšaitis, Stamford, Conn., M. Katilus, Kearny, N.J., V. Bulkaitis, Omaha, Nebr., U. Dulskis, Worcester, Mass., F. Kazlauskas, Hartford, Conn., C. Shapalis, Newton, Mass.

Visiems aukotojam nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

Alg. Š.

Hartford, Conn., A. Mali-

naušienė, Arlington, Mass.

Po 6 dol. — A. Kazlauskas,

Brooklyn, N.Y., J. Suopys, Det-

roit, Mich., J. Jamack, Broomall,

Pa.

Po 5 dol. — K. Gimžauskas,

St. Petersburg Beach, Fla., Z.

Delininkaitis, Waterbury,

Conn., P. Gruodiš, Chicago, Ill.,

A. Lazdauskas, Bridgeport,

Conn.

4 dol. — M. Gofensas, Brock-

ton, Mass.

Po 3 dol. — E. Mikalausk-

kienė, St. Petersburg, Fla., dr.

I. Skeivys, Richmond Hill, N.Y.,

A. Gaigalas, Philadelphia, Pa.,

V. Stankauskas, Cleveland,

Ohio, O. Rinkus, St. Petersburg,

Fla., I. Simonaitis, Bloomfield,

Conn., D. Sulienė, Chicago, Ill.,

A. Bilaitis, Kearny, N.J., B.

Kukler, Bridgeport, Conn., A.

Pakštienė, Centerville, Mass., P.

Purnickas, Franklin Sq., N.Y., U.

Bradūnas, Waterbury, Conn., V.

Mėlinis, Hazlet, N.J., B. Ba-

barskas, Miami, Fla., P. Mal-

zinskas, Los Angeles, Calif., A.

Pliskaitis, Newark, N.J., S. Kun-

kulis, Niagara Falls, N.Y., A.

Molis, Worcester, Mass., R. Chi-

rokas, Brockton, Mass., G. Alek-

nevičius, Toronto, Ont., V. Gali-

nis, Richmond Hill, N.Y., J. Rau-

donis, St. Petersburg, Fla., V.

Veršelis, Kings Park, N.Y., A.

Pestenis, Philadelphia, Pa., A.

Kindurys, Gulfport, Fla., A. Vai-

tekūnas, Providence, R. I., C.

Tamašauskas, Philadelphia, Pa.,

F. Janonis, Brockton, Mass., A.

Svalbonas, Richmond Hill,

N.Y., P. Gaubys, Woodhaven,

N.Y., M. Norkūnas, Dorchester,

Mass., K. Barzdukas, Chicago,

Ill., V. Kezinaitis, Hamilton,

Ont., Br. Arminas, Richmond

Hill, N.Y., A. Kundratas, Syos-

set, N.Y., B. Bielkevičius, Brock-

ton, Mass., I. Bertašius, Will-

iamstown, N.J., V. Butkys,

Great Neck, N.Y., A. Subačius,

Naujų Metų sutikimas Elizabeth, N.J. Iš k. Jonas Kudirka, Rolandas Paegle, Elzė Kudirkienė, Marija Šulskienė. Nuotr. Gražinos Paeglės

ROCHESTER, N.Y. PAS VYRESNIO AMŽIAUS ŽMONES

Rochesterio mieste yra keletas vietų, kur pagyvenę (su viršum 60 metų) žmonės gali susirinkti praleisti savaitę keletą valandų laiko, pažaiskti, pašokti, pasimokyti rankdarbių, o priedo dar ir nemokamai pavalgyti pietus. Daugumas, ypač sunkiai besiverčiantys su kuklių pensijų, čia ir renkasi, bet prie valgio daugelis su malonumu dar pasinaudoja ir kitokiais prasiblaškymais.

Neseniai viena moteris net prisitarė, kad į antruosius pensijos metus jos vyras visiškai buvo pradėjęs darytis "nuts", o kai ėmė lankyti "senior citizens recreation center", pasidarė visiška kitas žmogus. Nueina, sako, pabūna su žmonėmis, išsiblaško. Neabejoju, kad tas senų žmonių suėjimo centras jiems daug gera daro. Ypač tiems, kurie, atitrukę nuo rutinos darbo, nebeturė už ko nusitverti.

Susirinkusių amžius panašus — tarp šešių ir devynių dešimčių, o jų tarpe yra labai skirtingų praečių ir išsilavinimo žmonių. Veiklesnieji sugalvoja visokių momentų, kad kasdieniniai susirinkimai nevirstų nuobodžia rutina. Švenčia gimtadienius, surengia etninių grupių dienas su toms grupėms charakteringomis programomis.

Tokiam North gatvės centre lankosi nemaža ir lietuvių. JAME, sako, savo etnines dienas

jau buvo surengę ukrainiečiai, lenkai, negrai, vokiečiai ir dar gal kai kas, o praečių Kalėdų trečią dieną surengė ir lietuviai. Nuolatinių lankytojų teigimu, lietuvių diena buvusi geriausia ir turiningiausia.

Mokytojas Aleksas Gečas parodė Lietuvos miestų ir gamtos skaidrių, prie kiekvienos pridamas turiningų paaiškinimų. Ypač daug dėmesio buvo skirta Vilniui ir kas atsitiko ir tebeatsitinka su kai kuriomis jo bažnyčiomis.

Jadvyga Reginienė atsivedė jaunesniąją Lazdyno šokėjų grupę. Jie pašoko bene penketą tautinių šokių. Iš visko atrodė, kad vargu ar kuris iš ne lietuvių buvo tikėjęs tokio gražaus jaunimo pasirodymo. Vienas iš drąsesniųjų net pašoko iš vietos, pribėgo prie naują šokį beskelbiančios Jadvygės Reginienės, pagriebė iš jos rankų mikrofoną ir sušuko: "Aš nesu jau toks neišmanėlis. Esu matęs visokių grupių, net pasaulinio garso, bet tokios puikios jaunimo grupės tikrai nesu matęs. Džiaukitės!" Susirinkusieji, žinoma, tikrai džiaugėsi, plojo ir nelaikė pasisėdę rankų net šokio vidury.

Po to neseniai susimetęs krūvon ir jau kartą pasirodęs L. Bendruomenės choro koncerte, sutartine pasivadinęs penketukas (J. Adomaitis, O. Adomaitienė, A. Dziakonienė, V. Žmuidzinas ir A. Cieminis) padainavo keletą dainų. Užbaigę Tyliaja naktim, į giesmės galą įtraukdami ir visa sale.

Visą tos dienos programą suorganizavo nuolatiniai North gatvės centro lankytojai Lidija Gečienė ir Bronius Strikaitis. Audėja A. Vyšniauskienė ta proga padarė skoningą lietuviškų audinių parodėlę, o Wanda Brown sumaniai ir sklandžiai vedė visą programą.

Keista, nors gyvename tame pat mieste ir mūsų tautinių šokių grupė Lazdynas dešimtimis kartų per metus šoka įvairiuose amerikiečių parengimuose, daugumai senų žmonių ji buvo labai švieži naujiena. Jie žinojo, kad čia yra ir Lithuanians, bet kad jie galėtų ką gražaus padaryti, vargu ar kuriam buvo ir į galvą atėję. Todėl iš šalies stebėti jų entuziazmą, o paskum ir pasiklausyti šnekų dvasiai buvo šviežuma.

Tiesa, žmogus yra visur žmogus. Jis kartais turi įpročių, daug stipresnių už visa kita. Vienas iš tokių stipriųjų įpročių, turbūt, yra ir gal bus — kortos. Ne sykį esu stebėjęs, kaip žmogus dėl jų sugeba viską padėti į šalį. Taip ir šį kartą. Toliname salės kampe sėdėjo ketvertas stambokų, nors jau ir gerokai panokusių, vyrų ir su didžiausiu dėmesiu dalinosi kieto popieriaus ketvirtinukais. Jie dirbo tyliai, retkarčiais tik potyliai pratardami vieną kitą žodį. Niekam netrukdydė, bet ir patys nesileido būti traukdomi. Nė vienas nė trumpiausią akimirksnį nepakėlė akių į vykstančią programą. Nenoromis pagalvojau: kažin ką jie darytų, jeigu čia pat už durų sprogtų bomba ar užsidegtų namas? Turbūt, ir tada nepajudėtų nuo visų svarbiausio darbo.

(j)

KENTO UNIVERSITETAS GAVO LĖŠAS PABALTIJOS PROGRAMAI

Kento valstybinio universiteto etninių kultūrų programai, kuriai vadovauja dr. Jonas Cadzow, Rockefellerio Fondas paskyrė 35,000 dol. sumą, kuri bus panaudota Pabaltijo medžiagos rinkimui ir katalogavimui. Tų pinigų pagalba Kento universitetas taps etninės medžiagos aruodu su turtingu ir vertingu estų, latvių, lietuvių ir suomių kultūrinio įnašu į Amerikos gyvenimą.

Vyresniųjų imigrantų kartai nykstant, tūkstančiai etninių leidinių dingsta. Jų tarpe yra vertingos senų knygų bibliotekos, periodiniai leidiniai ir asmeniška korespondencija, daugeliu atvejų žymių istorinių asmenybių laiškai. Tuo būdu ateinančiom kartom dingsta didelė ir vertinga jų paveldėjimo dalis. Norint sumažinti tuos nuostolius, yra būtina tą medžiagą gelbėti, rinkti ir išlaikyti. Etninių kultūrų programa nusprendė už tą sumą pasamdyti etninių rinkinių koordinatorių, keturis diplomuotus asmenis ir vieną etatinį raštinės tarnautoją. Jų veikla bus nukreipta į etninės medžiagos rinkimą iš pavienių asmenų ir organizacijų, kurios tokią medžiagą sutinka universitetui perleisti. Gautieji pinigai negali būti panaudojami tos medžiagos pirkimui.

Pabaltijo tautinių grupių medžiagos surinkimas žymiai pra-

ples ir sustiprins universitete jau esančius rinkinius. Tuo pačiu bus čia užtikrintas sėkmingas tolimesnis Pabaltijo programos augimas, kuris šiuo metu jau yra išsivystęs į didelės reikšmės tautinių mažumų rinkinių centrą.

Iki šiol universiteto bibliotekoj ir archyvuose surinkta apie 8,000 tomų lietuviškos medžiagos, kurios didelė dalis buvo gauta palikimo būdu. Tenka rimtai spėlioti, kad Kente esąs lietuviškos medžiagos rinkinys bene bus pats didžiausias ir turtingiausias iš visų bet kokioje viešoj institucijoje už Lietuvos ribų esančių rinkinių. Ten pat yra keletas tūkstančių leidinių latvių, estų ir suomių kalbomis.

Reikia pripažinti nuopelną tiek tautinėm grupėm, tiek pačiam universitetui, kad paskutinių ketverių metų laikotarpyje buvo įsigyti keturi magistro laipsniai ir apginta viena disertacija iš Pabaltijo tyrinėjimų srities.

Kento valstybinis universitetas savo programoj turi taip pat šiuos kalbų kursus: 8 kursai 27 valandom estų kalbos, 6 kursai 21 valandai suomių ir latvių kalbos ir 27 valandos lietuvių kalbos.

Dėl tolimesnių informacijų galima kreiptis šiuo adresu: Dr. John F. Cadzow, Director, Ethnic Heritage Program, 119 Bowman Hall, Kent State University, Kent, Ohio 44242.

KEARNY, N.J.

Sukaktys

Kearny ir apylinkių lietuviai vasario 12, sekmadienį, ruošiasi iškilmingai minėti tris sukaktis: 60 metų nuo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, 60 metų sukanka lietuvių parapijos klebonui kun. Domininkui Pociui, prieš 60 metų buvo įsteigta Kearny-Harrison Lietuvos vyčių 90-ji kuopa.

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo sukaktys čia minimos kiekvienais metais. Ta intencija bažnyčioj būna iškilmingos lietuviškos pamaldos. Jas baigiant, visi bendrai sugieda Lietuvos himną, padedamas vainikas prie šventorių esančio tautinio kryžiaus, ir lietuviška trispalvė vėliava iškeliamą miesto aikštėj.

Numatoma ir šiemet ta pačia programa vykdyti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukakties minėjimą, kartu jungiant klebono sukaktį ir vietinės vyčių kuopos veiklos sukaktį. Tad šiemet ir programa bus platesnė ir įvairesnė. Jau dabar visu uolumu tam ruošiamasi.

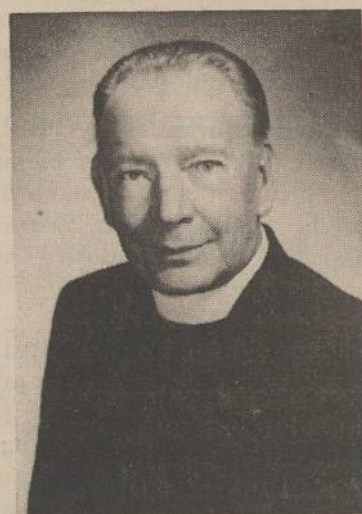
Šventės ruošimo vadovu yra energingas ir darbštus Lietuvos vyčių kuopos ir parapijos tarybos pirmininkas W. Staškus. Prie Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjimo talkina ir klebonas kun. D. Pocius ir vietinė Lietuvių Bendruomenės apylinkė su pirm. Jurgiu Augiu, valdybos nariais S. Skripkum, J. Kiaušu, J. Vaičium ir kitais.

Tikimasi, kad ši triguba šventė bus įspūdinga ir sėkminga.

Susidomėjimas didelis. Numatoma sulaukti svečių ir iš tolimųjų apylinkių. Rezervacijas priima vargonininkė G. Mazur (telef. 438-1866) ir E. Nakrošis (telef. 998-9641). Pakvietimai gaunami ir bažnyčios vestibuly pas bažnyčios tarnautojus. Įėjimo auka, įskaitant gerą vakarienę ir gėrimus, 12,50 dol. asmeniui. Šventė rengiama Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centro salėj, Kearny, N.J.

Kalėdų įspūdžiai

Kalėdos, didžioji džiaugsmo šventė, čia buvo atšvęstos įspūdingai. Pamaldų metu choras galimai giedojo lietuviškas ir amerikietiškas kalėdines giesmes.

Kun. Norbertas Pakalnis

Kun. Norberto Pakalnio penktųjų mirties metinių proga sausio 11 buvo paaukotos mišios lietuvių pranciškonų koplyčioj. Mišias užprašė Bronė Giovannoni iš Chicagos.

Dalis publikos praėjusių metų kaukių baliuj. Balius pasižymi gausiu jaunimo skaičium ir gera nuotaika. Šių metų balius įvyks vasario 4 Kultūros Židiny. Nuotr. L. Tamošaičio

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Pirmoji grupė šiais metais išvyksta

KOVO 23

iš Bostono ir New Yorko kaina tik \$741.00.

įskaitant maistą, ekskursijas į Kauną ir Trakus.

Užsiregistruoti galima iki vasario 9.

SEKANČIOS VIENSAVAITINĖS—Maskva, Vilnius, Leningradas

balandžio 25	gegužės 9 (užpildyta)
balandžio 29	rugėjo 17
gegužės 4	rugėjo 22

DVISAIVAITINĖS — Maskva, Vilnius, Leningradas, Briuselis

gegužės 28	liepos 16
birželio 11	rugpjūčio 6
liepos 2	rugėjo 3

gruodžio 22

Visos grupės skris su nuolatiniais lėktuvų skridimais — NE CHARTERS, aplankys Kauną ir Trakus, bus lydimos vadovų.

Prie grupių galima jungtis iš VISŲ KITŲ MIESTŲ su papildomu mokesčiu.

PIGIAUSIOS GRUPINĖS KAINOS, galiojančios išvykimo laiku, bus paskelbtos vėliau.

Dėl smulkesnių žinių ir registracijos kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE
393 West Broadway, P.O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Telefonas 617 268-8764

Įstaigai vadovauja: Aldona Adomonienė ir Albina Rudžiūnienė

Prices are based on double occupancy and are subject to changes and/or Government approval.

A.A.

MATUI MILUKUI, SR.,

mirus, reiškiamė gilią užuojautą visai šeimai. Pagerbdami velionį, vietoj gėlių prie karsto aukojame 25 dol. Darbininko spaudai, kurią velionis taip mėgo. Taip pat skiriame auką dvejom mišiom už velionį, kurios bus aukojamos lietuvių pranciškonų koplyčioj.

Dr. Vytautas ir Marija Slavinskai

A.A.

MATUI MILUKUI

mirus, jo dukras ir sūnus su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdime.

S. ir J. Žaliaduoniai

A.A.

MATUI MILUKUI

mirus, dukrras — Milę ir Rūtą su šeimomis, sūnus — Antaną, Matą, Juozą, Kazį ir Vytą su šeimomis giliai užjaučia

Natalija ir Jonas Kiaušai
Margarita Samatienė
Alina ir Edvardas Stakniai
Aniceta ir Vincas Stakniai
ir jų šeimos

DARBININKAS

NEW YORK

Redakcija (212) 827-1352
 Administr. (212) 827-1351
 Spauštuvė (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Kultūros Židiny šį savaitgalį: sausio 21, šeštadienį, Liet. Religinės Šalpos vakaras. Programą atlieka Bostono etnografinis ansamblis. Suvaids lietuviškas vestuves. Pradžia 7 v.v.

Pianisto Vytauto Smetonos koncertas Town Hall salė bus sausio 23, pirmadienį, 2:30 v. popiet.

Lietuvių kalbos kursai New Yorko Universitete prasideda vasario 2. Dar galima registruotis.

Jaunutis P. Nasvytis, iš Clevelando, kalbės Lietuvos nepriklausomybės 60 metų sukakties minėjime, kuris rengiamas vasario 19 Kultūros Židiny. Rengia New Yorko Alta.

Pianistė Aldona Kepalaitė atliks meninę programą Lietuvos nepriklausomybės minėjime vasario 19 Kultūros Židiny.

Solistas Kazys Yakutis dainuoja Lietuvos nepriklausomybės minėjime vasario 19 Kultūros Židiny.

Tryptinis, New Yorko jaunimo ansamblis, vadovaujamas Jadvygos Matulaitienės, šoka tautinius šokius Lietuvos nepriklausomybės minėjime vasario 19 Kultūros Židiny.

Lietuvių Atletų Klubu narių metinis susirinkimas įvyks sausio 20, šį penktadienį, 7:30 val. vak. Kultūros Židiny. Visi, kurie domisi sporto veikla, prašomi dalyvauti. Po susirinkimo bus vaisės.

Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės prasideda slidinėjimo pirmenybėmis vasario 25-26 Kanadoje. Smulkesnė informacija sporto skyriui.

Amerikoj gyveną lietuviai, dar neįsigiję JAV pilietybę, kaip ir kiti svetimšaliai, sausio mėnesį turi užpildyti ir grąžinti registracijos korteles, kurios gaunamos pašto iš imigracijos įstaigos.

Kun. Kazimieras Pugevičius, Liet. Kat. Religinės Šalpos reikalų vedėjas, sausio 22, sekmadienį, 12:30 v. popiet kalbės Riverside Church patalpose, Room 411, South Wing, Riverside Drive ir 120 gatvė, Manhattan. Jis skaitys paskaitą tema — Helsinkio dvasia ir sovietinis kolonializmas.

Dr. Nijolės ir Fiorenzo Paronetto šeima, mirus Matui Milukui, vietoj užuojautų laikraščiuose skiria auką Kultūros Židiniui.

LB Bushwicko apylinkė, rengusi dail. Vlado Žiliaus parodą Kultūros Židiny sausio 7-8, dėkoja New Yorko ir apylinkių lietuvių visuomenei, ypatingai gausiai atsilankiusiai į parodą ir pirkusiai paveikslus, o taip pat ruošos našta pakėlusiam bei vaizdus suruošusiam darbe komitei: Daliai Bulvičiūtei, Birutei Kidolienei, Kazimierai Šventoraitienei, Albinai Žumbakienei, bei jų talkininkam: Pauliui Jurkui, Vytautui Šalpauskui, Vytautui Kidoliui, Br. Tomui Prosevičiui, OFM.

Kultūros Židiny per Naujus metus pamestas foto aparatas EXAKTA. Radėjui bus atlyginta. Skambinti Darb. adm. tel. 827-1351.

Parduodamas namas — Richmond Hill. 1 family, detached, 3 bedrooms, 1 and half baths, 220 wiring, aluminum siding, garage, modern bath and kitchen, wall to wall carpeting, many other extras. Price \$40,000.00. Tel. 835-8751.

— ST. PETERSBURG, FLORIDA ir apylinkėse perkant, parduodant ir nuomojant nuosavybę, kreipkitės į ANGELE KARNIENĘ Broker - Realtor, 6900-10th Ave. North, St. Petersburg, Fla. 33710. Telef. (813) 345-2738.

Matas Milukas, 92 metų amžiaus, vienas ryškiųjų ankstesnės kartos lietuvių veikėjų Amerikoj, mirė sausio 13. Palaidotas sausio 16. Paliko dvi dukras — Emiliją Matulaitienę ir Rūtą Strazdienę, penkis sūnus — Antaną, Matą, Juozą, Kazį, Vytautą su šeimomis. (Plačiau kitam Darbininko numerį.)

Liudvikas Jurkūnas, gyv. Ridgewood, N.Y., jau keleri metai prie prenumeratos mokesčio prideda ir 50 dol. auką. Darbininko administracija nuoširdžiai dikoja pastoviam rėmėjui.

A. a. Baliui P. Laučakai mirus, jo žmonai Irenai, giminėm ir artimiesiems liūdesio valandą reiškiama nuoširdžiausia užuojauta. Vietoj gėlių ant karsto siunčiam Darbininkui ir lietuviškai spaudai 30 dol. auką. Vytas ir Gerda Maceikonai ir Uršulė Maceikonis, Elizabeth, N.J.

J. Kiaunė, savanoris-kūrėjas, atnaujinamas Darbininko prenumeratą, pridėjo ir Naujų Metų sveikinimus Darbininko štabui, savanoriam, ramovėniam, šauliam, birutietim, giminėm ir viso pasaulio lietuviams. Taip pat išreiškė viltį, kad, vieningai kovojant, sulauksim Lietuvos laisvės.

Darbininko prenumerata nuo 1978 sausio 1 visiems skaitytojams yra 13 dol. metam. Už kalendorių pridama laisva auka. Dar vis pasitaiko skaitytojų, kurie, atnaujinami prenumeratą, prisiunčia tik 10 dol. ir susidaro bereikalingas susirašinėjimas. 10 dol. prenumerata yra tik naujiems skaitytojams pirmiem metam.

NAUJOS KNYGOS

Katalikų Bažnyčia Lietuvoj 1940-1944 metais, Vysk. V. Brizgio. 4 dol.

Žemaičiai, A. Pakalniškio. 4 dol.

Bastūno maištas, Br. Railos. Kietais viršeliais 10 dol.

Kai grįžta praeitis. Titaniko nuskendimas. P. Montvilos prisiminimai. 3 dol.

Lietuvių dainos Amerikoj. Antrasis rinkinys. J. Balio. 8 dol.

Religijos filosofija, Dr. A. Maceinos. Kietais viršeliais 6 dol.

Kristus ir Eucharistija, P. Manelio. Kietais viršeliais 7 dol.

Naujųjų laikų Lietuvos istorija, I tomas, Pr. Čepėno. Kietais viršeliais 15 dol.

Nykštukų mokykla, A. Abromaitienės. Vaikam apsakymėliai su spalvotom iliustracijom. 3 dol.

Šios bei kitos lietuviškos knygos ir plokštelės gaunamos Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Sigitas Banaitis, The First National Bank of Chicago bendradarbis, Kalėdų proga atvyko iš Šveicarijos ir lankėsi pas žmonos tėvus O. ir J. Audėnus.

Maironio lituanistinė mokykloj pirmasis mokslo pusmetis buvo numatytas baigti sausio 21, bet dėl pasirušimų vaidinimui ir dėl siautusių sniego audrų pusmečio pabaiga nukelta į vasario 4. Tą dieną bus pusmečio baigiamasis mokytojų tarybos posėdis.

Maironio lituanistinės mokyklos vaidinimas bus sausio 29 Kultūros Židiny 2 val. popiet. Bus vaidinama Lietuvos istorijos ir svarbesnių epizodų pynė. Šokius parengė Rita ir Jurgis Oniūnai, chorą — Nijolė Ulėnienė. Režisuoja Vida Jankauskienė.

Jonas Vizbaras, architektas, mirė prieš metus sausio 20. Apie jo architektūrinę veiklą ir darbus parašysim kitam Darbininko numerį.

Darbininko 1978 m. kalendorius skaitytojams buvo išsiųstas 1977 lapkričio mėn. Jei kas dar negavo, ar norėtų gauti daugiau egzempliorių, prašom prisiųsti bent 1 dol. išlaidom padengti. Kreiptis: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

NIDOS leidyklos Anglijoj išleistas kasdien nuplėšiamas kalendorius (su lietuviška Vytim) gaunamas Darbininko administracijos. Su persiuntimu kaina 4.50 dol. Kreiptis: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užgavėnių kaukių balius rengiamas vasario 4, šeštadienį, 8 v.v. Kultūros Židiny. Rengia New Yorko ateitininkai. Balius yra tradicinis, rengiamas metai iš metų, sutraukia labai daug žmonių. Skiriamos premijos geriausioms kaukėm ir kostiumam. Rengėjai ragina, kad kuo daugiau dalyvautų su kaukėmis ar su specialiais kostiumais. (Žiūr. skelbimą.)

Namų ir artimosios aplinkos žodynelis, R. Černiaus — anglų ir lietuvių kalbomis, kaina 2.50 dol. Lietuvių kalbos žodynas, paveiksluotas, A. Klimo ir S. Barzduko, 6 dol. Mano žodynas, su spalvotom iliustracijom, anglų-lietuvių kalbomis, 5 dol.

Šios ir kitos lietuviškos naujos knygos ir lietuviškos plokštelės gaunamos Darbininko administracijos adresu: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Persiuntimui pridama 50 centų.

Scena iš lietuviškų vestuvių, kurias suvaids Bostono etnografinis ansamblis sausio 21 Kultūros Židiny Brooklyne. Ansamblį pakvietė Liet. Religinė Šalpa.

RELIGINĖS ŠALPOS VAKARAS

BOSTONO LIETUVIŲ ETNOGRAFINIS ANSAMBLIS

“LIETUVIŠKOS VESTUVĖS”

1978 sausio 21, šeštadienį, 7 val. vak.
 Kultūros Židiny, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Veiks baras ir bufetas
 Po programos šokiui gros orkestras

Auka Religinei Šalpai 5 dol., jaunimas auksa 2 dol.

Povilas Karosas, gyv. New Britain, Conn., nuo pat atvykimo į JAV, rinko lietuviškus leidinius, plokšteles, drožinius, juostas ir kitus lietuviškus suvenyrus. T. Petriui Baniūnui, Darbininko administratoriui, pas jį atsilankius, padovanojo Br. Kvilio Mūsų Lietuvos visus 4 tomus. Padėka už dovana.

Antanas Kreivėnas, gyvenęs Woodhavene, mirė gruodžio 29. Sausio 3 iš Apreiškimo bažnyčios palaidotas Cypress Hills kapinėse. Nuliūdime liko žmona Adelė, 4 dukros su šeimomis: Uršulė Paulikaitienė, Marytė Nemickienė, Albina Vanagienė, Zosė Migonienė; 4 sūnūs su šeimomis: Stasys, Vytautas, Algis ir Bronius. Taip pat liko sesuo Zosė Tekorienė, pusbrolis Jonas, 16 anūkų ir 8 proanukai bei kiti giminės. Velionis buvo laidojamas patarnaujant Shalins Funeral įstaigai.

Užgavėnių tradiciniame kaukių baliuj gros populiarus 4 asmenų Belle Terre orkestras.

Lietuvių Rašytojų Draugijos sudaryta vertinimo komisija praėjusių metų grožinei literatūrai apžvelgti ir įvertinti posėdžiauja sausio 28, šeštadienį, 3 v. popiet Kultūros Židiny. Šiame posėdy bus paskirta premija už 1977 metų grožinės literatūros knygą. Komisiją sudaro: Kotryna Grigaitytė, Paulius Jurkus, Aleksandras Merkelis, Pranas Naujokaitis, Vytautas Volentas.

“Sapnas Vasario 16 išvakarėse”, tokiu vardu yra pavadintas veikalas, kurį vaidins Maironio lituanistinė mokykla sausio 29 Kultūros Židiny. Veikalą parašė mokytoja Valentina Ūselienė. Tai Lietuvos istorijos ir svarbesnių epizodų pynė. Vaidina beveik visa Maironio mokykla. Sausio 21, šį šeštadienį, tuoj po pamokų, visi persikels į Kultūros Židiny. Čia bus repeticija. Sausio 22, sekmadienį, repeticija 2:30 v. popiet. Sausio 28, šeštadienį, visa mokykla, išskyrus vaikų darželį, renkasi ne į įprastines mokyklos patalpas, bet į Kultūros Židiny. Čia bus generalinė repeticija su kostiumais, drauge bus ir mokyklinis darbas.

Poezijos antologija, išversta į anglų kalbą, jau baigiama spausdinti pranciškonų spauštuvė. Leidžia Manyland Books leidykla.

Jurgio Gliaudos Agonija, knyga, turėjusi nepaprastą pasisekimą, išversta į anglų kalbą. Leidžia Manyland Books leidykla, kuriai vadovauja Stepas Zobarskas. Leidykla ieško mecenatų šiai knygai leisti.

New Jersey skautų-čių Kaziuko mugė įvyks kovo 19, sekmadienį, 12 val. Elizabeth, Lietuvių Laisvės salėj.

New Jersey skautų-čių Kaziukinis 25 metų balius įvyks balandžio 15 Lietuvių Laisvės salėj Elizabeth.

Dr. Antanas Snieška ir Andrius Ignaitis paaugojo knygų Kultūros Židinio bibliotekai. Lietuvių Kultūros Fondas, kuris globoja biblioteką, dėkoja už šią vertingą auką ir prašo visų, kurie turi atliekamų lietuviškų knygų, paaukoti jas bibliotekai. Biblioteka yra atidara kiekvieną sekmadienį nuo 12 iki 2 v. popiet. Antanas Maceika vadovauja bibliotekos administravimui.

ELIZABETH, N.J.

Pirmąją 1978 savaitę, eidamas 97 metus, Elizabeth, N.J., mirė Juozas Jakimavičius, vienas iš pirmųjų Elizabeth apylinkės lietuvių imigrantų. Savo dėdės Vincas Jasanauskas padedamas, jis iš Punsko apylinkės atvyko į JAV 1897 ir nuo tų metų visą laiką gyveno Elizabeth, N.J., mieste. Jis reiškėsi kaip energingas ir susipratęs lietuvis, aktyviai prisidėjo organizuojant Sv. Petro ir Povilo lietuvių parapiją, buvo vienas iš steigėjų Sv. Petro ir Povilo Draugijos ir kitų parapijos organizacijų.

1975 minint parapijos įkūrimo 80 metų sukaktį, Juozas Jakimavičius buvo klebono kun. Petro Žemkeičio pakviestas garbės svečiu ir kalbėtoju. Jis labai vaizdingai nupasakojo parapijos organizavimo rūpesčius ir tuolaikinę lietuvių visuomenės veiklą.

Jis 42 metus išdirbo Singer siuvamų mašinų bendrovėj. Ilgą laiką buvo foremanu 51 departamente.

Su pirmąja žmona Marija užaugino dvi lietuviškai susipratusias dukteris Aneliją ir Anastaziją, gyvenančias Elizabeth. Su antra žmona užaugino ir išauklėjo jos dvi dukteris June ir Suzanne.

PATERSON, N.J.

Kun. Vikt. Dabušis, Šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas, išvyko į Šv. Barnabo ligoninę, Livingston, N.J., kojos venų operacijai. Ligoninėj teks pabūti apie vieną savaitę.

Užgavėnių blynų balius Sv. Kazimiero parapijos tarybos ruošiamas sekmadienį, vasario 5, 3 val. popiet, parapijos salėj.

Vasario 16-sios minėjimą LB Patersono apylinkė šiemet ruošia vasario 19, sekmadienį, 3 val. popiet, Šv. Kazimiero parapijos salėj. Paskaitą skaitys Balys Raugas, LB Krašto valdybos vykdomasis vicepirmininkas organizaciniam reikalui. Meninę programą atliks solistė Genovaitė Ugianskienė iš Philadelphia. Minėjime pasižadėjo dalyvauti ir proklamaciją paskelbti Patersono burmistras Lawrence Kramer. Po programos kavutė su užkandžiais.

PREMIJOS 9-TOJE DAILĖS PARODOJE

LB New Yorko apygardos rengiama 9-toji dailės paroda vyksta vasario 11-12 Kultūros Židiny. Kaip įprasta, skiriamos įvairios premijos.

Šioj 9-toj parodoj bus paskirtos tokios premijos: M. K. Čiurlionio vardo premija ir I-oji premija, — mecenatas dr. J. Kazickas; tautinės tematikos ir populiarumo premijos, — mecenatas LB New Yorko apygarda; jaunojo dailininko premija ir tradicinio meno premija, — mecenatas Elena Mickeliūnienė.

Taip pat tikimasi gauti premiją ir iš Lietuvių Fondo, kuris tokių parodų proga premijas yra ir anksčiau skyręs Chicagai bei New Yorkui.

Premijas paskirs specialioji komisija. Paskyrimas bus tada, kai paveikslo bus iškabinti, — vasario 11. Premijas laimėję bus paskelbti tik per iškilmingą parodos atidarymą vasario 11 vakare.

Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis atidarys 9-tąją dailės parodą. Atidarymas bus vasario 11, šeštadienį, 7 v.v.

Dail. Adalbertas Staneika, miręs 1962, bus prisimintas ir pagerbtas šioj parodoj. Bus išstatyti apie 10 jo paveikslų, kuriuos šiai parodai paskolina Feliksas Andriūnas, gyvenęs Wyncote, Pa.

Poeto Stasio Santvaro literatūros vakaras ir pagerbimas bus vasario 12, sekmadienį. Pagerbimas rengiamas ryšium su jo 75 metų sukaktimi. Prie literatūros vakaro bus prijungta ir koncertinė dalis.

Paroda uždaryma vasario 12, sekmadienį, po literatūros vakaro ir koncerto. Tada bus paskelbta populiarumo premija.

Populiarumo premiją skiria patys parodos lankytojai. Kiekvienas parodos lankytojas gauna lapelį ir galės balsuoti, kas jam parodoj labiausiai patiko. Gavęs daugiausia balsų dailininkas laimės populiarumo premiją, kurios mecenatas yra LB New Yorko apygardos valdyba.

Paveikslo 9-tąją dailės parodą suvežami vasario 4, šeštadienį. Reikia atvežti į Kultūros Židinio biblioteką, kur bus žmogus, kuris paveikslus priims ir suregistruos.

Parduodama lietuviškos ruginės duonos kepykla, kurią savininkai savo šeimai laikė nuo 1915 metų. Parduodama, nes nusilpo sveikata. Kreiptis: Kilus Baking Co., 47 Arthur St., Brockton, Mass. 02402. Tel. 617 588-6614.

Naujausias 1978 metų JAV gamybos automobilis galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galiu sutapatyti iki 750 dol. ir daugiau. Dėl informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

UŽGAVĖNIŲ KAUKIŲ BALIUS

vasario 4, šeštadienį,
 Kultūros Židiny

Pradžia 8 v.v.

Gros orkestras. Bus šalti užkandžiai, karšta vakarienė ir gėrimai

Svečiai kviečiami dalyvauti su kaukėmis

Įėjimas — 12.50 dol. suaugusiems, jaunimui — 7 dol.

Bilietus platina: B. Bobelis — 647-6637, Juzė Norvilienė — 827-2629, Petras Tutinas — 647-1406, Eugenija Vainienė — 296-8607.

Rengia ir visus atsilankyti kviečia

New Yorko ateitininkai